



Monitor sociaal preventief supporters- beleid 2005-2006

Marga van Aalst
Agnes van den Andel
Maartje Delnoij
Willemijn Roorda
Gea Schaap

Monitor sociaal preventief supportersbeleid 2005-2006

Amsterdam, 8 mei 2007

Marga van Aalst
Agnes van den Andel
Maartje Delnoij
Willemijn Roorda
Gea Schaap

DSP – groep BV
Van Diemenstraat 374
1013 CR Amsterdam
T: +31 (0)20 625 75 37
F: +31 (0)20 627 47 59
E: dsp@dsp-groep.nl
W: www.dsp-groep.nl
KvK: 33176766 A'dam

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Vooraf	4
1.2	De monitor	4
1.3	Doelstelling en informatieverzameling	5
1.4	Leeswijzer	5
2	Overzicht	6
2.1	Korte geschiedenis (met dank aan het LIS)	6
2.2	Hooligans in beeld	9
2.3	Het 'ideale' project	10
2.4	Conclusie	13
3	Algemene resultaten	17
3.1	Organisatie van beleid	17
3.2	Doelgroep en activiteiten	19
3.3	Resultaten	24
4	CIV gegevens	29
5	Feyenoord	32
5.1	Organisatiestructuur	32
5.2	Inhoud	32
5.3	Succes- en faalfactoren	33
5.4	Meerwaarde en visie	34
5.5	Gemeente en politie	35
6	FC Utrecht	36
6.1	Organisatiestructuur	36
6.2	Inhoud	36
6.3	Succes en faalfactoren	37
6.4	De aansluiting met repressief beleid	38
7	PSV	39
7.1	Organisatiestructuur	39
7.2	Inhoud	39
7.3	Succes- en faalfactoren	40
7.4	Eisen aan het project	41
7.5	Eisen aan de supporterscoördinator	41
7.6	Visie	42
8	Go Ahead Eagles (Deventer)	44
8.1	Organisatiestructuur	44
8.2	Inhoud	44
8.3	Succes en Faalfactoren	46
8.4	Nieuwe groep	46
9	NAC (Breda)	48
9.1	Organisatiestructuur	48

9.2	Visie	48
9.3	Activiteiten	49
9.4	Succes- en faalfactoren	50
10	Ajax (Amsterdam)	51
10.1	Organisatiestructuur	51
10.2	Inhoud	51
10.3	Activiteiten	52
10.4	Samenwerking	53
10.5	Verplaatsing	54
10.6	Visie	55
11	FC Twente (Enschede)	56
11.1	Organisatiestructuur	56
11.2	Inhoud	56
11.3	Methode	56
11.4	Activiteiten	57
11.5	Verplaatsing	59
12	N.E.C. (Nijmegen)	61
12.1	Organisatiestructuur	61
12.2	Inhoud	61
12.3	Methode	61
12.4	Waardering	62
12.5	Faalfactoren en valkuilen	63
12.6	Succesfactoren en eisen	64
12.7	Aanbevelingen en meningen	64
13	RKC Waalwijk	66
13.1	Organisatiestructuur	66
13.2	Activiteiten	66
13.3	Eisen aan het project	67
13.4	Visie	68
14	ADO	70
14.1	Organisatiestructuur	70
14.2	Inhoud	70
14.3	Resultaten	71
14.4	Visie	72
15	MVV	73
15.1	Organisatiestructuur	73
15.2	Inhoud	73
15.3	Resultaat	74

1 Inleiding

1.1 Vooraf

Tot 2002 heeft het sociaal preventief supportersbeleid op lokaal niveau een forse injectie gehad van KNVB en landelijke overheid (ministerie van VWS). Het resultaat was dat bij bijna alle 367 BVO's¹ (NB: er zijn inmiddels 38 BVO's, maar FC Omniworld doet nog niet mee in dit traject) sprake was van sociaal preventief supportersbeleid. Door het stoppen van deze directe ondersteuning in 2002, ontstond het gevaar dat de situatie zoals die zich begin jaren negentig heeft voorgedaan zich zou herhalen. Na een periode van drie jaar ondersteuning van 10 clubs door de Rijksoverheid, kwijnde het sociaal preventief supportersbeleid langzaam weg. Slechts enkele BVO's slaagden er destijds in om een kwalitatief goed preventief supportersbeleid in stand te houden.

Om te voorkomen dat deze situatie zich weer zou voordoen, is het belangrijk dat de betrokken lokale partijen het gezamenlijk belang van sociaal preventief supportersbeleid in blijven zien. Qua instrumentarium is hierbij op landelijk niveau gekozen voor:

- Een landelijk steunpunt dat voorziet in een permanente ondersteuning in de vorm van informatievoorziening en deskundigheidsbevordering van supporterscoördinatoren en –begeleiders.
- Een vorm van monitoren die de kwaliteit bewaakt en aanbevelingen voor verdere beleidsontwikkeling oplevert.

De onderhavige rapportage heeft betrekking op het tweede actiepunt, de monitoring.

1.2 De monitor

Het monitoren van het sociaal preventief supportersbeleid bij de 37 BVO's heeft de volgende doelen:

- Het volgen van de ontwikkeling van voetbalvandalisme en daarmee samenhangende factoren zoals alcohol en drugsgebruik op de verschillende locaties.
- Het beoordelen van de effecten van het gevoerde beleid, zowel op landelijk als lokaal niveau.
- Het aangeven welke bijstellingen van het beleid wenselijk respectievelijk noodzakelijk worden geacht.

De monitor kent een tweejaarlijkse cyclus: een kwalitatieve informatieronde in de even jaren en een grote kwantitatieve informatieronde oftewel quick scan in de oneven jaren, te beginnen met 2003. Deze rapportage omvat de kwalitatieve monitor van 2005-2006.

Noot 1 Betaald Voetbal Organisatie.

1.3 Doelstelling en informatieverzameling

Voor deze monitor is, in overleg met het VWS, besloten om naast een korte vragenlijst die aan alle BVO's wordt voorgelegd, 11 clubs met hun projecten in beeld te brengen. Uitgangspunt voor het in beeld brengen van de projecten is het ideale project. Welke eisen moeten gesteld worden aan een sociaal preventief supportersproject? Waar moet een goed project aan voldoen, wanneer en onder welke voorwaarden heeft een project meerwaarde, wat gebeurt er precies in een sociaal preventief project, wat zijn de knelpunten, valkuilen. Bij de 11 clubs die in beeld gebracht worden zijn er een paar die gestopt zijn met sociaal preventief supportersbeleid en die zich alleen nog richten op veiligheidsbeleid. Ook deze projecten worden in beeld gebracht. Hoewel deze monitor zich in de cijfers richt op seizoen 2005-2006, is in de interviews met de betrokkenen ook ingegaan op de situatie in eind 2006.

Voor deze monitor is gebruik gemaakt van de volgende informatiebronnen:

- 1 CIV gegevens per BVO over politie-inzet, aanhoudingen en stadionverboden (Excel bestand aangeleverd door CIV).
- 2 Een vragenlijst A voor alle BVO's (vragenlijst A zie bijlage 1).
- 3 Een vragenlijst B voor 11 speciale projecten.
- 4 De gegevens uit de vijf eerdere metingen van het sociaal preventief supportersbeleid die zijn gebaseerd op de seizoenen 1998-1999, 1999-2000, 2000-2001, 2002-2003, 2003-2004 en 2004-2005.

In totaal hebben 23 van de 37 BVO's meegewerkt aan deze rapportage. Om zoveel mogelijk clubs te laten meedoen is veelvuldig ge-e-maild en getelefoneerd met de verschillende BVO's. De informatie uit vragenlijst A is gebruikt om de schema's in Hoofdstuk 2 aan te vullen. De resultaten van vragenlijst B zijn gebruikt om de projecten in beeld te brengen.

De gegevens uit de vijf eerdere metingen hebben in het eerste seizoen (1998-1999) betrekking op 10 BVO's, in de twee jaren daarna op 18 BVO's, in 2002-2003 op 27 BVO's, in 2004-2005 op 29 BVO's en in 2005-2006 op 23 BVO's. Welke BVO's dat zijn valt af te lezen uit de schema's in hoofdstuk 2.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 3 worden de resultaten uit vragenlijst A over de jaren heen vergeleken met elkaar op de verschillende onderdelen van het sociaal preventieve supportersbeleid.

De CIV-gegevens worden in hoofdstuk 4 met elkaar en de voorgaande jaren vergeleken en in de hoofdstukken 5 tot en met 15 worden 11 verschillende projecten beschreven. In hoofdstuk 2 wordt naast de stand van zaken betreffende sociaal preventief beleid, ook een beeld neergezet van een ideaal sociaal preventief supportersproject, gebaseerd op de mening van de ondervraagden van vragenlijst B.

2 Overzicht

2.1 Korte geschiedenis (met dank aan het LIS)

Voetbalvandalisme is niet iets van deze tijd alleen. 'Ongepast gedrag' bij wedstrijden was er al aan het einde van de negentiende eeuw, maar het Nederlandse voetbal werd pas echt met voetbalvandalisme geconfronteerd op 29 mei 1974, bij de UEFA-Cupfinale Feyenoord-Tottenham Hotspur. Engelse en Nederlandse fans bleken in hetzelfde vak te zitten en raakten slaags. Knuppels, fietskettingen en messen werden als wapens gebruikt. Honderd mensen raakten gewond. Daarna werd het geweld rondom voetbalwedstrijden een steeds vaker terugkerend verschijnsel. De Commissie Veiligheid Voetbalbezoek van de KNVB concludeerde in 1981 dat het vandalisme potentiële bezoekers ervan weerhield naar een voetbalwedstrijd te gaan. Dat was het sein voor allerlei maatregelen.

In 1987 liet het Ministerie van VWS de mogelijkheden onderzoeken om met een jeugdwelzijnsbenadering voetbalvandalisme mede te kunnen bestrijden. Dit onderzoek mondde uit in het rapport "*Voetbalvandalisme Buiten Spel*". In 1988 startte 6 gemeenten met experimentele supportersprojecten: Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Eindhoven, Utrecht en Zwolle. Deventer en Den Bosch waren al een jaar eerder met financiële steun van het Ministerie van Binnenlandse Zaken begonnen. VWS ondersteunde deze experimenten de eerste drie jaar financieel.

De eerste resultaten waren positief "*De sociaal preventieve aanpak heeft positieve effecten op de voorkoming en de bestrijding van voetbalvandalisme. In alle experimentlocaties vertoont het voetbalvandalisme sinds de start van de projecten een stabiliserende of dalende tendens, die gunstig afsteekt bij de ontwikkeling van het voetbalvandalisme in de controlelocaties.*" (COT 1991: "Beslissen over voetbalvandalisme, een permanent probleem").

In 1993 neemt de KNVB in haar 'Richtlijnen Veiligheidsbeleid' de sociaal preventieve projecten op als onderdeel van het supportersbeleid bij de clubs. Clubs krijgen de taak planmatig te werken aan een sociaal preventieve aanpak, elke club dient te beschikken over een supporterscoördinator en elke club dient te zorgen voor "*de nodige financiering*". Ook de regering onderkent het belang van de sociaal preventieve projecten.

De achtergrond van de voetbalvandaal is de laatste dertig jaar wel veranderd. Begin jaren tachtig concludeerde de socioloog M. Punch, die het vandalisme in Engeland had bestudeerd, dat de geweldplegers bij wedstrijden voortkomen uit straatbendes van de werkende klasse die in grote steden de stadions hebben ontdekt als de aangewezen arena voor hun agressie. Henk Ferwerda: 'Uit mijn onderzoeken blijkt dat er nu een categorie brave scholieren en hard werkende jongeren is bijgekomen die graag meedoet. Maar als ze worden opgepakt zitten ze te huilen op het politiebureau. Ze denken dat je bij het voetbal kunt zuipen en de agressie van je af kunt schreeuwen of slaan. Ze zien een voetbalwedstrijd als een podium om uit hun dak te gaan. Ze voelen zich onaantastbaar door de anonimiteit. Het zijn vaak jongens met hele goede banen of vooruitzichten; van studenten tot leraren. Of zelfs mensen die overheidsfuncties bekleden. Daarnaast is er een kleine groep hardcore hooligans die veel in aanraking komt met vandalisme, geweldpleging en drugs. Zij zijn ook lastig in uitgaanscentra en woonwijken. Je ziet tevens een jongere generatie opstaan die grenzen overschrijdt zoals bij Jong Ajax-Jong Feyenoord. Zij worden vaak door de oudere hooligans hardhandig gecorrigeerd, want dat zijn nog supporters met een clubhart die vinden dat je spelers of bestuursleden met rust moet laten.'

Maar als na 3 jaar VWS de financiële steun beëindigd lukt het een aantal clubs niet om de financiering rond te krijgen. Bij Feyenoord stopt het project in 1992, bij ADO in 1995. Bij PSV en Ajax loopt het project wel door. In Utrecht en Zwolle loopt het project aanvankelijk door, maar stopt in 2003.

In 1997 ontstaat na de dood van Picornie opnieuw belangstelling in de Tweede Kamer en bij alle betrokkenen voor de sociale preventie als onderdeel van de bestrijding van voetbalvandalisme en voetbalgeweld. Een integrale aanpak door de verschillende partijen en een ketenbenadering worden breed bepleit. Naast een aantal andere inspanningen op dit terrein wordt in 1998 door KNVB en VWS besloten om gezamenlijk sociaal preventieve projecten te starten in alle plaatsen waar betaald voetbal wordt bedreven. Om dit te realiseren wordt het bureau SPP opgericht.

Het bureau Sociaal Preventief Publieksbeleid (SPP) wordt voor een periode van vier jaar opgericht met de taak om als aanjager in de 33 speelsteden afzonderlijk het jeugdwerk, de gemeente, politie, clubs en supportersverenigingen tot projectmatige samenwerking te stimuleren. De *analyse* van de problematiek is een gezamenlijke, de *verantwoordelijkheid* is eveneens een gezamenlijke, de *financiën en de organisatie* zouden dat dus ook moeten zijn, zo luidde de gedachte achter deze integrale aanpak. Om weifelachtige partners over de streep te trekken, stelde het Ministerie van VWS per project een eenmalige startsubsidie van f. 30.000,- beschikbaar. De paar bestaande projecten zouden kunnen worden gerevitaliseerd, elders konden nieuwe projecten van start gaan. Het bureau SPP had mede als taak om de opgedane kennis en ervaringen uit te wisselen tussen lokale initiatiefnemers.

Het gevolg was dat in totaal 26 van de 36 profclubs eind 2002 participeerden in lokale preventieve projecten. Hiervan bestonden er al zes (drie van het eerste uur en drie initiatieven uit de late jaren '90) en zijn er dus twintig nieuw tot stand gebracht. Daarnaast is op zeven plaatsen samenwerking tussen lokale partners van de grond gekomen, wat nog niet tot een projectmatige manier van werken heeft geleid in de periode dat bureau SPP actief was. Slechts op enkele plaatsen is geen samenwerking ontstaan. Eind 2002 heeft het project uit Leeuwarden ("*Helden rond de Velden*") de Hein Roethofprijs ontvangen.

Bij dit succes worden ook kanttekeningen geplaatst. Een aantal factoren die een goede inbedding van sociaal preventief beleid in de weg stonden waren:

- Het ontbreken van duidelijke toedeling van verantwoordelijkheden. Bureau SPP spreekt van: "gepolder op locatie. Een gekunstelde organisatie waarbij iedereen verantwoordelijk is, het vraagstuk in het midden ligt, iedereen naar een ander kan wijzen en niemand probleemeigenaar is".
- Er is onduidelijkheid over de inhoud. Er liggen geen vaste omschrijvingen van werkzaamheden. Niet overal wordt de professionele deskundigheid van jongerenwerk gezocht, ingeschakeld en erkend.
- Conflicten tussen jongerenwerk en gemeente. In meerdere steden bestaan er spanningen tussen het lokale jeugdwerk en de gemeente, spanningen die een verankering van een sociaal preventief project verstoren.

Om deze problemen aan te pakken, wordt in 2002 voorgesteld een scheiding aan te brengen tussen het lokaal jeugdbeleid aan de ene kant en het

publieksbeleid aan de andere kant. De inzet van jeugd- en jongerenwerk op huidige en toekomstige voetbalsupporters, wordt voortaan door de gemeente gefinancierd vanuit het lokaal jeugdbeleid. De club levert diensten en werkt mee. De club is primair verantwoordelijk voor het ontvangen en begeleiden van die duizenden supporters en participeert in de uitvoering van het sociaal preventieve project. Voor de KNVB ligt een rol weggelegd om clubs aan te spreken op hun preventieve activiteiten richting jongeren. Deze naar buiten gerichte opstelling maakt onderdeel uit van het publieksbeleid. Clubs dienen daarbij dus samen te werken met gemeente en jeugdwerk. Om ten slotte te komen tot onderlinge informatie-uitwisseling en expertiseontwikkeling, is een centraal informatie- en steunpunt preventief publieksbeleid wenselijk. Het Ministerie van VWS draagt hiervoor de verantwoordelijkheid.

Samenvattend maken de verschillende partijen eind 2002 de volgende afspraken:

- Gemeenten met betaald voetbal binnen hun grenzen, stimuleren de ontwikkeling van lokaal jeugdbeleid met preventieve inzet op - potentiële - probleemsupporters.
- De KNVB stimuleert (en controleert) betaald voetbalclubs om samen te werken met lokaal jeugdwerk teneinde wangedrag van - potentiële - probleemsupporters tegen te gaan.
- Het Ministerie van VWS stimuleert de oprichting van een landelijk expertisecentrum op het gebied van preventief jeugdwerk in combinatie met betaald voetbal.
- Het Ministerie van VWS organiseert de monitoring van preventieve lokale projecten rond jeugdwerk en betaald voetbal in aansluiting op de reeds bestaande monitoren.

Met de toedeling van specifieke verantwoordelijkheden naar gemeenten en clubs, eindigt de periode van co-subsidiëring van lokale projecten door de rijksoverheid. Het landelijke expertisecentrum krijgt mei 2003 vorm in het LIS (Landelijk Informatiepunt Supportersprojecten). De overige verantwoordelijkheden liggen lokaal en bij de KNVB.

Vanaf 2002 ligt er een primaire verantwoordelijkheid bij gemeenten en clubs om in de eigen speelstad een sociaal preventief supportersbeleid vorm te geven. Op de achtergrond stimuleert de KNVB de clubs om inspanningen en initiatieven in deze richting te nemen. Het LIS verzamelt intussen informatie, beschrijft 'good practices', wisselt informatie uit en ondersteunt lokale initiatiefnemers met raad en daad.

In 2006 blijkt dat van de 26 projecten uit 2002 er nog 13 resteren, waarvan er 3 ondertussen ook bedreigd worden. De zeven ontluikende samenwerkingsverbanden uit 2002 hebben zich niet ontwikkeld tot een projectmatige werkvorm. Momenteel heeft 34% (een derde) van de 38 clubs een sociaal preventief project met een professionele werker.

Ondanks de afspraken dat alle clubs het sociaal preventieve supportersbeleid vorm moeten geven, ondanks de beleidsafspraken in het Beleidskader en de modelconvenanten, is de afgelopen jaren het aantal sociaal preventieve projecten gehalveerd. Anno 2006 wordt in Amsterdam (staat op de tocht), Deventer, Groningen, Den Haag, Leeuwarden, Emmen, Oss, Arnhem (gestopt), Nijmegen, Breda, Enschede, Waalwijk (de gemeente heeft hier recent de financiering gestopt) en Eindhoven in ieder geval geprobeerd projectmatig vorm te geven aan de afspraken uit het Beleidskader.

In de notitie van het LIS "Sociale preventie, de schakel versterkt" wijst het LIS hierbij naar de gemeenten. Volgens het LIS slagen gemeenten en clubs

er niet in om een sociaal preventief project te starten of te behouden omdat men niet investeert in inzet van welzijnswerk ten behoeve van de sociale preventie van voetbalvandalisme. Beleidsmatig wordt dit wel ondersteund maar organisatorisch en financieel niet. Als reden geven zij aan:

- Het jeugdwerk gaat de *gemeentegrenzen* te boven.
- Lokaal jeugdwerk heeft de *expertise* niet.
- Niemand *vraagt* erom.
- *Resultaten van preventie* staan per definitie altijd *ter discussie*.

Ook in de monitor van 2004-2005 was te zien dat er over het algemeen geen verankering heeft plaats gevonden van het sociaal preventief supportersbeleid in het jongeren- en jeugdwerk van de gemeenten.

Toch zijn er enkele uitzonderingen: bij een paar clubs en gemeenten lukt het wel het sociaal preventief beleid vorm te geven.

In dit rapport zijn N.E.C., RKC, Go Ahead Eagles en NAC opgenomen als voorbeelden van clubs waar het bijzonder goed lukt het project draaiende te houden.

Naast sociaal preventief supportersbeleid, is er inzake de bestrijding van voetbalvandalisme sinds enige jaren sprake van een nieuw project dat vanuit de politie is opgezet: Hooligans in Beeld.

2.2 Hooligans in beeld

Voetbalhooligans misdragen zich regelmatig ook buiten het voetbalstadion. Staatssecretaris Ross vindt daarom dat hooligans dagelijks moeten worden gevolgd. Uit een in 2003 gepresenteerd onderzoek (De man of de bal? IVA Tilburg) blijkt dat voetbalvandalisme een maatschappelijk probleem is. Het heeft weinig te maken met het voetbal zelf. Voetbalvandalisme gaat vaak samen met gewelddadig gedrag en drank- en drugsgebruik. Geschat wordt dat wekelijks enkele honderden hooligans (laagopgeleide Nederlandse mannen) bewust uit zijn op rellen. In de regio Gelderland-Midden is het dagelijks volgen van bekende hooligans een succesvolle aanpak. Hooligans die overtredingen begaan worden gestraft met stadionverboden, maar krijgen ook begeleiding. Door deze aanpak - een van de aanbevelingen uit het onderzoek - was er in het afgelopen voetbalseizoen minder (dure) politiebegeleiding nodig tijdens wedstrijden.

Ook voor supporters die zich minder vaak schuldig maken aan delicten wil staatssecretaris Ross de komende vier jaar landelijk maatregelen treffen. Zo krijgen deze hooligans bijvoorbeeld taken binnen de voetbalclub zelfopgelegd.

AMSTERDAM (22 april 2005 Volkskrant) - Aanstichters van voetbalrellen misdragen zich ook vaak buiten het voetbal. Ze moeten intensief worden gevolgd door de regionale inlichtingendiensten. De politie moet zich niet richten op het beteugelen van grote groepen, maar meer oog hebben voor gedragingen van individuele hooligans. Op die manier kan vaker preventief worden opgetreden.

Een pleidooi van die strekking is donderdag in de Amsterdam Arena gehouden door de Arnhemse korpschef Van Deursen. Tijdens een besloten politiebijeenkomst over voetbalvandalisme zei Van Deursen dat het proefproject Hooligans in Beeld, waarmee drie jaar geleden in de politieregio Gelderland-Midden is begonnen, landelijk moet worden ingevoerd. Volgens die methode richt de politie zich vooral op de 'regisseurs' van voetbalrellen, leidinggevende hooligans die tijdens de grote ordeverstoringen zelf vaak buiten schot blijven.

De politietactiek in Hooligans in Beeld bestaat er uit dat de gangen van die leidinggevende hooligans intensief worden gevolgd. Daarbij laat de politie soms ook weten op de hoogte te zijn van de plannen een rel te ontketenen. Het project, dat inmiddels ook in de politieregio's Rotterdam-Rijmond, IJsselland en Brabant Zuid-Oost wordt uitgevoerd, heeft tot doel duidelijker in beeld te krijgen wie de meelopers zijn en wie de veroorzakers.

Volgens Van Deursen, bij de Raad van Hoofdcommissarissen belast met de portefeuille voetbalvandalisme, moet de politie bij het aanpakken van hooligans eerder kiezen voor 'slimmer blauw' dan voor 'massaal blauw'. De ervaringen in Gelderland geven hem gelijk, stelden onderzoeksbureau Beke en gedragswetenschapper Otto Adang vast.

Met het project Hooligans in Beeld worden personen die over de schreef zijn gegaan, bijgestuurd, gestraft en/of geholpen en hiertoe ook buiten de wedstrijden om gemonitord. Primair trekt de politie dit project en zonodig worden hulpverleners en jeugdwerkers er bij betrokken. Feitelijk is Hooligans in Beeld een effectieve manier om individuele zorg en correctie te organiseren op lokaal niveau. Deze individuele begeleiding van personen die zich reeds misdragen hebben, het 'beheersen' en het 'voorkomen van erger', vielen - alhoewel feitelijk curatief - bij gebrek aan alternatief lange tijd onder de brede noemer van sociale preventie.

Een minder positieve constatering van het project in de diverse regio's is, dat de top van de lastige 'supporters', de groep waarom het gaat, het blijkbaar niet kan verkroppen dat zij uit de anonimiteit worden gehaald en kort op de huid worden gezeten. Deze aanpak roept weerstand, agressie en geweld tegen de politie op. Een aantal politiemensen die nauw betrokken zijn bij deze projecten zijn (ernstig) bedreigd. Zo is er bij één de ruiten van de privé woning ingegooid en de ander heeft extra persoonlijke beveiliging gekregen. Het geeft aan dat die aanpak blijkbaar nodig is.

Ramón Spaaij stelt in zijn boek <i>Understanding Football Hooliganism</i> (2007): dat verscheidene Hooligangroepen in toenemende mate gewelddadige confrontaties met rivaliserende groepen plannen en coördineren, hoofdzakelijk als reactie op strikte beleidsmaatregelen en politiecontroles.

Het project Hooligans in Beeld wordt uitgerold over de speelsteden en hiermee lijkt het individueel begeleiden van personen die wangedrag vertonen een taak die nu door de politie wordt ingevuld. Toch moet deze taak niet los van het sociale project van de hulpverleners en jeugdwerkers worden uitgevoerd. In de koppeling van werkzaamheden onder de regie van Hooligans in Beeld schuilt immers de meerwaarde in de praktijk. De sociaal preventieve projecten hoeven niet langer de primaire rol te vervullen in het individueel begeleiden van wangedrag vertonende supporters. De doelgroep 18+ met als methode individuele aanpak, kan, onder de voorwaarde dat Hooligans in Beeld inderdaad over het gehele land wordt uitgerold, onder de regie van de politie worden benaderd en gecorrigeerd.

Hiermee kan het sociaal preventieve project het zwaartepunt op de leeftijdsgroep 12-18 leggen, op de daadwerkelijke **preventie** van wangedrag, door deze groepen jongeren op te zoeken bij en rond de club en op een alternatief spoor te zetten dat niet leidt tot wangedrag op korte en lange termijn. Met die samenwerking kan immers worden gewerkt aan een sluitend netwerk.

2.3 Het 'ideale' project

Volgens het LIS is een klassiek sociaal preventief supportersproject een project waarin met groepen jeugdige voetbalsupporters gewerkt wordt volgens de methodiek van het 'groepsgericht jongerenwerk'. "De groepsvorming die plaatsvindt bij voetbalsupporters is een ideale uitgangssituatie om dit groepsgerichte jongerenwerk toe te passen. De professionele jeugd- en jongerenwerker, met kennis van de specifieke voetbalcultuur en supportersgedrag, vormt de spil van een sociaal preventief project. Omdat jongens (meisjes behoren nauwelijks tot de doelgroep) in deze ontwikkelingsfase

zoekende zijn naar ruimte, naar identiteit, naar acceptatie en naar grenzen, is de wereld rond een betaald voetbalclub een zeer geschikte setting om daar maat en richting aan te geven. Er is spanning, er is muziek en kleur, er zijn rituelen, er is een arena, er zijn andere groepen, er zijn tegenstanders. Een goede jongerenwerker heeft veel invloed op het gedrag van deze groep. Niet door spanning te vermijden of te verbieden, wel door er constant positieve impulsen aan toe te voegen. Hij geeft aandacht aan de oudere "hooligans", stimuleert de jongeren tot het inzetten van eigen capaciteiten en vrijheden om nieuwe en positieve initiatieven te ontplooien en draagt bij aan het binden van de jeugd aan de club met aansprekende activiteiten."

"Het professioneel benaderen, intensief begeleiden en bijsturen van groepen jongens in de leeftijd 12-18 jaar, waarbij methoden van het jeugdwerk worden ingezet, informele leiders worden getraceerd en energie wordt gekanaliseerd, blijkt keer op keer effectief."

Ook moet, volgens het LIS, de professionele jongerenwerker een goed en respectvol contact hebben met de groepen supporters: "Niet alleen tijdens wedstrijden, maar ook daarbuiten en op doordeweekse dagen. Omdat de jongerenwerker tussen de supporters staat en tegelijk toegang heeft tot de club en contacten met lokale overheid, politie en collega's van andere clubs, heeft hij een grote betekenis voor de supporters.

Een 'project' is een onderdeel van de ketenaanpak bestrijding voetbalvandalisme. Dit betekent niet dat alle supporters die in het project meelopen ook automatisch (potentiële) 'probleemsupporters' zijn. Het gaat om preventie. Essentieel binnen een project is dat personen/individuen worden aangesproken op hun positieve eigenschappen en niet op hun negatieve eigenschappen, waardoor de behoefte van het individu om zich op de verkeerde manier binnen de groep te onderscheiden afneemt."

In deze rapportage zijn gesprekken gevoerd met 11 clubs. Bij 3 daarvan heeft lange tijd een sociaal preventief supportersproject gelopen, maar loopt nu geen klassiek sociaal preventief beleid meer. Bij 2 clubs wordt het sociaal preventief beleid bedreigd door het stopzetten van het gemeentelijk deel van de subsidie. Bij 6 clubs loopt het sociaal preventief supportersproject ,succesvol, door.

Sociaal preventief supportersbeleid heeft , om succesvol te zijn, een bepaalde methodiek, samenwerking, inzet van jongerenwerk, etc. nodig. Echter, ook is het sociaal preventief supportersbeleid gebaat bij maatwerk, want de ene club is de andere niet (Ramon Spaaij in 'Understanding Football Hooliganism' (2007).

Uit eerdere evaluaties van sociaal preventief supportersbeleid zijn 6 voorwaarden aan sociale preventie gedistilleerd:

- 1 De inzet van kwalitatief hoogstaand tiener- en jeugdwerk met ervaring rond voetbalsupporters.
- 2 Regionale inzet van jeugdwerkers moet toegestaan worden.
- 3 Een vaste organisatievorm en vaste financiering.
- 4 Voorwaarden voor sociaal preventief werk moeten omschreven worden.
- 5 Vastgelegd moet worden welke resultaten nagestreefd worden.
- 6 Landelijke uitwisseling, expertise en ondersteuning.

De ontwikkeling van een model voor het sociaal preventief supportersbeleid, waarin de projecten jaarlijks, volgens vaste standaarden op kwaliteit getoetst worden, is dit van start gegaan met het bevragen van alle betrokkenen naar eisen en randvoorwaarden. Dit is de eerste aanzet voor een programma van eisen aan het sociaal preventieve model.

Aan de 11 clubs die geïnterviewd zijn is gevraagd naar deze eisen voor een goed project: waar moet een goed project aan voldoen, wanneer en onder welke voorwaarden heeft een project meerwaarde, wat gebeurt er precies in een sociaal preventief project, wat zijn de knelpunten, valkuilen. Ook projecten waar het mis ging werden geïnterviewd.

De visie van alle 11 clubs op de eisen aan de supporterscoördinator en het supportersproject.

Eisen aan de supporterscoördinator

- Heeft kennis van voetbal.
- Krijgt respect van de supporters (heeft aanzien), 'role model'.
- Kan groepsprocessen begeleiden en heeft een opleiding voor groepsgericht werken.
- Moet geen 9 tot 5 mentaliteit hebben.
- Kan afstand nemen van de groep en mag niet langer dan 5 à 6 jaar met dezelfde groep werken.

Eisen aan het project

- Geen termijnsubsidie, maar inbedding in beleid.
- Verplicht stellen van sociaal preventief beleid.
- Probleemsupporter hoort thuis bij Hooligans in beeld.
- Aanpak op maat aangepast aan identiteit van de club.
- Gemeentegrens overschrijdend.
- Steun van de BVO.
- Aansluiting van preventief aan repressief beleid.
- Samenwerking met hulpverleningsinstantie.
- Landelijke ondersteuning en uitwisseling.

Eisen aan de partners

- Strafgeving van KNVB vaak moeilijk uit te leggen aan supporters.
- Steun van alle partners.

Knelpunten en valkuilen

- Niet voldoende uren beschikbaar voor sociaal preventief werk.
- Beleid is niet sluitend.
- Het is moeilijk iets te verzinnen voor de groep 13-17 jaar: je hebt maar 1 kans.
- Hoge verloop onder jongerenwerkers.
- Slechte communicatie.
- Geen landelijke uitstraling.
- Strafbeleid van de KNVB.
- Financiën.

Hoewel de meeste van de items op de lijstjes al eerder genoemd zijn en vaker in de rapportages als eisen, verbeterpunten en aandachtspunten verschenen zijn, zijn er ook nieuwe punten aan dit lijstje toegevoegd. Op basis van deze eisen moet het mogelijk zijn een eerste aanzet te maken tot modelontwikkeling voor sociaal preventief supportersbeleid.

Ook moet vastgelegd gaan worden welke resultaten er nagestreefd worden. Bij N.E.C. is een eerste aanzet tot registratie gemaakt en deze eerste registratievorm lijkt succesvol.

2.4 Conclusie

Binnen het algemene jongerenwerk, jeugdzorg en buurtwerk is een vernieuwde aandacht voor de preventieve aanpak van lastige jongeren. Vroegtijdige signalering, kennen en gekend worden, doorverwijzen, hulpverlening en samenwerken met alle betrokkenen (leerplicht, politie, gemeente, jongerenwerk, jeugdzorg, schuldsanering etc.) is zeer succesvol in de groepsaanpak. Echter in de wereld van het betaalde voetbal zien we een afnemende belangstelling voor deze manier van werken.

Het succes van de projecten die nog wel bestaan ligt voor een deel in de samenwerking die op een hoger niveau is komen te liggen. Er wordt niet alleen maar samengewerkt met de politie, BVO en gemeente, maar ook met Halt, reclassering, jeugdwerk in de wijk en de Kinderrechter etc. Er wordt overlegd met de supporters via supportersraad, klankbordgroep of andere overlegorganen en het sociaal preventieve beleid is vaak op maat. Ook bij clubs waar de leiding gestopt is met sociaal preventief beleid, zijn de verschillende partners ronduit positief over dit in het verleden gevoerde beleid en wordt het stoppen ervan ingegeven door gebrek aan geld. De meeste betrokkenen en partners in het aan voetbal gerelateerde preventieve werk zijn van mening dat met sociaal preventief werk een hoop moeilijkheden voorkomen worden: "met sociaal preventief werk behoed je jongeren voor erger, trek je ze weg bij incidenten, verwijst ze door naar hulpverlening en zorg, en voorkom je recidive in de meeste gevallen".

Ook lijkt de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de clubs zich in een opgaande lijn te bevinden. Meerdere clubs uiten dat 'hoewel voetbal over voetbal gaat' er een groeiende bereidheid is om samen te werken met alle mogelijke instanties om risicojongeren in toom te houden, te corrigeren en weer op het goede pad te krijgen. Deze maatschappelijke verantwoordelijkheid en de inzet van sociaal preventief beleid beperkt zich niet alleen tot het stadion: de probleemjongeren in het stadion zijn ook de probleemjongeren in de wijk of de vroegtijdige schoolverlaters.

Het lijkt nooit de vraag of sociaal preventief supportersbeleid werkt, maar altijd wie moet het betalen. Want van wie is het probleem: is het een maatschappelijk probleem of het probleem van de club? Is het stadion een, in jongerenwerktermen, 'vindplaats' en kan de intrinsieke uitstraling van een betaald voetbalclub een goede manier zijn om de doelgroep te bereiken en verbindingen te leggen? Volgens de meeste direct betrokkenen wel, maar de consequentie van deze gedachte, namelijk het jongerenwerk daarvoor betalen, wordt door de meeste gemeenten niet nagevolgd.

Het voetbalvandalisme en de aan voetbal gerelateerde incidenten verplaatsen zich steeds meer buiten het stadion door alle veiligheidsmaatregelen binnen het stadion en in het vervoer. Niet langer is vol te houden dat het een probleem van de BVO is, want die hebben het probleem voor zich zelf grotendeels opgelost. Wel is het stadion nog steeds een vindplaats voor de jongeren die zich te buiten gaan aan dit gedrag of zich in de toekomst te buiten zullen gaan aan dit gedrag. En deze vindplaats heeft bovendien een

aantrekkende werking op de jongeren en positieve mogelijkheden tot beïnvloeding van dit gedrag. Gemeenten zouden hier eigenlijk gebruik van moeten maken.

Identiteit

Het verschil in het vandalisme bij de verschillende clubs heeft volgens Ramon Spaaij te maken met de identiteit van de club. Zo beschrijft hij supporters van Feyenoord als: "steeds meer bereid om geweld te gebruiken dankzij de toegenomen gewelddadige rivaliteit tussen de supporters" en Sparta: "beschaafd/vriendelijk imago dat historisch zo gegroeid is".

De aanpak van de club zal aan moeten sluiten op de identiteit van de club om effect te hebben.

Bij NAC zijn ze zich hier terdege van bewust en hebben ze in het afgelopen seizoen vastgesteld wat de eigen identiteit is en hier zowel een aanpak als een beleid op uitgestippeld. NAC wil deze identiteit ook uitdragen in alles wat de club doet. Daar hoort ook maatschappelijke verantwoordelijkheid en actieve betrokkenheid bij. Preventief supportersbeleid is hier een onderdeel van. Die betrokkenheid komt in alle lagen van de club terug. NAC is hierdoor een serieuze partner voor de overheid wat betreft de aanpak van jongerenproblematiek.

Het aansluiten van sociaal preventief supportersbeleid en aanpak bij de identiteit van een club lijkt een logische zaak, maar is dit vaak niet. Kant en klare projecten worden vaak overgenomen van club naar club. Maar de ene club is de andere niet. Sociaal preventief supportersbeleid is gebaat bij maatwerk en samenwerking met lokale partners.

Ramón Spaaij stelt in zijn boek *Understanding Football Hooliganism* (2007): "dat hoewel je kan zeggen dat Hooliganism een algemeen verschijnsel is bij de 6 clubs die hij onderzocht heeft, is de vorm en inhoud ervan verschillend per club. De aanpak zal hierbij moeten aansluiten".

Verplaatsing van incidenten

Meerdere clubs maken melding van verplaatsing van de problemen buiten het stadion. De problemen verplaatsen zich naar 'dance events' en soms andere sportgala's.

Ramon Spaaij 'Understanding Football Hooliganism'
"Strikte repressie rond voetbalstadions werkt uiteindelijk niet. Ervaren hooligans zijn zich steeds bewuster geworden van de pakkans en weten heel goed wanneer ze moeten toeslaan. Het strijdtoneel verplaatst zich naar elders".

In de ArenA van Ajax vinden bijna geen incidenten meer plaats omdat het stadion goed beveiligd is. De veiligheidscoördinator geeft op wedstrijddagen leiding aan 22 hoofdstewards, 350 stewards en 50 particuliere beveiligers. Daarnaast worden vanuit de controlekamer de beelden die 76 digitale camera's registreren in de gaten gehouden. Er geldt een legitimatieplicht en er wordt intensief samengewerkt met de politie die tijdens wedstrijden naast de veiligheidscoördinator in de controlekamer zit.

Volgens Axios heeft het probleem zich mede hierdoor verplaatst naar andere locaties zoals de omgeving van de metro, de binnenstad, maar ook naar dansevenementen (Dance Valley en Sensation), vechtsportgala's en zelfs naar Lloret de Mar. Op deze locaties worden door de harde kern afspraken gemaakt om de harde kern van andere clubs te ontmoeten. Bij incidenten waarbij supportersgroepen elkaar treffen worden ook meer harddrugs gebruikt dan voorheen. De supportersbegeleidingsgroep van de politie richt zich hierop. De veiligheidscoördinator van AFC Ajax heeft dagelijks contact met de politie. Informatie over bepaalde supporters of acties die men van plan is komen daardoor ook snel bij de politie terecht waardoor de supportersbegeleidingsgroep van de politie aanwezig kan zijn om incidenten te voorkomen. Dit politieteam (in totaal 7 FTE's) gaat bijvoorbeeld naar *danceparty's* als supportersgroepen elkaar daar willen treffen. Het team reist ook mee naar uitwedstrijden. De aanwezigheid van het politieteam, dat door de supporters ook gezien wordt, voorkomt incidenten.

De Arnhemse criminoloog dr. Henk Ferwerda concludeert dat clubs en KNVB enerzijds, gemeenten, politie en justitie anderzijds de laatste tien jaar goed hebben samengewerkt om de veiligheid te vergroten. Dat heeft geleid tot een groot aantal nuttige maatregelen. "Zoals verstandige inzet van politie. Lik-op-stukbeleid van justitie. Een sanctie als een stadionverbod wordt gekopieerd door de NS, die treinverboden gaan instellen. Clubs hebben veel geïnvesteerd in stewards, (seizoen)kaartverkoop, tourniquets, trein en bussluizen voor bezoekende supporters.' De stadions zijn daardoor veiliger geworden. Maar de consequentie is dat de incidenten zich hebben verplaatst. 'Voetbal-sides gaan nu op houseparty's of boksgala's met elkaar op de vuist. Of in de binnenstad bij horecagelegenheden. Ze spreken af met mobieltjes of via internet."

Ook tijdens wedstrijden van jeugdteams vinden incidenten plaats. Dit heeft ernstige vormen aangenomen. De Ajax amateurs speelden hoofdklasse in de regio Rotterdam maar zijn uit veiligheidsoverwegingen overgeplaatst naar een andere competitie (seizoen 2006/2007).

"Bij die confrontaties blijkt sprake van een verharding in de geweldpleging. 'Speed en cocaïne in combinatie met alcohol zorgen ervoor dat supporters vaak niet meer aanspreekbaar zijn', zegt Ferwerda. 'Er is een nieuwe, onberekenbare categorie die veel zuipt. Een aantal van deze supporters gaat zaterdagavond al stappen, haalt dan de hele nacht door en gaat de volgende ochtend naar de wedstrijd. Als je dan geen speed gebruikt, trek je het niet meer. Als er een vijand is gevonden hoeft er maar weinig te gebeuren of er vallen klappen. Dan is de geweldpleging een stuk gewelddadiger dan vroeger".

De aanstichters, de regisseurs van rellen zijn over het algemeen moeilijker te pakken dan de //sukkel// die een steen gooit naar de ME en onmiddellijk door een arrestatieteam in burger wordt gearresteerd. Dat is de gelegheidsdelinquent. Die krijgt meteen een vipbehandeling, zoals een stadionverbod en een proces-verbaal. Zo'n jongen doet het nooit meer, vraagt zich nog af wat zijn ouders of z'n baas ervan vinden. Voor hem zou een alternatieve straf, bijvoorbeeld een aantal uren een stadion schoonmaken, geschikter zijn dan een jarenlang stadionverbod. De aanstichters zijn slimmer, komen als ze worden gepakt op het politiebureau binnen met een advocaat en nemen een houding aan van: jullie maken me toch niets. Daarom zie ik totaal geen heil in strafrechtelijke stadionverboden (de KNVB streeft dit wel na, red.). Die leveren lange, gerechtelijke procedures op. Je kunt het mijns inziens beter zoeken in preventieve maatregelen."

Meten is weten

Het probleem van sociaal preventief supportersbeleid en van preventief werken in het algemeen is dat resultaten van dit beleid niet meetbaar zijn. Hoe meet je de resultaten van preventief werk?

Bij N.E.C. is de supporterscoördinator begonnen met het registreren van contactmomenten: in een logboek houdt zij elk telefoontje dat ze krijgt, elke jongere die ze wegtrekt en elk contact met een jongere bij. Met behulp van deze kengetallen wordt inzichtelijker waar het werk van een supporterscoördinator uit bestaat. De eerste resultaten zijn positief en overschrijden al de eerste streefaantallen.

Kansrijk en kansarm

Bij een aantal clubs wordt gemeld dat het soms moeilijk is iets leuks en goeds te organiseren voor de groep 12-18 jaar. Ook het onderverdelen van deze leeftijd in 12-16 of 15-18 jaar maakt het niet meteen makkelijker. Je hebt bij deze groep maar 1 kans: " Verpest je het dan ben je ze kwijt". 1 negatieve ervaring bij 1 persoon en het lukt niet meer om de groep te benaderen, te betrekken in activiteiten of door te verwijzen naar hulpverlening. Bij Feyenoord en N.E.C bleek dit een grote rol te spelen bij de populariteit van de trajecten. Het jongerenwerk is zich hier terdege van bewust.

Bij ADO is de supporterscoördinator bezig met het creëren van stageplaatsen voor de jongeren door de sponsorcontacten in te schakelen. Binnen het stadion brengt hij de (kleine) ondernemers in contact met de jongeren. Omdat er een gemeenschappelijke liefde is (ADO) en hierdoor een makkelijke manier om elkaar informeel te ontmoeten (stadion) is dit een bijzonder kansrijk project.

"De aanwezigheid van veiligheidsbeambten, in plaats van ME die echter uit het zicht wel paraat moet zijn, werkt in de optiek van Ferwerda heilzaam. De daadwerkelijke oplossing voor het supportersgeweld bestaat volgens de criminoloog niet. „Dan zou ik ook een remedie voor misdaad weten. Als je maatregelen neemt moet je niet alleen naar repressie kijken maar ook naar sociale preventie. Daarbij past dat spelers naar de achterstandswijken gaan. Blijf die gasten binden aan je club. Ik ben geen voorstander van een voetbalwet (in tegenstelling tot de KNVB, red.). Zo exclusief is voetbal niet. Er zijn al genoeg instrumenten om maatregelen te nemen. Je kunt beter op basis van goede informatie streven naar maatwerk. Een belangrijke strategie om geweldplegers te bestrijden is dat je te weten komt wie het zijn, wat ze doen en wat er met ze aan de hand is. Haal de ze dus uit de anonimiteit."

3 Algemene resultaten

In dit hoofdstuk wordt aan de hand van de antwoorden op vragenlijst A aangegeven hoe het sociaal preventief supportersbeleid er voor staat, wat de belangrijkste ontwikkelingen zijn en welke bijstellingen van het beleid wenselijk dan wel noodzakelijk geacht worden.

In navolging van de eerdere evaluaties van het sociaal preventief supportersbeleid worden in dit hoofdstuk de conclusies gerangschikt naar:

- organisatie van beleid
- doelgroep en activiteiten
- het resultaat

3.1 Organisatie van beleid

Om te bezien in hoeverre er sprake is van een structurele basis voor het sociaal preventief supportersbeleid zijn de 37 locaties gescoord op drie criteria:

- 1 Financiering. Hierbij gaat het om aspecten als welke organisaties dragen bij aan de financiering, de financiële toereikendheid alsmede de financiële zekerheid voor de navolgende jaren.
- 2 Organisatiestructuur. Het betreft hier zaken als de wijze van aansturing, verdeling van verantwoordelijkheden en het commitment van betrokken partijen.
- 3 Samenwerking tussen de verschillende partners (BVO, politie, welzijnswerk, gemeente). Van belang hierbij is of er sprake is van voldoende samenwerking en hoe de kwaliteit van de samenwerking wordt beoordeeld.

De drie criteria worden beoordeeld op een driepuntsschaal:

- 1 = zwak ontwikkeld
- 2 = matig tot redelijk ontwikkeld
- 3 = goed ontwikkeld

De resultaten staan weergegeven in schema 2.1. Van 5 BVO's kan de situatie anno seizoen 2005-2006 worden vergeleken met vijf voorgaande seizoenen. Van 10 BVO's kan de situatie worden vergeleken met vier voorgaande seizoenen. Van 8 BVO's is er vergelijkingsmateriaal met drie seizoenen. Voor 15 BVO's is dit de tweede score en voor 4 BVO's is dit de eerste keer. Ter verduidelijking is de score voor seizoen 2005-2005 geaccentueerd weergegeven in het schema. Daar waar liggende streepjes staan, ontbreken gegevens of zijn ze te summier om een score op toe te passen. De clubs zijn ingedeeld op alfabet met eerst de eredivisie en daarna de eerste divisie.

Schema 3.1 Organisatie sociaal preventief supportersbeleid door de jaren heen.

BVO	Start SPSB	Financiering						Organisatiestructuur						Samenwerking					
		98/ 99	99/ 00	00/ 01	02/ 03	04/ 05	05/ 06	98/ 99	99/ 00	00/ 01	02/ 03	04/ 05	05/ 06	98/ 99	99/ 00	00/ 01	02/ 03	04/ 05	05/ 06
ADO Den Haag	1988	1	1	2	3	-	3	1	1	3	3	-	3	2	1	2	3	-	2
Ajax	1988	-	3	3	3	-	3	-	2	2	2	-	1	-	1	2	1	-	1
AZ	-	-	-	-	1	0	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2	-	-
Excelsior	-	-	-	-	2	3	-	-	-	-	2	3	3	-	-	-	3	3	3
FC Groningen	1999	-	3	-	-	-	-	-	2	-	3	-	-	-	2	-	3	-	-
FC Twente	1993	-	3	3	3	3	-	-	2	3	2	3	-	-	2	3	3	3	3
FC Utrecht	1988	3	3	2	3	-	-	2	3	3	2	3	3	2	3	2	2	3	3
Feyenoord	1988	3	3	-	-	-	3	3	3	-	-	-	3	2	2	-	-	-	3
Heracles Almelo	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	3	3	-	-	-	-	3	3
NAC Breda	1990	3	2	2	-	3	3	3	3	3	2	3	3	2	1	2	3	3	3
NEC	1999	-	3	3	3	3	-	-	2	3	3	3	3	-	2	2	3	2	3
PSV	1988	3	3	3	3	3	-	2	2	3	3	3	3	3	2	3	3	2	3
RKC	2003	-	-	-	3	3	2	-	-	-	3	3	3	-	-	-	3	3	3
Roda JC	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	1	3	-	-	-	-	2	3	-
SC Heerenveen	niet	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-
Sparta	1998	3	3	3	1	-	-	3	3	3	1	2	-	3	3	2	2	2	-
Vitesse	1988	3	3	2	3	3	-	3	3	3	3	2	-	3	3	3	3	3	3
Willem II	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2	-	-
AGOVV	niet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
BV Veendam	1998	3	3	3	-	-	-	3	3	3	2	3	3	2	3	3	2	3	3
Cambuur Leeuwarden	1999	-	2	2	3	-	3	-	3	3	3	-	3	-	2	3	3	-	3
De Graafschap	niet	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	3	3	-	-	-	1	-	3
Emmen	2003	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-	-
FC Den Bosch	1999	-	2	2	-	-	-	-	1	2	-	-	3	-	2	1	-	-	3
FC Dordrecht	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	3
FC Eindhoven	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
FC Volendam	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	3
FC Zwolle	1989	2	3	2	3	-	-	2	3	3	3	-	-	2	2	3	3	-	-
Fortuna Sittard	-	-	-	-	3	3	3	-	-	-	2	3	3	-	-	-	1	3	3
Go Ahead Eagles	1988	2	2	1	2	-	2	2	3	3	2	1	2	2	2	3	1	2	1
Haarlem	niet	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-	1	-	2
Helmond Sport	1999	-	2	2	-	-	-	-	2	2	2	-	-	-	2	2	3	-	-
MVV	2002	-	-	-	1	0	-	-	-	-	2	2	3	-	-	-	2	3	2
RBC	niet	-	-	-	1	0	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-
StormvogelsTelstar	niet	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	2	2	-	-	-	1	1	2
Top Oss	1999	-	2	1	1	-	3	-	2	3	2	-	3	-	2	2	3	-	3
VVV	-	-	-	-	1	3	3	-	-	-	2	3	3	-	-	-	2	2	3

Uit schema 3 kunnen de volgende conclusies getrokken worden:

- Net als in 2004-2005 ontbreken veel gegevens betreffende de financiering. De financiering is of onbekend of afwezig. In het laatste geval wordt het salaris van de supporterscoördinator betaald door een welzijnsinstelling of is hij/zij een vrijwilliger.

- De financiering is 8 keer goed en 2 keer redelijk. Opvallend is dat weer minder clubs dan in de voorgaande jaren aangeven een duidelijk financiering te hebben voor het sociaal preventieve beleid. (nu 8, voorheen 16, en 26). Van 28 BVO's hebben we geen informatie ontvangen over de financiële situatie.
- Bij de organisatiestructuur zien we dat, van de 25 BVO's die hier iets invullen, 17 BVO's aangeven dat de organisatiestructuur goed is. 1 hiervan gaf aan in seizoen 2004-2005 een minder goede organisatiestructuur te hebben. 3 BVO's geven aan dat de structuur matig ontwikkeld is. 2 hiervan waren eerder slecht en 1 bleef gelijk. Alleen Ajax geeft aan dat de structuur slecht is (was eerst matig). Over de hele linie lijkt de situatie gelijk gebleven
- Bij de samenwerking zien we dat bij 15 BVO's de samenwerking goed is, bij 4 hiervan was de samenwerking voorheen minder goed. Bij 4 BVO's is de samenwerking middelmatig, bij 3 hiervan was de samenwerking eerder goed en bij 2 slechter. Bij 2 BVO's wordt aangegeven dat de samenwerking slecht is (Go Ahead en Ajax). Bij deze Ajax was de samenwerking in seizoen 2003-2003 ook slecht en in seizoen 2004-2005 ontbrak deze informatie. Bij samenwerking zien we over de hele linie geen verandering.
- Van 12 BVO's waarvan eerder informatie is ontvangen, is in seizoen 2005-2006 geen informatie binnen gekomen.

De samenwerking tussen de verschillende partners en de organisatiestructuur bij het sociaal preventieve supportersbeleid zijn onveranderd ten opzichte van seizoen 2004-2005.

Financiering

Veel locaties geven te kennen dat het moeilijk is om activiteiten gefinancierd dan wel gesubsidieerd te krijgen. De financiering is bij een aantal locaties dan wel zeker gesteld voor één of twee jaar, maar uitzicht op vervolgfianciering is er nauwelijks. De kennis over de financiële situatie lijkt weer sterk verslechterd te zijn ten opzichte van verleden jaar. Daar waar wel gegevens beschikbaar zijn over de financiële situatie, is deze situatie vaak goed.

De financiële situatie van het sociaal preventieve supportersbeleid en de zekerheid van financiering in de toekomst is over het geheel genomen verslechterd.

3.2 Doelgroep en activiteiten

In het kader van het sociaal preventief supportersbeleid worden per project tal van activiteiten uitgevoerd voor de verschillende doelgroepen. In de vragenlijst wordt gevraagd of het bereiken van de doelgroepen kinderen tot 12 jaar, jonge jeugd 13-18 jaar, meelopers en harde kern veranderd is in seizoen 2005-2006 ten opzichte van seizoen 2004-2005.

Uit schema 3.2 kunnen de volgende conclusies getrokken worden:

- De mate waarin de doelgroep jonge kinderen tot 12 jaar bereikt is, is bij 11 clubs verbeterd (1 club zelfs zeer verbeterd), bij 10 gelijk gebleven en bij 2 clubs verslechterd. De mate waarin de doelgroep jonge jeugd van 13-18 jaar bereikt wordt is bij 10 clubs verbeterd, bij 11 clubs gelijk gebleven en in 1 geval verslechterd. Het bereiken van de doelgroep mee-

lopers is bij 10 BVO's verbeterd, bij 10 gelijk gebleven en bij 1 verslechterd. Het bereiken van de Harde Kerndoelgroep is bij 10 clubs verbeterd (bij 1 zelfs zeer goed), bij 10 gelijk gebleven en bij 3 verslechterd.

- Uit de resultaten blijkt dat bij de meeste BVO's het bereik van de doelgroepen verbeterd is of gelijk gebleven. Slechts bij enkele clubs is het bereik van 1 van de doelgroepen afgenomen. Alleen bij Top Oss is het bereik van 2 doelgroepen: kinderen tot 12 jaar en harde kernsupporters, afgenomen. Bij Go Ahead Eagles is het bereik van alle doelgroepen afgenomen.
- *Vooral het bereik van de harde kernsupporters en de doelgroep kinderen tot 12 jaar zijn toegenomen.*

Wanneer het bereik van de verschillende doelgroepen in seizoen 2005-2006 wordt afgezet tegen het bereik ervan in het seizoen 2002-2003, dan blijkt over de hele linie dat de sociaal preventieve supporterslocaties de doelgroepen beter hebben bereikt. Voor zowel de basisschooljeugd als de doelgroepen 13 tot 18 jaar, meelopers en harde kern geldt, dat ongeveer een derde van de locaties het bereik heeft zien toenemen.

Schema 3.2 Mate waarin de verschillende doelgroepen bereikt worden in seizoen 2004-2005 en 2005-2006(/ niets ingevuld, - verslechterd, = gelijk, + verbeterd)

	Spsb sinds	Kinderen tot 12 jaar		Jeugdige supporters 13-18 jaar		meelopers		Harde kern	
		04/05	05/06	04/05	05/06	04/05	05/06	04/05	05/06
ADO Den Haag	1988	/	+	/	+	/	+	/	+
Ajax	1988	/	=	/	=	/	=	/	=
AZ	-	++	+	+	+	+	=	++	=
Excelsior	?	+	+	++	+	=	+	+	=
FC Groningen	1999	/		/		/		/	
FC Twente	1993	=		=		+		=	
FC Utrecht	1988	+	=	+	=	=	+	+	+
Feyenoord	1988	=	+	=	+	=	+	=	=
Heracles	-	=	+	=	+	=	=	=	+
NAC Breda	1990	+	=	+	+	+	+	+	=
NEC	1999	=	=	=	=	=	=	=	+
PSV	1988	=	+	=	=	+	=	=	=
RKC	2003	=	=	=	=	+	=	++	=
Roda JC	-	=		=		=		-	
SC Heerenveen	Niet	/		+		+		/	
Sparta	1998	++		=		=		=	
Vitesse	1988	/		=		=		=	
Willem II	-	/		/		/		/	
AGOVV	Niet	/		/		/		/	
Veendam	1998	=	=	=	+	=	=	=	+
Cambuur Leeuwarden	1999	/	=	/	=	/	=	/	+
Emmen	2003	=		=		=		+	
De Graafschap	Niet	-	+	-	+	=	?	=	=
FC Den Bosch	1999	/	=	/	=	/	++	/	++
FC Dordrecht	-	=		=		=		=	
FC Eindhoven	-	/		/		/		/	
FC Volendam	-	++	+	=	=	+	=	=	=
FC Zwolle	1989	=		-		=		+	
Fortuna Sittard	-	+	+	=	=	-	+	+	+
Go Ahead Eagles	1988	—	-	++	-	=	-	=	-
Haarlem	Niet	++	++	/	=	/	+	/	+
Helmond Sport	1999	/		/		/		/	
MVV	2002	=	+	+	?	=	?	+	-
RBC	Niet	/		/		/		/	
Stormvogels/Telstar	Niet	=	=	+	=	=	=	+	=
Top Oss	1999	/	-	/	+	/	+	/	-
VVV	-	+	=	=	+	=	+	=	+

In schema 3.3 staan de activiteiten genoemd per doelgroep die per BVO uitgevoerd worden.

Schema 3.3 Activiteiten in seizoen 2005-2006 (/ niets ingevuld, - niet aanwezig, + wel aanwezig)

		Kinderen tot 12 jaar								Jeugdige supporters 13-18 jaar							meelopers				Harde kern		
		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V
ADO Den Haag	1988	+	+	+	+	+	-	+	+	-	-	-	-	+	+	-	+	+	+	+	+	+	-
Ajax	1988	+	/	/	/	/	/	/	/	+	/	/	/	/	/	+	/	/	/	/	+	/	/
AZ	-	+	+	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	=	-	-	-	-	+	+	-
Excelsior	?	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
FC Groningen	1999	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
FC Twente	1993	+	+	-	+	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+	+	+	+	-
FC Utrecht	1988	+	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-
Feyenoord	1988	+	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	+	-	-	-	-	-
Heracles	-	+	+	-	+	+	+	-	+	+	+	-	+	+	-	-	+	+	+	+	+	+	-
NAC Breda	1990	+	-	-	+	+	+	-	-	+	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-
NEC	1999	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	+	+	+
PSV	1988	+	+	-	+	+	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	+	+	+	+	-
RKC	2003	+	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+	+	+	+	+	+	-
Roda JC	-	+	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	+	+	-	-	+	+	-	+	-	-
SC Heerenveen	Niet	+	-	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-
Sparta	1998	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-
Vitesse	1988	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+	+	+	+	+	+	-
Willem II	-	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
AGOVV	Niet	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
Veendam	1998	+	+	-	-	+	+	-	-	-	+	-	-	+	+	-	+	-	+	+	+	+	-
Cambuur Leeuwarden	1999	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	+	+	-	-	+	+
De Graafschap	Niet	+	+	-	+	+	+	-	+	-	+	-	-	+	-	-	-	+	-	-	+	+	-
Emmen	2003	+	-	-	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
FC Den Bosch	1999	+	+	-	+	+	-	-	-	+	+	-	+	+	+	-	+	+	-	-	+	+	-
FC Dordrecht	-	+	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-
FC Eindhoven	-	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
FC Volendam	-	+	+	-	+	-	-	-	=	-	+	-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-
FC Zwolle	1989	+	+	+	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fortuna Sittard	-	+	+	+	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	-	-	+	+	+
Go Ahead Eagles	1988	+	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	+	+	-	-	+	=	-
Haarlem	Niet	+	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-
Helmond Sport	1999	+	-	-	-	+	+	-	-	-	+	-	-	+	-	-	+	+	-	-	+	+	-
MVV	2002	-	-	-	+	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	+	+	-
RBC	Niet	+	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	-
Stormvogels/Telstar	Niet	+	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	+	-	-	+	+	-
Top Oss	1999	-	+	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+
VVV	-	+	+	+	-	+	-	-	-	-	+	-	-	+	-	-	+	+	-	-	+	+	-

A = kidsclub, B = kidsvak, C = de Held, D = voetbalclinics, E = stadionrondleidingen, F = schoolactiviteiten, G = vandalismebus, H = anders, I juniorclub, J = jeugdvak, K = survival, L = stewardopleiding, M = scholenprogramma, N = doorverwijzen hulpverlening, O = anders, P = begeleiding uitwedstrijden, Q = informatieavonden, R = doorverwijzen, S = helpen organiseren, T = voorstellen doen aan stadionverbodencommissie, U = alternatief traject, V = buddy mentor

In schema 3.3 zijn de resultaten van 2005-2006 verwerkt. Daar waar geen nieuwe informatie is (bij de BVO's die niet meegewerkt hebben aan deze rapportage) staan de gegevens nog van 2004-2005. Hier worden de volgende conclusies getrokken:

- Bij de activiteiten voor de jonge kinderen tot 12 jaar wordt bij 29 BVO's de kidsclub genoemd, bij 19 het kidsvak, bij 5 De Held, bij 15 voetbalclinics, bij 17 stadionrondleiding en ook bij 14 schoolactiviteiten. De vandalismebus wordt alleen bij ADO genoemd.
- Bij de jeugdige supporters van 13-18 jaar zien we dat bij 9 BVO's de juniorclub genoemd wordt en bij 11 het jeugdvak. Verder wordt de survivaltocht niet meer genoemd, bij 3 de stewardopleiding, bij 11 scholenactiviteiten en bij 11 doorverwijzing naar jeugdhulpverlening.
- Bij de activiteiten voor de lastige supporters/meelopers wordt bij 17 BVO's begeleiding bij uitwedstrijden genoemd, bij 18 informatieavonden, bij 11 doorverwijzing naar jeugdhulpverlening en bij 11 (helpen) organiseren van activiteiten.
- Voor de doelgroep Harde kern worden bij 24 clubs voorstellen gedaan aan de commissie stadionverboden, 20 keer alternatief traject voorgesteld en 4 keer buddy/mentor traject aangegeven.

Met name de activiteiten voor de jonge kinderen lijken nog steeds in de lift te zitten. Circa tweederde van de locaties maakt melding van een kidsclub, kidsvak en gemiddeld twee op de zes organiseert voetbalclinics, stadionrondleidingen en activiteiten op scholen. Het bereik van deze doelgroep is toegenomen.

De doelgroep lastige supporters/meelopers wordt in drie op de vijf locaties begeleid bij uitwedstrijden. Daarnaast organiseert ongeveer een derde van de locaties informatieavonden over uiteenlopende onderwerpen die gerelateerd zijn aan met name voetbalvandalisme. Dit is niet gewijzigd ten opzichte van voorgaande seizoenen. Het bereik van deze doelgroep is iets toegenomen.

Supporters met stadionverboden worden in twee derde van de locaties die daar (regelmatig) mee te maken hebben bijgestaan richting commissie stadionverboden. Dit gebeurt door middel van het doen van voorstellen over de invulling van de sanctie. Bij bijna de helft van alle locaties worden overeenkomsten gesloten met lastige supporters waarin een alternatieve straf wordt afgesproken. Dit is iets verbeterd ten opzichte van seizoen 2004-2005. Ook het bereik van deze doelgroep is toegenomen.

Voor de doelgroep 13 tot 18 jaar wordt binnen de locaties nog steeds relatief weinig gedaan. Er wordt wel melding gemaakt van juniorclubs, juniorvak, een scholenprogramma, een jeugdhonk in het stadion en doorverwijzing naar jeugdhulpverlening, maar deze meldingen komen van slechts enkele locaties. Meerdere BVO's geven aan moeite te hebben met deze leeftijdscategorie: de jongeren

3.3 Resultaten

Vrijwel alle locaties hebben als doelstelling van het sociaal preventief supportersbeleid het verminderen van vandalisme, geweld en intolerantie (inclusief verbaal geweld en het gebruik van alcohol en drugs) en daarmee samenhangend de politie-inzet. In schema 3.4 en 3.5 staat de ontwikkeling hiervan, hoe de betrokkenen dit ervaren, in de afgelopen jaren weergegeven (+ is toename, = is gelijk gebleven, – is afgenomen en een ? symboliseert het ontbreken van informatie).

Alvorens de gegevens uit de beide schema's te interpreteren, zijn enkele opmerkingen op zijn plaats. Zo zijn de gegevens over voetbalvandalisme en het gebruik van verbaal geweld en alcohol en drugs gebaseerd op een subjectieve beoordeling van betrokkenen. Voorts wordt de gemiddelde politie-inzet – het betreft hier overigens CIV gegevens - bij veel BVO's doorgaans sterk beïnvloed door enkele wedstrijden waar het gedrag van supporters buitensporig is geweest.

Schema 3.4 Resultaten voetbalvandalisme en politie-inzet

BVO	start spsb	voetbalvandalisme in stadion						voetbalvandalisme buiten stadion						politie-inzet (CIV-gegevens)					
		98/ 99	99/ 00	00/ 01	02/ 03	04 /05	05/ 06	98/ 99	99/ 00	00/ 01	02/ 03	04 /05	05/ 06	98/ 99	99/ 00	00/ 01	02/ 03	04/ 05	05/ 06
ADO Den Haag	1988	-	-	-	-	?	=			-	-	?	+	+	+	-	+	+	-
Ajax	1988		=	+	-	?	=			+	=	?	=		-	+	-	-	=
AZ	-				=	-	=				=	=	=				+	++	=
Excelsior	?				-	-	=				+	-	=				+	--	=
FC Groningen	1999		-	?	?	?				?	?	?			-	+	+	-	
Heracles	-				?	-	-				?	-	=				?	+	+
FC Twente	1993		-	-	-	--				-	+	-			+	=	-	-	
FC Utrecht	1988	=	-	=	-	--	-			=	=	--	-	=	+	=	-	+	-
Feyenoord	1988	-	=	?	?	=	-			?	?	+	-	+	+	=	=	-	-
NAC Breda	1990	-	-	-	-	=	+			+	+	=	+	-	-	=	+	+	+
NEC	1999		=	-	-	-	-			=	-	-	-		+	+	-	+	=
PSV	1988	-	=	-	?	-	-			+	?	-	-	-	+	-	-	=	-
RKC	2003				-	=					=	=					+	-	
Roda JC	-				=	=					-	=					-	=	
SC Heerenveen	Niet				=	-					=	-					+	+	
Sparta	1988	=	=	=	-	-				=	=	-		nvt	-	+	-	+	
Vitesse	1988	+	=	-	?	-				+	?	-		=	-	+	=	-	
Willem II	-				=	?					=	?					=	++	
AGOVV	Niet				?	-					?	=					?	?	
Veendam	1998	=	=	=	+	-	-			=	+	=	=	=	+	-	+	?	+
Cambuur Leeuwarden	1999		+	-	-	?	=			-	-	?	=		+	=	=	=	-
De Graafschap	Niet				-	-	=				-	-	=				=	+	-
Emmen	2003				=	=					=	=					=	-	
FC Den Bosch	1999		=	-	-	?				-	-	?			=	=	-	++	
FC Dordrecht	-				?	=	--				?	=	=				?	?	--
FC Eindhoven	-				-	?					+	?					+	-	
FC Volendam	-				?	--	-				?	--	-				?	?	=
FC Zwolle	1989	-	-	-	?	=				=	?	=		-	-	+	+	-	=
Fortuna Sittard	-				-	=	+				-	=	=				-	-	+
Go Ahead Eagles	1988	=	-	=	-	=	+			+	+	=	=	-	-	-	+	-	-
Haarlem	Niet				-	-	-				=	-	-				=	-	+
Helmond Sport	1999		=	=	-	-				=	-	+			-	=	=	-	
MVV	2002				-	-	-				-	-	-				+	--	+
RBC	Niet				-	+					-	=					+	-	
Stormvogels/Telstar	Niet				-	--	=				-	+	-				+	-	=
Top Oss	1999		-	-	?	?	=			-	?	?	=		-	+	=	++	--
VVV	-				=	=	-				+	=	+				=	=	=

Uit schema 3.4 worden de volgende constateringën gehaald:

- Het voetbalvandalisme in het stadion is, volgens de betrokkenen, in het seizoen 2005-2006 (verder) afgenomen. Slechts bij Fortuna Sittard en NAC is sprake van een toename en bij een viertal locaties is het voetbalvandalisme onveranderd gebleven. NAC geeft aan dat door betere sportieve prestaties en intensieve inzet op preventief beleid het vandalisme in het lopende seizoen sterk dalend is. Bij FC Dordrecht is zelfs sprake van een forse afname van het voetbalvandalisme in het stadion.
- De ontwikkeling van het voetbalvandalisme buiten het stadion laat slechts bij 3 clubs een toename (ADO, VVV en NAC) zien, bij 8 clubs een afname en bij 11 clubs blijft het vandalisme buiten het stadion hetzelfde.
- De politie-inzet bij BVO's in het seizoen 2004-2005 geeft een wisselend beeld. Bij 6 BVO's is sprake van een toename en bij 9 BVO's is sprake van een afname, bij 2 clubs (FC Utrecht en Top Oss) zelfs van een flinke afname. Bij 8 BVO's blijft de politie-inzet hetzelfde.

Schema 3.5 Ontwikkeling van verbaal geweld, alcohol/drugs en aanhoudingen

BVO	start spsb	verbaal geweld						alcohol en drugs						Aanhoudingen (CIV gegevens)					
		98/ 99	99/ 00	00/ 01	02/ 03	04/ 05	05/ 06	98/ 99	99/ 00	00/ 01	02/ 03	04/ 05	05/ 06	99/ 00	00/ 01	01/ 02	02/ 03	04/ 05	05/ 06
ADO Den Haag	1988	+	+	+	-	?	+	+	+	=	-	?	-	=	-	+	+	+	-
Ajax	1988		+	=	=	?	+		+	+	=	?	=	-	-	+	-	-	++
AZ	-				=	=	=				=	=	+	-	-	+	+	+	-
Excelsior	-				-	-	=				+	=	=	-	=	=	+	-	=
FC Groningen	1999		=	?	=	?			+	?	=	?		-	+	+	+	-	
FC Twente	1993		+	=	+	=			+	+	=	=		-	+	=	-	-	
FC Utrecht	1988	+	=	+	-	-	+	+	+	+	=	-	-	-	-	=	+	-	--
Feyenoord	1988	+	+	?	?	-	-	+	+	?	?	=	=	+	-	+	-	+	++
Heracles	-				?	-	=				?	=	-	+	=	=	=	-	+
NAC Breda	1990	=	=	-	=	-	=	-	=	+	=	=	+	-	+	=	-	+	-/=
NEC	1999		-	=	-	=	--		+	+	=	=	-	+	-	=	-	+	--
PSV	1988	+	-	-	=	=	-	+	=	+	=	=	=	+	-	-	-	+	+
RKC	2003				=	=					+	+		=	-	=	+	-	
Roda JC	-				=	=					=	-		+	-	+	=	-	
SC Heeren-veen	-				=	=					=	=		=	=	=	=	0	
Sparta	1998	=	=	=	-	-		0	=	=	=	=		-	+	-	=	+	
Vitesse	1988	+	+	+	+	-		+	=	+	=	=		-	=	+	-	+	
Willem II	-				=	?					=	?		-	+	-	+	++	
AGOVV	niet				?	=	-				?	=	-	?	?	?	?	?	-
BV Veendam	1998	=	=	=	+	=	-	=	=	=	+	=	=	=	=	=	=	?	=
Cambuur Leeuwarden	1999		+	-	-	?	=		+	=	-	?	=	+	-	+	-	+	-
De Graafschap	-				=	-	=				=	=	=	+	=	-	+	-	=
Emmen	2003				=	?					=	=		-	=	=	=	+	
FC Den Bosch	1999		+	=	=	?	=		+	+	-	?	=	=	-	+	-	+	--
FC Dordrecht	-				?	=					?	=		=	+	-	=	?	
FC Eindhoven	-				-	?					=	?		=	=	=	=	-	
FC Volendam	-				?	--	=				?	--	-	=	=	=	=	?	+
FC Zwolle	1989	-	-	-	-	=		=	=	=	-	=		=	=	+	-	-	
Fortuna Sittard	-				-	=	-				-	=	-	=	+	-	=	--	+
Go Ahead Eagles	1988	=	=	+	+	=	=	=	=	=	=	=	-	-	+	-	+	-	-
Haarlem	niet				-	+	-				=	=	=	=	=	+	-	?	-
Helmond Sport	1999		+	=	-	=			+	+	-	+		-	+	=	=	-	
MVV	2002				-	=	-				=	=	=	=	-	=	+	--	+
RBC	-				=	+					=	=		-	=	=	+	-	
Stormvogels/Telstar	niet				-	-	-				=	=	=	=	+	-	=	-	-
Top Oss	1999		+	=	?	?	-		=	=	?	?	=	=	+	-	+	+	++
VVV	-				=	=	=				=	=	=	=	=	=	+	--	=

Voor wat betreft het verbaal geweld en het gebruik van drank en drugs in en rond de stadions kan het volgende worden geconcludeerd:

- In het afgelopen seizoen geven 3 van de 22 clubs aan dat het verbaal geweld is toegenomen. Het betreft Ajax, ADO en FC Utrecht. Verder bespeuren 10 BVO's een afname en bij 1 BVO's zelfs een forse afname (NEC). Bij 10 clubs wordt aangegeven dat het verbale geweld onveranderd is. Net als het voorgaande jaar lijkt het verbale geweld nog steeds qua omvang en inhoud over zijn hoogtepunt heen. Er kan gesteld worden dat de strengere aanpak en richtlijnen die clubs hanteren succes opleveren. De nieuwe richtlijn spreekkoren van de KNVB wordt door alle clubs toegepast.
- Het gebruik van alcohol en drugs is in seizoen 2005-2006 ten opzichte van het voorgaande seizoen, is bij 13 clubs gelijk gebleven. Een toename valt alleen te registreren bij AZ en NAC, en bij 8 clubs is sprake van een afname.

Net als het voorgaande jaar lijkt het verbale geweld qua omvang en inhoud over zijn hoogtepunt heen. Er kan gesteld worden dat de strengere aanpak en richtlijnen die clubs hanteren succes opleveren.

Het gebruik van alcohol en drugs is onveranderd. De meeste clubs geven aan nauwelijks invloed te kunnen uitoefenen op het alcohol en drugsgebruik. Daar waar geen alcohol geschonken wordt constateert men dat de supporters zich van te voren indrinken en pillen blijken vaak ongezien het stadion in te komen. Lokale omstandigheden en belangen spelen verder een rol bij het wel of niet instellen van een alcoholverbod.

Ten aanzien van het aantal aanhoudingen² valt het volgende op:

- Uit de gegevens van het CIV blijkt dat de aanhoudingen bij 10 BVO's zijn afgenomen. Bij 3 clubs zelf fors (FC Utrecht, NEC en FC Den Bosch). Bij 8 BVO's nemen de aanhoudingen toe en bij 3 heel fors (Ajax, Feyenoord en Top Oss). Bij de rest blijft het ongeveer gelijk.
- Wanneer de ontwikkeling van het aantal aanhoudingen wordt afgezet tegen de ontwikkeling van de politie-inzet in het afgelopen voetbalseizoen, dan komt dat in grote lijnen niet meer overeen met vorig seizoen. Daar waar sprake is van een toename van politie-inzet, neemt niet meer ook het aantal aanhoudingen toe (dit geldt voor 9 van de 13 BVO's)
- De ontwikkeling in het aantal stadionverboden (tabel 3.1) komt overeen met het aantal aanhoudingen. Uit de praktijk blijkt dat gemiddeld tweederde van de aanhoudingen leidt tot een stadionverbod.

Uit de CIV gegevens blijkt dat het totaal aantal aanhoudingen ten opzichte van seizoen 2002-2003 is toegenomen met 10 %.

Noot 2 Als aanhouding geldt elke aanhouding bij een thuiswedstrijd en deze kan bestaan uit eigen supporters en bezoekende supporters.

4 CIV gegevens

In tabel 4.1 en 4.2 worden de CIV-gegevens uit seizoen 05-06 vergeleken met de voorgaande seizoenen. De stadionverboden van seizoen 05-06 zijn de door de KNVB opgelegde stadionverboden. De aanhoudingen zijn alle aanhoudingen bij thuiswedstrijden.

Politie-inzet

In seizoen 2006-2005 is de politie-inzet gedaald met 9,6 procent. De politie-inzet heeft hier betrekking op de inzet op de dag zelf. Het CIV constateert dat de gemiddelde politie-inzet over zijn hoogtepunt heen is.

De gemiddelde politie-inzet was het hoogst bij ADO (161), maar is hier wel afgenomen met 28%. Ook bij FC Utrecht, Feyenoord, Top Oss, De Graafschap en FC Den Bosch is de gemiddelde politie-inzet fors gedaald.

Bij Heracles, Sparta en FC Eindhoven is de politie-inzet verdubbeld.

Het CIV constateert verder dat het aantal B-wedstrijden toeneemt en het aantal C-wedstrijden afneemt. Kennelijk ligt de prioriteit bij het leveren van maatwerk, hetgeen bij B-wedstrijden beter mogelijk is.

Opgelegde stadionverboden

Het afgelopen seizoen hebben minder aangehouden personen een stadionverbod opgelegd gekregen. Het aantal geseponeerde zaken is hier voor een deel debet aan. Het totaal aantal opgelegde stadionverboden is ongeveer gelijk aan voorgaande jaren.

Aanhoudingen

Het totaal aantal aanhoudingen is het afgelopen seizoen fors gestegen. De cijfers zijn sterk beïnvloed door de grootschalige aanhoudingen tijdens Feyenoord-Ajax en Ajax-Roda JC.

Bij FC Twente, FC Utrecht, NEC, Willem II, De Graafschap, FC Den Bosch en Go Ahead Eagles zijn de aanhoudingen meer dan gehalveerd.

Van de 2401 aangehouden personen zijn aan het eind van het seizoen 2005-2006 slechts 115 personen veroordeeld. De stijging van het aantal septs en het gebrek aan individuele bewijslast zijn hiervan de oorzaak. Ook is de doorlooptijd in de strafketen langer geworden en zijn aan het eind van het seizoen 2005-2006 veel meer zaken nog in behandeling dan in voorgaande seizoenen.

Het CIV geeft aan dat de groep van 19-24 jaar het meest voorkomt bij de aanhoudingen. Ook het aantal aanhoudingen in de leeftijdscategorie 12-18 jaar is fors gestegen.

Het afgelopen seizoen hebben zich opvallende incidenten voorgedaan waaronder de aanval op het ADO-home door Ajax-supporters misschien wel de opvallendste was: op een vrijdagavond viel een groep van zo'n 70 Ajax-supporters met stokken, knuppels en messen het ADO-home binnen en verwonde 5 ADO-supporters.

Het vooruitreizen op de dag voor de wedstrijd heeft zich het afgelopen seizoen voortgezet als nieuwe trend. Volgens het CIV spelen BVO's de voornaamste rol in het voorkomen van dit soort incidenten. Als een BVO goed op de hoogte is van wie haar supporters zijn en hoe zij zich gedragen, kan snel schakelen met de politie een enorme winst opleveren.

Schema 4.1

BVO	Politie-inzet						opgelegde stadionverboden					
	98/ 99	99/ 00	00/ 01	02/ 03	04/ 05	05/ 06	98/ 99	99/ 00	00/ 01	02/ 03	04/ 05	05/ 06
ADO Den Haag	52	87	52	162	223	161	-	112	46	96	42	29
Ajax	135	101	115	118	135	141	-	194	99	231	84	166
AZ	-	-	-	48	99	93	-	-	19	21	30	23
Excelsior	-	-	1	7	7	9	-	-	1	7	7	0
FC Groningen	115	90	128	110	84	80	76	8	33	107	16	15
FC Twente	56	71	67	83	65	58	-	66	29	26	38	6
FC Utrecht	91	96	97	116	124	94	39	62	57	124	76	15
Feyenoord	110	153	101	239	198	150	-	626	234	231	300	54
Heracles	-	-	-	11	16	45	-	-	2	8	11	16
NAC Breda	71	29	32	61	78	79	-	-	47	47	63	53
NEC	37	47	63	55	68	68	7	66	11	5	28	6
PSV	80	132	113	100	103	94	-	-	122	80	94	60
RKC	-	-	-	36	32	38	-	-	3	4	13	2
Roda JC	-	-	-	57	57	49	-	-	24	17	13	8
SC Heeren-veen	-	-	-	36	57	43	-	-	4	5	2	5
Sparta	32	11	34	19	24	42	-	-	13	2	5	7
Vitesse	57	45	53	89	78	74	-	-	44	56	20	11
Willem II	-	-	-	61	129	55	-	-	44	24	69	13
AGOVV	-	-	-	-	27	17	-	-	-	-	1	3
BV Veendam	10	15	3	19	-	10	-	-	-	1	3	1
Cambuur Leeuwarden	34	35	27	23	23	16	15	32	17	10	15	28
De Graafschap	-	-	-	48	65	37	-	-	28	18	22	7
Emmen	-	-	-	24	14	11	-	-	1	0	0	1
FC Den Bosch	-	-	-	34	93	19	-	-	25	35	62	1
FC Dordrecht	-	-	-	-	24	10	-	-	-	-	-	12
FC Eindhoven	-	-	-	12	9	17	-	-	29	2	0	0
FC Omniworld	-	-	-	-	-	28	-	-	-	-	-	2
FC Volendam	-	-	-	-	14	14	-	-	-	-	-	0
FC Zwolle	40	26	34	83	27	22	-	-	24	39	2	6
Fortuna Sittard	-	-	-	21	12	15	-	-	22	12	6	1
Go Ahead Eagles	70	37	32	58	52	39	-	31	35	11	14	11
Haarlem	-	-	-	32	15	23	-	-	8	2	4	3
Helmond Sport	-	-	-	23	18	14	-	-	7	11	18	12
MVV	-	-	-	36	18	23	-	-	29	16	11	19
RBC	-	-	-	41	30	28	-	-	14	3	3	4
Stormvogels/Telstar	-	-	-	21	10	9	-	-	22	3	8	2
Top Oss	19	16	19	18	103	18	-	21	26	27	2	21
VVV	-	-	-	11	11	11	-	-	2	8	6	5

Schema 4.2

BVO	aanhoudingen						
	99/ 00	00/ 01	01/ 02	02/ 03	03/ 04	04/ 05	05/ 06
ADO Den Haag	72	29	53	129	81	43	39
Ajax	117	90	497	147	226	152	315
AZ	17	9	14	22	41	38	25
Excelsior	1	0	3	12	2	0	0
FC Groningen	19	32	46	83	27	79	41
FC Twente	31	40	43	32	45	50	16
FC Utrecht	73	79	97	159	331	99	25
Feyenoord	443	134	347	246	147	469	1008
Heracles	8	5	5	8	81	11	27
NAC Breda	36	57	57	42	44	84	88
NEC	84	63	63	25	158	78	19
PSV	197	161	115	157	72	100	129
RKC	7	1	1	6	2	16	5
Roda JC	37	22	33	31	13	16	202
SC Heeren- veen	5	2	6	7	86	2	2
Sparta	0	16	3	3	14	10	17
Vitesse	47	46	103	88	47	83	68
Willem II	34	49	3	23	22	80	21
AGOVV	0	0	0	0	12	5	4
BV Veendam	1	0	0	1	2	0	0
Cambuur Leeuwarden	61	24	34	9	14	36	25
De Graaf- schap	25	24	14	49	13	50	18
Emmen	0	1	0	0	0	2	1
FC Den Bosch	56	31	56	10	10	82	4
FC Dordrecht	13	24	3	4	9	18	10
FC Eindhoven	0	0	3	4	1	0	3
FC Volendam	0	0	1	0	0	0	16
FC Zwolle	9	7	104	57	22	30	8
Fortuna Sit- tard	14	40	14	11	4	3	9
Go Ahead Eagels	13	54	40	91	27	33	14
Haarlem	6	2	54	5	10	10	6
Helmond Sport	2	10	7	10	27	11	11
MVV	21	9	13	37	9	16	20
RBC	1	0	1	4	4	2	5
Stormvogels/ Telstar	11	27	6	10	1	7	2
Top Oss	8	17	1	37	12	2	47
VVV	2	2	0	8	1	6	8

5 Feyenoord

5.1 Organisatiestructuur

In 2003-2004 is tussen Feyenoord, stadion Feyenoord, gemeente Rotterdam, Politie en Justitie een convenant gesloten en hierin is het volgende opgenomen: "Vanuit het Programmabureau Veilig van de gemeente Rotterdam zullen initiatieven ontplooid worden om te komen tot een sociaal preventief supportersbeleid. Feyenoord werkt hierbij samen met het programmabureau Veilig en de politie". Veel tijd ging zitten in het krijgen van een stevig draagvlak bij de betrokkenen. In het begin zag een aantal organisaties het preventieve beleid niet zitten omdat de doelgroep te groot is en de harde kern in Rotterdam erg versplinterd is. Ook was men het zicht op de aanwas kwijt. In seizoen 2004-2005 is er echter hard gewerkt aan het opzetten van een nieuwe structuur in het sociaal preventief supportersbeleid en werd er samengewerkt met de afdelingen veiligheid, kidsclub, juniorclub en supporterszaken van de BVO, de afdelingen openbare orde en veiligheid, sport en recreatie en jeugdwelzijn van de gemeente, de politie, het jongeren werk en de supportersvereniging. Dit resulteerde in najaar 2006 in een nominatie voor de Hein Roethofprijs, maar helaas ging de eerste prijs naar een ander Rotterdams project.

5.2 Inhoud

Onderdeel van het project was het aanstellen van twee fancoaches of sociaal preventief supportercoördinatoren. Deze twee fancoaches zijn in dienst van Stichting Prof, een welzijnsorganisatie die betaald wordt door de gemeente, en werken allebei 20 uur per week op het project. De fancoaches zijn gestationeerd op het stadion en werken samen met de veiligheidscöördinator en de supporterscoördinator die in dienst zijn van de BVO. Er zijn bij Feyenoord dus 3 supporterscoördinatoren werkzaam.

De 2 fancoaches proberen een link te leggen met de leefomgeving van de jongeren en de thuissituatie. Ze hebben contacten met jeugdwerk in de wijken: als ze signalen krijgen uit de wijken/buurtten dat er iets aan de hand is, gaan ze de wijken in. Hierdoor brengen ze potentiële probleemjongeren beter in kaart en helpen ze deze jongeren hun weg weer te vinden. Ook de club helpt de jongeren hierbij door mee te werken aan alternatieve trajecten. In de stadionverbodencommissie komen de minderjarige first offenders in contact met de fancoaches. Na het verstrijken van 25% van de straftijd kunnen ze een alternatief traject in en dienstverlening binnen het stadion gaan uitvoeren. Er zijn al zo'n 60 jongeren op deze manier geholpen.

Als doelstellingen voor het beleid zijn vastgelegd:

- Het voorkomen en terugdringen van vandalisme.
- Kennen en gekend worden.
- Het begeleiden en eventueel doorverwijzen van individuele supporters.
- Het bevorderen van het veiligheidsgevoel van alle betrokkenen.
- Het verminderen van de inzet van de politie.
- Vergroten van de binding tussen de club en de supporters.

- Het gebruiken van de aantrekkingskracht van voetbal en het aanzien van de club, met als doel het aanbrengen van respect voor waarden en normen.
- Jongeren uit hun isolement halen en op positieve wijze integreren in de maatschappij.
- Het bieden van service in de vorm van begeleiden en ondersteunen van de supporters.

Het project richt zich op verschillende soorten jongeren: van gewone supporters tot recidivisten, maar niet op de echte zware Hooligans. Daar richt Hooligans in beeld zich op.

De fancoaches gaan niet mee met de uitwedstrijden, maar zijn wel bij de thuiswedstrijden en leggen dan contacten op de verschillende tribunes. Regelmatig organiseren ze activiteiten voor de jongeren. Deze activiteiten (outdooractiviteiten en voetbalevenementen) zijn steeds weer anders en liggen meestal in de sportieve sfeer. De activiteiten met een preventief karakter staan echter nog in de kinderschoenen en zouden in de toekomst uitgebreid mogen worden, volgens de veiligheidscoördinator. De methode die gebruikt wordt is puur de methode van het jongerenwerk.

Eens per twee weken is er een overleg met de voetbaleenheid van de politie, de fancoaches, de veiligheidscoördinator van de BVO en de supporterscoördinator. Bij de evaluatie die een paar keer per jaar plaats vindt, is ook de gemeente aanwezig.

5.3 Succes- en faalfactoren

Als succesfactor wordt aangegeven dat de contacten van de fancoaches met de jongeren goed zijn. Bepaalde groepen zijn nu makkelijker aanspreekbaar. Ze worden uit de anonimiteit gehaald en dat heeft invloed op alle omstanders en de sfeer. Bovendien is, van de jongeren die een alternatief traject doorlopen hebben, niet een jongere gerecidiveerd. Wel moet je er voor waken dat de lastige jongeren het project niet gaan gebruiken omdat ze denken dat ze altijd bij de fancoaches terecht kunnen.

Een faalfactor van het project is dat het project de gemeentelijke grenzen niet over mag steken en dat is voor een landelijke club wel nodig. De gemeente Rotterdam betaalt nu voor de lastige supporters uit aangrenzende gemeente, maar wil eigenlijk dat de club deze kosten betaalt.

Ook is de subsidie die ooit ter beschikking is gesteld een termijnsubsidie. Deze termijn is ondertussen verlopen en de gemeente trekt zich nu voor de helft terug. Dit is een groot probleem voor het project dat toch gebaseerd is op deze gemeentelijke steun. Wat de betrokkenen betreft loopt het door, maar bij Feyenoord beslist de directie.

Eisen aan fancoaches: "De fancoaches moeten bekend zijn met de materie: voetbal dus. Verder moeten ze bekend zijn met het jongerenwerk en het liefst afkomstig uit de doelgroep".

Een ander mogelijk nadeel van het project kan, volgens de politie, zijn dat de jongeren het project gaan gebruiken om eerder terug te keren in het stadion. Onder de jongeren is het snel bekend geraakt dat de Fancoaches kunnen helpen bij de vervroegde terugkeer en de kans bestaat dat het project door deze jongeren gebruikt wordt voor hun eigen doeleinden, zonder dat er een gedragsverandering plaatsvindt. Aan de andere kant worden ook deze

jongeren in beeld gebracht en dat weten de jongeren ook, dus die kant van het project blijft bestaan. Ook zou de club het project gebruiken om meerderjarige first offenders in het project te plaatsen. Zo kan het gebeuren dat iemand die een stadionverbod van een jaar heeft vanwege harddrug-smokkel na 3 maanden weer vrolijk rondloopt in het stadion. Hier kan het project niets aan doen, dit zijn de regels van de KNVB. Maar dit druist weer in tegen de Zero tolerance uitstraling die de club ook naar zijn supporters wil uitstralen.

De veiligheidscoördinator geeft aan dat de club het project zijdelings gebruikt voor meerderjarige first offenders en dat er tot nu toe ook met deze groep positieve resultaten zijn: de meerderjarige first offenders krijgen begeleiding en raken niet alleen meer betrokken, maar krijgen ook meer begrip voor de club. Het project staat echter nog steeds in zijn kinderschoenen en alleen de langere termijn kan uitwijzen of het succesvol is. Het project heeft een olievlekwerking en er kan nog veel meer uitgehaald worden: er gaan langzaam steeds meer deuren open en er komen steeds meer mogelijkheden tot samenwerking; ook met de reclassering wordt nu samengewerkt.

5.4 Meerwaarde en visie

Het project heeft zijn meerwaarde al aangetoond. Er is veel waardering voor het project, binnen de club, binnen de gemeente, politie, maar ook landelijk gezien door de nominatie voor de Hein Roethofprijs.

De supporterscoördinator vindt dat het project zich moet richten op de leeftijdsgroep van 12+: "Tot een jaar of 12 gaat het wel goed met de meeste jongeren, maar vanaf die leeftijd mogen ze vaak alleen naar het stadion en voetbal gaat dan veel betekenen. Op dat moment moet je ze wel een positieve sfeer en omgeving kunnen bieden. En ze eventueel corrigeren, afleiden en wegtrekken om erger te voorkomen. Want dat werkt goed. Maar het supportersbeleid moet natuurlijk ook leuk en comfortabel zijn en dat gaat vaak niet goed samen met preventief supportersbeleid dat vaak meer in de buurt zit van veiligheidsbeleid. Ook spelen allerlei commerciële belangen altijd mee in het supportersbeleid".

Gemeente: de meerwaarde van het project zou enorm vergroten als de club er in zou slagen de profvoetballers wat vaker te laten opdraven bij de activiteiten in de wijk. Dit is verleden jaar 1 keer gebeurd (met heel veel moeite), maar als dit vaker zou gebeuren zouden projecten en activiteiten hun aantrekkelijkheid behoorlijk vergroten en dit zou een positieve uitstraling hebben op het totale preventieve supportersproject.
--

Feyenoord is een grote club met landelijke supporters en zou ook graag landelijke ondersteuning willen. Nu zijn er meerdere instanties die ondersteuning bieden zoals LIS, SOVS, Meer dan Voetbal. De supporterscoördinator zou die krachten graag gebundeld zien. Hij vindt niet dat er 1 beleid moet komen voor alle clubs, daar verschillen de clubs teveel voor, maar wel dat alle clubs zorgen dat ze iets hebben voor de supporters.

Verder bepalen de overheid en de gemeenten of er wordt samengewerkt of niet, daar hebben de clubs nauwelijks invloed op. Als de gemeente zich financieel terugtrekt, en het rijk ook, dan blijft er geen project overeind.

5.5 Gemeente en politie

De betrokkenheid van de gemeente Rotterdam bij het sociaal preventieve supportersprojecten is groot. Bureau Veilig van de gemeente Rotterdam is initiatiefnemer van dit beleid. De voorbereiding heeft 2 jaar in beslag genomen omdat veel tijd ging zitten in het krijgen van een stevig draagvlak bij de betrokkenen. In het begin zag een aantal organisaties het preventieve beleid niet zitten omdat de doelgroep te groot en divers is. Hooligans in beeld loopt wel in Rotterdam, maar heeft geen preventieve poot zoals in Arnhem het geval is.

Nu na twee jaar is de gemeente erg te spreken over het project. Het project loopt goed en ook de evaluatie door de Vrije Universiteit was goed. Nu loopt de termijn financiering af en wil de gemeente dat de club 50% gaat mede financieren. De rede hiervoor is enerzijds het eerder genoemde aanwezig zijn van supporters uit aangrenzende gemeenten in het project en anderzijds zie je dit ook bij de andere clubs in de eredivisie: de kosten worden gedeeld, want ook de club heeft baat bij het afnemen van vandalisme en het verbeteren van de sfeer.

De gemeente vindt dat het project uitstekend geslaagd is voor de spoor 3 jongeren (de first offenders met een stadionverbod), maar dat er preventief nog heel wat mag gebeuren aan de spoor 1 (jongeren zonder problemen) en de spoor 2 jongeren (overlastgevende jongeren in de wijken). De fancoaches hebben in het afgelopen jaar 2 projecten in de wijk opgestart waarvan er 1 geslaagd is en 1 mislukt.

De politie in Rotterdam vindt vooralsnog dat de jongeren die in het project hebben gezeten zich beter gaan gedragen. In het begin waren er nog wel af en toe jongeren (met stadionverboden) die toch naar uitwedstrijden gingen (dit mag niet), maar deze jongeren werden zonder meer uit het project verwijderd en nu zie je dit gedrag niet meer bij de andere jongeren. De politie ziet zeker resultaat van het project en vindt het project uitstekend geschikt voor minderjarige first offenders.

doelstelling:	kennen en gekend worden, vergroten van service, etc.
doelgroep:	12+
methode:	jongerenwerk
partners:	club, politie, gemeente en jongerenwerk
activiteit:	sportactiviteiten en opzoeken in de wijken
randvoorwaarden:	jongerenwerkers
middelen:	genoeg geld en medewerking BVO
financiën:	100.000 per jaar
resultaat:	veel contact met jongeren en geen recidive
faalfactoren:	grens van Rotterdam en stoppen subsidie
toekomst:	onzeker

6 FC Utrecht

6.1 Organisatiestructuur

Bij de organisatie van het sociaal preventieve supportersproject is in Utrecht de BVO betrokken met de afdeling veiligheid en kidsclub, de gemeente met de afdelingen sport en recreatie, openbare orde en veiligheid, dienst maatschappelijke ontwikkeling en (jeugd) welzijn, de supportersvereniging, de welzijnsorganisatie Cumulus, Samsport en de politie. Het is niet bekend welk bedrag beschikbaar is voor het project, maar wel dat er nu structureel geld voor beschikbaar is.

FC Utrecht heeft ondertussen vijf mensen in dienst die full time betrokken zijn bij de activiteiten. Ze zijn ondergebracht bij Bureau Supporterszaken, Veiligheid en Events. Bij wedstrijden is er overleg met gemeente, politie en 1 keer in de 6 weken met het OM.

6.2 Inhoud

Bij FC Utrecht is geen sprake meer van klassiek sociaal preventief supportersbeleid. De club werkt wel mee aan allerlei sociale activiteiten, maar doet verder niet aan hulpverlening of doorverwijzing.

Toch zijn de doelstellingen van deze activiteiten niet echt anders dan voor het sociaal preventieve supportersbeleid:

- Het voorkomen en terugdringen van vandalisme.
- Kennen en gekend worden.
- Het bevorderen van het veiligheidsgevoel van alle betrokken mensen.
- Het verminderen van de politie-inzet.
- Meer toeschouwers trekken.
- Positief beïnvloeden van de beeldvorming over voetbal en de club.
- Het gebruiken van de aantrekkingskracht van de voetbal om jongeren normen en waarden bij te brengen.

De doelstellingen zijn ook vastgelegd in het convenant met de politie, en zijn te lezen in het jaarverslag van FC Utrecht.

Projecten

FC Utrecht heeft meerdere projecten waarmee het sociaal preventieve supportersbeleid vormgegeven wordt, te weten:

- Kidsclub. De kidsclub is voor kinderen van 0 tot 12 jaar. Er worden allerlei activiteiten georganiseerd voor de kinderen. Daarnaast mogen ze mee doen met 'de grote mensen', ze lopen hand in hand met de spelers voor aanvang van de wedstrijd, ze krijgen uitleg over hoe de vlaggen worden bediend etc. De kidsclub heeft 3500 kinderen die lid zijn.
- Inside. Voor het project Inside worden door de politie en het jongerenwerk 12 jongeren uit de wijken van Utrecht geselecteerd. Het gaat hier om de leeftijdscategorie van 12 tot 16 jaar. De jongeren hebben geen criminele achtergrond, maar zijn wel bekend bij bijvoorbeeld HALT, of staan bij het jongerenwerk bekend als risicojongeren. Diverse betrokkenen bij FC Utrecht voeren in het stadion gesprekken met deze groepen. De ene keer is dat een scheidsrechter of een politieman, de andere keer een speler of de veiligheidscoördinator.

Naast de gesprekken krijgen ze een rondleiding door het stadion, of kunnen ze voetballen met spelers. Als de jongeren zich goed gedragen mogen ze ballenjongeren zijn. Het project is de afgelopen periode aangescherpt. Nu kunnen jongeren ook alleen deelnemen als ze binding hebben met FC Utrecht, dat was in de eerste projectperiode van Inside geen vereiste bij de selectie van jongeren. Een project duurt 20 weken, daarna wordt er weer een nieuwe groep samengesteld.

- Clinics amateurveld. Via de amateurverenigingen van Utrecht verzorgt FC Utrecht Clinics op de amateurvelden. De Clinics zijn iedere woensdag. Via rollenspelen wordt gedrag van supporter aan de kaak gesteld. De technische staf van FC Utrecht verzorgt deze clinics en meestal lukt het ook om een speler mee te nemen.
- Clinics in de wijk. Samen met het jongerenwerk Portes worden in de wijk clinics verzorgd door spelers van FC Utrecht. Dit gebeurt op de Johan Cruyff veldjes en wordt georganiseerd in samenwerking met het bureau Supporterszaken, Veiligheid en Events.
- Scoren voor gezondheid. Dit project is in de plaats gekomen van het scholenproject voor VO scholen van Stade. Spelers van FC Utrecht bezoeken 2 keer een school om te praten over gezondheid, sport en voeding. De jongeren worden ook 2 keer in het stadion uitgenodigd.
- Gesprekken met de stadionverboden jongeren. Bij FC Utrecht bestaat de mogelijkheid tot een alternatief project, maar dit wordt niet vaak aangeboden (10%).

6.3 Succes en faalfactoren

Als sterke punten van het beleid worden aangevoerd:

- De aansturing van het hele supportersbeleid wordt door 1 persoon gedaan. Daardoor is de structuur helder en blijft het overzichtelijk wat er gedaan moet worden.
- FC Utrecht investeert veel in sociaal maatschappelijk beleid *buiten* het stadion. Meer betrekken van ouders bij het supportersbeleid is een punt dat meer aandacht vraagt.
- De projecten bereiken een grote groep meelopers.
- Een goede samenwerking met de politie, de gemeente en de supportersvereniging maakt preventief beleid een succes, belangrijk daarbij is dat ook de directie van de club volledig achter het beleid en de projecten staat, en ook actief is in die projecten.

De zwakke kanten van het beleid zijn:

- Het is moeilijk te meten wat het oplevert op de lange termijn. Het idee is dat het beleid wel zijn vruchten af gaat werpen. Er komen meer supporters bij en ook meer ouders met kinderen. Het aantal stadionverboden neemt af.
- Mogelijk is de inzet van het project Inside effectiever als het om iets oudere jeugd gaat (minimaal vanaf 15 jaar).
- Een urenitbreiding voor de organisaties Cumulus en Portes zou welkom zijn om de kwaliteit van de projecten te verbeteren.
- De veiligheidscoördinator is van mening dat er nagedacht moet worden over supportersbeleid 18+ om het beleid sluitend te maken. Ook wil Utrecht de komende periode investeren in (preventieve) maatregelen tegen verbaal geweld.

6.4 De aansluiting met repressief beleid

Sociaal preventief supportersbeleid moet een onderdeel zijn van een heel pakket van maatregelen. De inzet op het kennen en gekend worden (veiligheidscoördinator, politie) is belangrijk, maar ook goed georganiseerd repressief beleid. De aanpak dient duidelijk te zijn. Bij het project Inside is de begeleiding streng. Er wordt weinig getolereerd maar goed gedrag wordt wel beloond. Deze houding moet ook zijn weerklink krijgen in het stadion tijdens de wedstrijden. De politie van Utrecht signaleert steeds vaker dat niet alleen de jongeren maar ook de ouders van jongeren zich schuldig maken aan wangedrag. Het komt steeds vaker voor dat vader en zoon – weliswaar afzonderlijk- worden aangehouden.

"Het gedrag van deze gezinnen beperkt zich niet tot het stadion, en is een maatschappelijk probleem. De roep om een gezinsaanpak wordt steeds groter. In het sociaal preventief supportersbeleid moet ook een 'gezinsaanpak' ontwikkeld worden".

Doelstelling	voorkomen en terugdringen van vandalisme, kennen en gekend worden, bevorderen van het veiligheidsgevoel van alle betrokken mensen, verminderen van de politie-inzet, meer toeschouwers trekken, positief beïnvloeden van de beeldvorming over voetbal en de club, gebruiken van de aantrekkingskracht van de voetbal om jongeren normen en waarden bij te brengen
doelgroep	alle supporters
methode	divers, maar geen jongerenwerk
partners	club, politie, gemeente en jongerenwerk
activiteit	opzoeken in de wijken, bij amateurvereniging, school en uitnodigen in stadion, ook inzetten van spelers
randvoorwaarden	budget
middelen	genoeg geld en medewerking BVO (spelers en technische staf)
financiën	onbekend
resultaat	nog niet duidelijk
succesfactor	1 persoon heeft overzicht, samenwerking, investering in de wijk
faalfactoren	meer uren nodig voor kwaliteit, inzetten voor oudere jeugd, preventief is moeilijk meetbaar
toekomst	de projecten lopen door

7 PSV

7.1 Organisatiestructuur

Het sociaal preventieve supportersproject bij PSV bestaat al 18 jaar en de organisatie van het project ligt sinds 2001 geheel bij de club. De sociaal preventieve supporterscoördinator, die het sociaal preventief beleid heeft opgezet was in dienst van de gemeente en is al enkele jaren niet meer werkzaam in het project.

De BVO heeft een manager relatiebeheer en 1 supporterscoördinator voor 40 uur per week in dienst om het project te draaien. Drie jaar geleden waren er 3 supporterscoördinatoren. Van de BVO zijn verder de afdelingen kids-club en veiligheid betrokken bij het sociaal preventieve beleid, van de gemeente de afdelingen Openbare Orde en Veiligheid en (jeugd) Welzijn, de politie, scholen, de supportersvereniging en de Raad van de Kinderbescherming.

7.2 Inhoud

Er lopen verschillende projecten voor verschillende doelgroepen bij PSV:

- Zo is er een 'family-corner' voor 0-12 jarigen. Dit vak wordt begeleid door stewards die zijn opgeleid om met kinderen om te gaan. Zo worden kinderen opgevoed, waarbij na een kleine misdraging de dader in kwestie een paar minuten achter in het vak moet staan. Bij herhaalde misdragingen worden de ouders van de kinderen uitgenodigd voor een gesprek met de supporterscoördinator. Er wordt dus zeer actief opvoeding gegeven aan de kinderen in het vak.
- Voor de 12 tot 16 jarigen is er ook een speciaal vak. Ook zij worden begeleid door speciale stewards die hen toespreken. Voor deze groep worden soms speciale sfeeracties georganiseerd tijdens wedstrijden. Het is voor deze groep moeilijk verder speciale evenementen te organiseren omdat het verschil tussen de jongste en de oudste te groot is. De ouders vinden de 12-jarigen vaak te kinderachtig. In de toekomst zal voor deze groep meer georganiseerd gaan worden. De beste manier om deze groep te binden is, volgens de supporterscoördinator, met speciale Tifo-acties (sfeeractiviteiten). Deze groep kijkt namelijk op tegen de sfeeracties van de oudere supporters. Door hen ook dergelijke acties te laten uitvoeren, kan dat volgens de supporterscoördinatoren worden beschouwd als 'opleiding voor het Tifo-team'.

"Het is moeilijk voor de groep 12 -16 jarigen speciale evenementen te organiseren omdat het verschil tussen de jongste en de oudste te groot is. De ouders willen soms namelijk al een biertje kunnen drinken en vinden de 12-jarigen te kinderachtig".

- De supporterscoördinatoren begeleiden supporters bij halt- en taakstraffen. Als supporters in of rond het stadion een delict hebben gepleegd, kan de club hen begeleiden naar een Haltproject. Bekeken kan worden of de straf in clubverband kan worden uitgevoerd door het uitdelen van wedstrijdboekjes of het schoonmaken in en rond het stadion. Aan de an-

dere kant worden soms supporters van PSV die ergens anders een delict hebben gepleegd, naar PSV gestuurd om daar hun taakstraf te ondergaan. Er is hierbij dus nauw contact tussen de club en de Haltverwijzingsinstantie.

- PSV heeft ook een overeenkomst met de Raad voor de Kinderbescherming waarin minderjarigen met een taakstraf bij PSV hun taakstraf ondergaan en begeleidt worden door de supporterscoördinator en 2 medewerkers van de afdeling veiligheid. Rapportage en intake vinden ook bij PSV plaats.
- Ten slotte worden supporters ook begeleid door mensen uit de club wanneer zij in een rechtzaak zijn beland. Ook worden supporters met een stadionverbod begeleid en actief geïnformeerd over de voortgang van hun zaak.
- Verder wordt er voor de doelgroep 18 en ouder begeleiding gegeven bij het herintreden. Hierbij wordt nauw samengewerkt met de gezondheidsdienst Eindhoven (GGZE). In de praktijk gaat het om de lichte gevallen, zoals supporters die overspannen zijn geraakt op het werk. Deze groep kan bij PSV worden ingezet om bijvoorbeeld de wedstrijdblaadjes uit te delen.
- Ten slotte is PSV de enige club in Nederland die is aangesloten bij het Europese Fair Project tegen racisme. Bij elke wedstrijd wordt een anti-racisme commercial getoond, er worden posters opgehangen tegen racisme in scholen in de regio, PSV-voetballers spreken boodschappen in en er worden spandoeken opgehangen.

Omdat er momenteel dus verschillende projecten lopen, is volgens de coördinatoren niet te zeggen wat nu het beste project is. PSV is momenteel bezig met het maken van een inventarisatie van alle projecten binnen de club. In deze beschrijving worden de verschillende projecten verder uitgediept. Als dat overzicht klaar is, is het ook makkelijker om een project eruit te pikken dat er uitspringt.

7.3 Succes- en faalfactoren

De laagdrempeligheid waarmee er in Eindhoven wordt gewerkt is een sterk punt. De supporterscoördinator zit in het stadion, tussen de doelgroep en is voor alle supporters herkenbaar. Een bijkomend voordeel is dat hij een oudvoetballer van de club is. Daardoor geniet hij aanzien van alle supporters. Daarnaast is PSV heel actief in het Tifo-overleg, waarbij de sfeeracties van de supporters worden doorgenomen. PSV zorgt ervoor dat de supporters hun sfeeracties kunnen uitvoeren en geeft hen de verantwoordelijkheid en de vrijheid daarbij. Welzijnsorganisaties worden ook nauw betrokken in het overleg. Volgens PSV zorgen Tifo-acties voor een positieve strijd tussen de clubs. Er is de laatste jaren veel nieuwe jonge aanwas bij de Tifo-vakken. Zij willen daar nu ook bij horen.

Er worden elk jaar zogenaamde 'fanquetes' afgenomen onder alle doelgroepen van PSV, zodat er gepeild kan worden wat er precies leeft onder de verschillende supporters en wat hun wensen zijn.

Een laatste belangrijk punt is dat de club waardering uitspreekt over de acties van supporters. Zo worden er foto's en berichten van sfeeracties op internet geplaatst en heeft PSV de supporters de mogelijkheid gegeven om een foto van een sfeeractie aan een speler te overhandigen. Ook mogen de supporters bepalen welke muzieknummers er gedraaid mogen worden tijdens de warming-up.

De meerwaarde

Meerwaarde van de verschillende projecten is om de supporters te betrekken bij de club en het gevoel te geven belangrijk te zijn. Ook wordt hen geleerd zelf verantwoordelijkheid te nemen voor bepaalde daden.

Knelpunten en valkuilen

Het blijkt in de praktijk moeilijk om activiteiten te verzinnen voor de groep van 12-16 jaar. Deze leeftijdsgroep is moeilijk omdat de oudste (15 en 16 jaar) al bij de ouderen willen horen en de jongste nog vrij kinderlijk zijn. Een specifieke valkuil daarbij is verder nog dat de club vaak maar één kans krijgt iets te organiseren voor de jeugd (met name 12-16 jaar). Op het moment dat zij het niet leuk vinden en de kans groot dat zij de keren erna ook wegblijven.

Een ander probleem dat men tegen komt is dat de huidige regelgeving bij de bestraffing van supporters moeilijk uit te leggen is naar de supporters toe. Dat is vooral het geval bij supporters die worden vrijgesproken door de politie of een kleine boete krijgen opgelegd krijgen door de politie. Deze groep begrijpt niet dat ze dan toch van de KNVB een stadionverbod ontvangen. Volgens de supporterscoördinatoren gaan de aanmeldingen voor de stadionverboden vaak buiten de club om.

Resultaten

De projecten lopen momenteel allemaal goed volgens de club. Eén van de belangrijkste indicatoren daarvoor is dat de hekken rond het veld zijn weggehaald en sindsdien geen enkele supporter nog het veld heeft betreden. Veel hangt volgens de betrokkenen ook af van het resultaat dat de ploeg boekt. Zijn die goed, dan zijn er automatisch minder problemen.

7.4 Eisen aan het project

Het succes dat een supportersproject heeft hangt allereerst af van de steun die het project krijgt van de club en de lokale driehoek. Daarnaast moet de club het vertrouwen winnen van de supporters. Bij PSV is dat voor een groot deel geregeld doordat een oud-voetballer de supporterscoördinator is. Hij geniet aanzien bij de verschillende doelgroepen.

De club moet ook voldoende middelen hebben om de verschillende projecten te faciliteren en te ondersteunen. In het geval van PSV stelt de club geld beschikbaar zodat een supporterscoördinator op fulltime basis zijn functie kan uitvoeren. Ten slotte moet er laagdrempelig en helder worden gecommuniceerd met de verschillende doelgroepen.

Financiering

De ideale financieringsmethode is die waarbij de verschillende betrokkenen, lokale driehoek, club en welzijnsorganisaties, allen hun financiële steentje bijdragen. Hierdoor zijn de betrokken organisaties allen verantwoordelijk en neemt de verantwoordelijkheid hierdoor toe.

7.5 Eisen aan de supporterscoördinator

Als belangrijkste eis voor de supporterscoördinator wordt genoemd dat hij aanzien moet genieten bij de supporters, de klanten van de club. Daarom is bij PSV gekozen om een oud-voetballer de taken op zich te laten nemen. Het publiek kent hem goed en heeft respect voor het geen hij in het verleden

en heden voor de club betekent. Daarbij vinden mensen het fijn dat de supporterscoördinator zelf ook verstand heeft van voetbal, iets wat het contact makkelijker maakt. De supporterscoördinator gaat vooraf bij elke wedstrijd het café binnen, waar de meest fanatieke aanhang zich ophoudt. Er wordt een praatje gemaakt en de sfeer wordt geproefd. Ook tijdens de wedstrijd is de supporterscoördinator herkenbaar en op verschillende plekken in het stadion aanwezig.

Andere kenmerken die worden genoemd zijn het niet hebben van een 'negen-tot-vijf-mentaliteit'. De supporterscoördinator moet voor de betrokken partners en de supporters altijd bereikbaar zijn. Belangrijk hierbij is ook dat het kantoor van de supporterscoördinator in het stadion zit, waar iedereen de hele dag binnen kan lopen. Verder zijn goede contactuele eigenschappen, gemakkelijk praten met zowel jonge- als oude supporters en kennis van de sociale kaart een pre.

De supporterscoördinator onderhoudt het contact met de supporters enerzijds en met de betrokkenen van de club, politie, gemeente en welzijn, anderzijds. Tijdens de uitwedstrijden begeleidt hij de groep meereizende supporters. Ook de begeleiding van supporters met een stadionverbod neemt hij voor zijn rekening. Dat houdt in de praktijk in begeleiding in de breedste zin van het woord. Zo kunnen supporters uitleg krijgen over de procedure bij een stadionverbod en worden zij bijgestaan tijdens een rechtzaak. Als sommige supporters doorverwezen worden naar andere instanties, zal de supporterscoördinator deze contacten tot stand brengen.

Samenwerking met andere partijen

De samenwerking tussen de club, supporterscoördinator en de andere partijen vindt plaats op projectbasis. Er is dus geen structureel overleg, waarbij periodiek wordt samengekomen. Elke week wordt er door de supporterscoördinator van de politie en de supporterscoördinator van PSV overlegd welke incidenten er zijn geweest rond de wedstrijd.

Op projectbasis werkt de club samen met de lokale driehoek, welzijnsorganisatie Dynamo en de gezondheidsdienst Eindhoven (GGZE). Bij dergelijke overleggen worden de probleemgevallen besproken en wordt er bepaald wat er verder met hen dient te gebeuren.

Voorheen nam PSV ook deel aan het centrumoverleg. Daar zijn ze nu uitgestapt, omdat een groot deel van de zaken die daar werden besproken niet op PSV van toepassing waren. Slechts een klein gedeelte van de supporters van PSV valt onder dit centrumgebied.

De verschillende sociaal preventieve projecten die nu lopen bij PSV, zijn nog niet geëvalueerd. Zoals gezegd worden nu eerst alle projecten in kaart gebracht en zal daar in de toekomst een overzicht van worden gepresenteerd.

7.6 Visie

PSV is van mening dat het sociaal preventief supportersbeleid zich moet richten op alle supporters van PSV. Er lopen echter wel supporters bij die herhaaldelijk in de fout gaan en waarbij verschillende trajecten nog steeds niet hebben geholpen. Deze groep zware gevallen zouden door het OM en politie moeten worden vervolgd en 'behandeld'.

De club moet zich in deze visie dus vooral bezighouden met degenen die echt nog te beïnvloeden zijn door de verschillende projecten.

De respondenten zijn niet van mening dat het Rijk of de KNVB het uitvoeren van sociaal preventief supportersbeleid verplicht moet stellen en stimuleren. Het inzetten van jeugd- en jongerenwerkers is een absolute voorwaarde voor het succesvol kunnen uitvoeren van de projecten. Zij hebben specifieke kennis en in combinatie met de kennis van de club, kunnen trajecten daarvoor succesvoller worden uitgevoerd.

Op landelijk niveau zou de ondersteuning er vooral uit moeten bestaan dat de verschillende clubs jaarlijks hun informatie uitwisselen. Op die manier kunnen er nieuwe ideeën worden opgedaan en kan er geleerd worden van werkwijzen en methodes van anderen.

Het huidige beleid van PSV zal in de toekomst verder worden doorgezet. De betrokkenen constateren dat het sociaal preventieve beleid wel steeds verder weg komt te staan van het klassieke straathoekwerk. Er wordt steeds meer gewerkt op projectbasis.

In de toekomst zal er minder ruimte zijn om te werken met de harde kernen als het voorstel voor de voetbalwet wordt aangenomen. De harde kern wordt dan namelijk meer een strafrechtelijk traject van het OM en de politie.

Doelstelling	kennen en gekend worden, voorkomen en terugdringen van vandalisme, geweld en intolerantie bij met name jeugdige supporters, bevorderen van een veiligheidsgevoel van alle betrokken mensen, verminderen van de inzet van politie voor-, tijdens en na de voetbalwedstrijden, vergroten van binding tussen club en supporter, gebruiken van de aantrekkingskracht van voetbal en het aanzien van de club, met als doel het aanleren van respect voor waarden en normen en het voorkomen van crimineel gedrag en intolerantie bij jongeren, bieden van service in de vorm van het begeleiden en ondersteunen van supporters
doelgroep	alle supporters
methode	contact leggen, opvoeden, begeleiden
partners	club, politie, Halt, Raad voor de kindbescherming en jongerenwerk
activiteit	speciaal vak, inzetten bekende voetballer, begeleiden
randvoorwaarden	budget
middelen	genoeg geld en medewerking BVO (spelers en technische staf)
financiën	onbekend
resultaat	goed, de hekken rond de velden zijn weg
succesfactor	binding met club en eigen verantwoordelijkheid
faalfactoren	strafbeleid van KNVB, weinig activiteiten voor 12-16 jaar
toekomst	de projecten lopen door

8 Go Ahead Eagles (Deventer)

8.1 Organisatiestructuur

In Deventer speelt het jongerenwerk van stichting De Kij een belangrijke rol in het preventief supportersbeleid. Het jongerenwerk van De Kij richt zich van oudsher op de groep lastigste probleemjongeren. GA Eagles heeft een beleidsgroep veiligheid waarin de directeur van stichting De Kij, de veiligheidscoördinator en de supporterscoördinator van de club en de politie zitten. Deze groep komt elke maand bijeen voor overleg. Daarnaast komt de Commissie Overtreding Huisregels elke maand bijeen om met probleem-supporters gesprekken te voeren en beslissingen te nemen omtrent stadionverboden en alternatieve straffen. In deze commissie zit ook de politie.

8.2 Inhoud

De subsidie van het project 'Trap! in de goede richting', waarin basisschoolleerlingen sinds 2001 voorlichting kregen over voetbalvandalisme en over het voorkomen van geweld thuis, op straat en op school, is onlangs vanuit het ministerie van VWS stopgezet. Meer dan 1.300 leerlingen uit de groepen 7 en 8 van het basisonderwijs hebben deelgenomen aan dit project. Het project was een initiatief van De Kij, Go Ahead Eagles, de politie en de supportersvereniging van Go Ahead Eagles. De kinderen kregen informatie over voetbalvandalisme en pesten en mochten samen met een speler van GA Eagles, een politieagent en een steward ook een kijkje nemen achter de schermen bij de club.

Het supportersbeleid van GA Eagles bestaat nu uit de volgende onderdelen:

- 1 Go Kids kidsclub voor kinderen van 0 tot 12 jaar. De Go Kids kidsclub organiseert jaarlijks een aantal activiteiten voor de leden zoals een persconferentie voor leden van Go Kids, een rondleiding door het stadion en de Go Kids dag.
- 2 Een staantribune voor jeugdige supporters van ca. 13-18 jaar (sinds seizoen 2005/2006).
- 3 Klankbordgroep bestaande uit 8 supporters.
- 4 Sfeerteam.
- 5 Het supportersproject van De Kij.
- 6 Proefproject 'The eagle has landed'.

De supportersvereniging van GA Eagles is niet actief in preventief supportersbeleid omdat de leden van de supportersvereniging geen deel uitmaken van de harde kern. De (preventieve) supportersprojecten onder punt 5 en 6 worden hieronder beschreven.

Het supportersproject van De Kij

Het supportersproject van De Kij bestaat sinds 1988. De BVO is destijds een convenant aangegaan met stichting De Kij. Het convenant wordt jaarlijks vernieuwd. De gemeente subsidieert het project volledig. Hiermee wordt een jongerenwerker (30 uur per week) betaald om specifiek te werken met de supportersdoelgroep. De BVO betaalt *niet* mee aan het preventief supportersproject. De BVO betaalt wel de internetaansluiting van het buurthuis

zodat supporters met stadionverboden de wedstrijd van daaruit kunnen volgen. De doelstellingen staan dan ook op papier bij De Kij, en niet bij de BVO. De BVO vindt wel dat zij door middel van het convenant met De Kij een bijdrage levert aan het project 'Hooligans in beeld' van de politie: ze stelt het stadion namelijk beschikbaar als vindplaats voor probleemjongeren. Het supportersproject van de Kij is preventief en richt zich op een groep van 150 tot 200 supporters. De supporters zijn tussen de 12 en 25 jaar oud. Het gaat volgens de directeur van De Kij om jongeren met meervoudige problematiek. Ongeveer de helft van deze groep heeft een stadionverbod. Het preventief supportersproject van De Kij komt erop neer dat de jongerenwerker van De Kij de jongeren opzoekt. De werkwijze is ambulante: de jongeren worden in jongerencentra, in het stadion tijdens wedstrijden, in de buurten of op de scholen opgezocht. Supporters met een stadionverbod kunnen met de jongerenwerker afspraken maken over vervroegde terugkeer in het stadion bij goed gedrag. Supporters kunnen daarnaast vrijwillig gebruik maken van individuele trajectbegeleiding van De Kij. Supporters van GA Eagles die zich *in* het stadion misdragen, misdragen zich namelijk vaak ook in het dagelijks leven. Dit is de reden dat de gemeente Deventer het project volledig subsidieert. Dit is overigens ook het uitgangspunt van de aanpak 'Hooligans in beeld' van de politie. De politie volgt de supporters niet meer alleen tijdens voetbalwedstrijden, maar ook daarbuiten in de wijk.

'The eagle has landed'

'The eagle has landed' is een proefproject dat is opgezet door de laatste jongerenwerker van De Kij en de voetbalcoördinator van de politie. De stuurgroep bestaat uit de directeur van de BVO, de directeur van De Kij, en de districtschef van de politie regio IJsselland Zuid. 'The eagle has landed' is in seizoen 2006/2007 geïmplementeerd maar staat nog wel in de kinderschoenen. Er was behoefte aan een meer gestructureerde aanpak waarin alle partners precies weten wat er moet gebeuren. In feite combineert "The eagle has landed" de informatie uit "Hooligans in beeld" en de trajectbegeleiding van De Kij waardoor alle partners weten wat het probleem is van een individuele supporter.

Het supportersproject "The eagle has landed" bestaat uit een aantal onderdelen:

1 *Gele kaart.*

Jongeren die zich misdragen in het stadion (aan hekken hangen bijvoorbeeld) krijgen per brief een gele kaart van de BVO thuisgestuurd. Daarin wordt ook verwezen naar de jongerenwerker van De Kij als men hulp wil bij het oplossen van privé problemen.

2 *Rode kaart.*

Supporters die recidiveren ontvangen een rode kaart. Op een rode kaart volgt een stadionverbod en een gesprek met de Commissie Overtreding Huisregels. In dit gesprek mag de supporter komen uitleggen waarom hij zich heeft misdragen. Het heeft altijd te maken met privé problemen in combinatie met drank- en drugsgebruik. De jongerenwerker begeleidt de supporters in dit gesprek en zal proberen het stadionverbod om te zetten in een voorwaardelijk verbod. Om die reden is de jongerenwerker dan ook populair onder supporters. Ook kan met de jongerenwerker vervroegde terugkeer in het stadion worden onderhandeld als men een contract tekent waarin men beloofd zich goed te gedragen.

3 *Terugkeerbegeleiding na stadionverbod.*

De groep supporters die een stadionverbod heeft dat afloopt, krijgt ook een brief thuis waarin ook wordt verwezen naar de jongerenwerker. Er staan op dit moment 70 stadionverboden uit.

De supporters krijgen in alle fasen van het preventieve supportersproject van De Kij individuele trajectbegeleiding aangeboden. Het gaat om een vrijwillig traject. De jongerenwerker verwijst de jongeren door naar instanties die de supporters vervolgens helpen zijn persoonlijke problemen op te lossen. Deze hulp kan bestaan uit het vinden van werk maar ook uit hulp bij drugsverslaving. Ongeveer de helft van de supporters met een stadionverbod zit in dit traject. In maart 2007 zijn 27 jongeren in behandeling bij De Kij.

In de zomer van 2006 is het stadion van GA Eagles geheel gerenoveerd. De capaciteit van het stadion is daarbij vergroot naar 6.400 plaatsen. Er is ook een staantribune ingericht. Het stadion is ook publieksvriendelijker ingericht. De hekken tussen de tribunes en het veld zijn bijvoorbeeld weggehaald. Het positieve gevolg hiervan is dat er meer publiek naar wedstrijden komt, soms wel 40% meer. Aan de andere kant blijken lastige supporters niet goed om te kunnen gaan met de nieuw verworven vrijheden waardoor zich sindsdien meer incidenten voor hebben gedaan. De oude garde misdraagt zich opnieuw terwijl een nieuwe groep jonge supporters de BVO voor een uitdaging stelt.
--

8.3 Succes en Faalfactoren

Als succesfactor wordt genoemd dat er wordt zwaar ingezet op individuele trajectbegeleiding en het structureren van de aanpak. Ook loopt de samenwerking met alle partners prima. GA Eagles stelt het stadion beschikbaar, en de gemeente Deventer heeft belang erbij, dus subsidieert. Het mes snijdt aan twee kanten.

De supporters van GA Eagles wonen niet verspreid door het hele land zoals bij sommige grotere BVO's. De Kij richt zich op alle lastige jongeren die een binding hebben met Deventer. Ook Apeldoornse jongeren die naar GA Eagles komen worden op die manier bereikt.

De faalfactoren bij GA Eagles zijn: het verloop onder de jongerenwerkers van De Kij is hoog. Gemiddeld blijven ze 1 jaar actief. Op het moment (februari 2007) zijn, volgens de supporterscoördinator, de supporters het vertrouwen in het jongerenwerk van De Kij kwijt. Nieuwe jongerenwerkers zijn niet goed op de hoogte van de met de supporters gemaakte afspraken over vervroegde terugkeer. De supporterscoördinator denkt dat het seizoen 2007/2008 'verloren' is voor wat betreft dit project. Twee nieuwe jongerenwerkers die binnenkort starten zullen een paar maanden nodig hebben om het vertrouwen van de supporters weer te winnen. Volgens de supporterscoördinator is het belangrijk dat de jongerenwerkers ook interesse hebben voor de club en kunnen meegaan naar uitwedstrijden. Dit is tot nu toe niet het geval geweest.

8.4 Nieuwe groep

De Kij richtte zich voorheen op de 'oude garde' harde kern supporters, van wie overigens het grootste deel in Apeldoorn woont. De BVO is uitgepraat met deze groep omdat zij steeds weer recidiveren. Deze supporters hebben dan ook tot 2016 een stadionverbod gekregen.

Aan de andere kant wordt vanaf 2007 de capaciteit van De Kij aangaande

het preventieve supportersproject bijna verdubbeld (20 uur erbij). De reden hiervan is mede het ontstaan van een nieuwe groep zeer jonge, lastige supporters: de Deventer Youth. De 'Deventer Youth' bestaat uit een groep van ongeveer 50 zeer jonge supporters van 13 tot 21 jaar. Deze groep is in seizoen 2005-2006 ontstaan. De veiligheidscoördinator van de BVO heeft er bij De Kij op aangedrongen zich op deze groep te richten. Eén jongerenwerker van De Kij zal contact gaan leggen deze groep. De nadruk zal hierbij liggen op kennen en gekend worden. De jongerenwerker die zich bezig gaat houden met kennen en gekend worden zal weer meegaan naar uitwedstrijden en de jongeren indien nodig doorverwijzen naar een tweede jongerenwerker die de individuele trajectbegeleiding uitvoert. Deze jongerenwerker zal de jongeren helpen hun leven op de rails te krijgen. 'Hooligans in beeld' volgt de groep tegelijkertijd ook buiten het stadion.

De veiligheidscoördinator vindt dat GA Eagles - ondanks de groep recidivisten - een goed supportersproject in huis heeft. De samenwerking verloopt prima. Er bestaat wel bezorgdheid over de Deventer Youth. Ook is de trend waarneembaar dat er nu meer dan vroeger incidenten plaatsvinden in de stad zelf en zelfs in woonwijken misdragen supporters zich.

doelstelling	voorkomen incidenten rondom GA Eagles en ervoor zorgen dat probleemjongeren en probleemsupporters (grote overlap in deze groep) hun leven weer op orde krijgen
Methode	in stadion worden de supporters heel strak gehouden; buiten het stadion worden zij opgevangen door jongerenwerkers. De Kij gebruikt het stadion van GA Eagles wel als vindplaats omdat de jongeren die in de stad voor problemen zorgen ook in het stadion komen. Een deel daarvan was al in beeld bij "Hooligans in Beeld"
partners	jongerenwerk, burgemeester, gemeente, politie, BVO, twee jongerenwerkers
activiteit	individuele trajectbegeleiding door jongerenwerkers
financiën	gemeente Deventer subsidieert De Kij. BVO draagt niets bij
succesfactoren	individuele trajectbegeleiding en het structureren van de aanpak, de samenwerking met alle partners verloopt prima
faalfactoren	het hoge verloop onder jongerenwerkers
toekomst	doorgaan

9 NAC (Breda)

9.1 Organisatiestructuur

Bij NAC worden de veiligheidsmanager, de manager publieksbeleid en de supporterscoördinator ingezet voor de uitvoering van het sociaal preventief supportersbeleid. Samen besteden zij hier gemiddeld 60 uur per de week aan. De supporterscoördinator is fulltime in dienst van NAC. Het project wordt deels gefinancierd door de gemeente. Samenwerking vindt plaats met de wijkagenten, jeugd- en jongerenwerk, SET³ bij Vertizontaal, ROC West-Brabant en het Prisma college (vmbo). Voor 2004 was een supporterscoördinator in dienst bij Vertizontaal, een stichting voor sociaal cultureel werk en samenlevingsopbouw, gefinancierd door de gemeente. Het preventieve supportersbeleid was 'uitbesteed'. Het project heeft ruim 2 jaar stilgelegen. Bij NAC manifesteren zich de laatste jaren nadrukkelijk groepen jeugdige supporters, die zich inmiddels gebundeld hebben onder de naam Jongeren Kern Breda. Nu heeft NAC, met financiële steun van de gemeente het project onderdeel van de club gemaakt. De hele organisatie is betrokken, van hoofdsponsor en directeur tot supporterscoördinator en steward. Vanaf februari 2005 is in elk geval voor 2 jaar een nieuwe supporterscoördinator aangesteld die zich sterker richt op de jongere groep supporters. NAC heeft in 2005-2006 enkele forse confrontaties met supportersgroepen gehad. De sportieve prestaties waren slecht en het preventieve supportersbeleid stond op een laag pitje. Sinds de supporterscoördinator in dienst is bij NAC wordt de aansturing van het project, de verdeling van de verantwoordelijkheden en de kwaliteit van de samenwerking als ruim voldoende beoordeeld door de club zelf. Ook de politie is tevreden over deze punten.

Financiën

Het project wordt deels gefinancierd uit het Fonds maatschappelijke ontwikkeling van de gemeente Breda (€ 20.000,-) en deel door NAC. Sponsors dragen bij met spandoeken, feestjes etc.

Het totaalplaatje komt neer op zo'n € 60.000,-. De club vindt het belangrijk dat meerdere partijen meefinancieren, omdat er dan meer betrokkenheid is.

9.2 Visie

Het bestuur NAC heeft er voor gekozen om de eigen identiteit vast te stellen en uit te dragen. Dit past binnen de visie van het 'wij-gevoel' van NAC waarin de identiteit van de club een belangrijke rol speelt. De hele organisatie is hierbij betrokken van hoofdsponsor, bestuur, clubraad en directie tot supporterscoördinator, stewards en supporters. Er zijn 4 kernwaarden gedefinieerd: Tegendraads, Bourgondisch, Saamhorig en Zelfbewust. Deze kernwaarden vormen de basis voor het beleid van NAC in de meest ruime zin van het woord. Twee van de zes doelstellingen die vervolgens in het beleidsplan zijn uitgewerkt zijn het "maatschappelijk betrokken ondernemen" en "de zorg voor supporters".

Noot 3 SET Samen Er Tegenaan (SET) werkt aan vermindering van jongerenoverlast.

Er is sprake van een 'totaalaanpak' waarbij activiteiten aan elkaar verbonden worden. Vandalismebestrijding, publieksbeleid en preventief supportersbeleid liggen in elkaars verlengde.

9.3 Activiteiten

De activiteiten voor de kinderen en de verlengde kidsclub voor jongeren, hebben tot doel een positieve identificatie van jongeren met NAC bevorderen. Daarnaast wordt hiermee een zinvolle vrijetijdsbesteding aangeboden en sportbeoefening gestimuleerd. Hiervoor worden spandoekenwedstrijden georganiseerd, een Bredaas WK-voetbal voor scholen, rondleidingen in het stadion, etc.

Rond de wedstrijden wordt de supporterscoördinator ingezet om aanspreekpunt te zijn en informatie in te zamelen over de doelgroep: het kennen en gekend worden bij de doelgroep risicosupporters. Daarnaast legt de supporterscoördinator contacten met supportersgroepen die zich als "hanggroepen" manifesteren op straten en pleinen. Hierbij worden jongeren gestimuleerd verantwoordelijkheid te nemen om hun eigen positie te verbeteren. De gemeente betreft de genoemde groep jongeren in haar maatregelen ter uitvoering van het stedelijk beleid rond de aanpak van probleemjongeren. Hierbij wordt zowel het project "Hooligans in Beeld" als het project "Teamplay@NAC" waar mogelijk ondersteund.

Teamplay@NAC is ontwikkeld na het voorbeeld bij Roda JC en is een samenwerkingsverband met twee onderwijsinstellingen. NAC heeft hiervoor een deel van het stadion ter beschikking gesteld aan het ROC West-Brabant en Het Prisma College als leer-werkplek. Hier worden niveau 1 leerlingen (bijna uitvallers en uitvallers) opgeleid voor de horeca of steward/beveiligers. Er zijn ook leerlingen die in overleg met de leerplichtambtenaar naschoolse opvang in het stadion krijgen, inclusief huiswerkbegeleiding. Al zeker 9 BVO's zijn bij NAC langs geweest om te kijken hoe dit opgezet is en om te zien of zij het voorbeeld op hun eigen wijze invulling kunnen geven.

Naast het gebruik door teamplay@NAC wordt een deel van de toren in het stadion gebruikt als jeugdhonk, een deel als lunchruimte (waar de leerlingen van ROC ervaring opdoen), een deel als muziekoefenruimte en een deel wordt gebruikt door de reclassering.

Overige activiteiten

Het platform stadionverboden is, na een paar jaar stilgelegen te hebben, weer opgestart. Hierbij vindt nauwe samenwerking plaats tussen NAC en bureau HALT.

NAC fungeert als deelnemer in het Cruyff Court traject met gemeente, jongerenwerk en jongeren. NAC is maatschappelijk betrokken in de vorm van aanleveren activiteiten (clinics, spelers) en haar naam. De aantrekkingskracht van voetbal wordt gebruikt voor integratie en bereik van jongeren uit diverse culturen.

Hooligans in beeld begint te lopen, de politie heeft een top 150 samengesteld van risicosupporters. De bedoeling is om huisbezoeken af te leggen bij supporters die terugkomen van een stadionverbod en de andere jongens uit deze top 150. De club is hier slechts zijdelings bij betrokken.

9.4 Succes- en faalfactoren

NAC heeft een eigen identiteit vastgesteld en wil deze ook uitdragen in alles wat de club doet. Daar hoort ook maatschappelijke verantwoordelijkheid en actieve betrokkenheid bij. Preventief supportersbeleid is hier een onderdeel van. Die betrokkenheid komt in alle lagen van de club terug. NAC is hierdoor een serieuze partner voor de overheid wat betreft de aanpak van jongerenproblematiek. Niet alleen met de gemeente maar ook die samenwerking met andere instellingen is noodzakelijk voor het succes van het preventief supportersbeleid.

Het preventief supportersbeleid richt zich echt op jongerenwerk. De problemen van de jongeren zijn bijna altijd breder dan alleen rotzooi schoppen bij de club. In de uitvoering draagt een eigen ruimte voor jongeren in het stadion bij aan het succes van het huidige project. Het enige aandachtspunt in het project is de informatie-uitwisseling van personen tussen politie en club.

"Beoogde resultaten zijn niet geformuleerd voor het project. Het preventieve beleid levert in elk geval betrokkenheid, samenwerking en sfeer op. Het zou goed zijn als de KNVB preventief supportersbeleid een verplicht onderdeel zou maken van de veiligheidslicentie".

NAC geeft aan dat een goede supporterscoördinator :

- Afstand moet kunnen nemen.
- Niet langer dan 5-6 jaar in de groep kan werken.
- De groep waarmee gewerkt wordt goed moet kunnen begrijpen (inlevingsvermogen).
- Goed moet kunnen luisteren, dialoog aangaan, organiseren.
- Actiegericht is ingesteld (niet te veel overleggen of stukken schrijven).

Een goed preventief supportersproject vraagt om een goede sfeer en (betrokken) organisatie. Verder heeft de club een bonus-malusregeling in ontwikkeling voor de meest gangbare overtredingen.

Aandachtspunt is het goed uitdragen en communiceren van deze methode.

doelstelling	in kaart brengen en begeleiden van jongeren die overlast veroorzaken
methode	jongerenwerk, netwerk aangaan, activiteiten in de wijk, teamplay (werkervaring), HiB
partners	gemeente, politie, ROC's, jongerenwerk, reclassering
activiteit	kennen en gekend worden, jongeren hulp aanbieden, informatie-uitwisseling, clinics, naschoolse opvang leerplicht/jeugdzorg
financiën	60.000
succesfactoren	werken vanuit een visie voor de hele organisatie, maatschappelijke betrokkenheid vertalen in supportersproject, goede supporterscoördinator = jongerenwerker, eigen ruimte voor de jeugd
faalfactoren	voldoende menkracht vanuit politie voor kennen van supporters
toekomst	op deze voet doorgaan

10 Ajax (Amsterdam)

10.1 Organisatiestructuur

Axios is in 1988 begonnen als het supportersproject van Ajax en de gemeente Amsterdam. AFC Ajax draagt structureel € 150.000 per jaar bij zodat Axios activiteiten kan organiseren voor (probleem)supporters. In het bestuur van Axios zit ook een bestuurslid van AFC Ajax.

Bij Axios werkt één supporterscoördinator (36 uur per week), één 'jongerenwerker' (20 uur per week), twee stewards die assisteren in de bus naar uitwedstrijden, en één administratief medewerkster. Er wordt niet samengewerkt met het jongerenwerk.

Eens per maand vindt overleg plaats tussen Axios en de coördinator supportersbeleid van AFC Ajax. De functie 'coördinator supportersbeleid Ajax' bestaat sinds 2002. De veiligheidscoördinator van AFC Ajax overlegt dagelijks met de politie. Daarnaast regelt hij het busvervoer samen met Axios. De directie van AFC Ajax onderhoudt de contacten met de gemeente. Tijdens wedstrijden zijn afhankelijk van het risico van de wedstrijd de volgende personen aanwezig in de commandokamer van de ArenA: de officier van justitie, de hoofdcommissarissen van de politie en de brandweer, de veiligheidscoördinator van het uit spelende team, de leidinggevende van de medische stewards en het hoofd beveiliging van de ArenA.

Voorheen ontving Axios naast de bijdrage van Ajax € 50.000 subsidie van de gemeente Amsterdam vanuit Jeugd en Veiligheid. Voor komend jaar (2007) is door de nieuwe gemeenteraad geen subsidie toegekend. De reden hiervoor is volgens Axios dat de gemeente meer wil inzetten op multiculturele projecten. Er volgt hierover nog een gesprek tussen de directie van Ajax, de coördinator supportersbeleid van Ajax en de gemeente Amsterdam⁴. De gemeente is van mening dat supportersproblemen het probleem van de club zijn. Axios is van mening dat het een algemeen maatschappelijk probleem betreft waaraan ook de gemeente Amsterdam zou moeten bijdragen. Axios ervaart de lage mate van continuïteit in het personeelsbestand van de gemeente als een probleem omdat hierdoor elk jaar aan nieuwe beleidsmedewerkers opnieuw uitgelegd moet worden waarom preventieve supportersprojecten zinvol zijn.

10.2 Inhoud

De doelstelling van Axios is: dé organisatie zijn die op het gebied van preventief supporters beleid voor Ajax het veldwerk verricht in de leefomgeving van de supporters (in en buiten het stadion).

De doelgroep waar Axios zich op richt bestaat uit twee subgroepen:

1 *De oude garde.*

De oude garde bestaat uit 200 tot 400 supporters van 18 tot 55 jaar, de zogenaamde "harde kern". Deze groep zit tijdens thuiswedstrijden in de F-side. Ook de oprichters van de F-side bevinden zich in deze groep die daarom ook wel "de oude garde" wordt genoemd. Hun binding is de club.

Noot 4 Ten tijde van de interviews (februari 2007) had het gesprek nog niet plaatsgevonden.

2 Vak 410.

Vak 410 bestaat uit ongeveer 1.000 jonge supporters tussen de 14 en 25 jaar uit vak 410. Het betreft autochtone jongeren uit vooral middenklasse gezinnen. Vaak woont men nog thuis. De meesten volgen een HBO opleiding en hebben een bijbaan. In vak 410 bevinden zich 150 tot 300 "probleemsupporters". Dit zijn jongens die zich agressief gedragen ten opzichte van de stewards, zich niet aan de regels van de BVO houden, erg beïnvloedbaar zijn en grenzen opzoeken. Deze groep wil zich nog bewijzen en is minder stabiel dan de oude garde. Volgens de veiligheidscoördinator van AFC Ajax is vak 410 een losgeslagen bende die excessief geweld met messen, stenen en knuppels niet schuwt. Hij signaleert ook dat het drugs (cocaine, speed, blowen)- en alcoholgebruik (bier) verontrustend is toegenomen.

De genoemde twee groepen zitten in het stadion apart van elkaar maar mengen wel in het supportershome. Axios heeft twee supporterscoördinatoren in dienst. De oudste van de twee werkt al bijna 20 jaar bij Axios en richt zich vooral op de oude garde. Vier jaar geleden is een jonge supporterscoördinator aangenomen die 20 uur per week bezig is met de jonge garde uit vak 410. Deze jongere supporterscoördinator komt zelf als een soort natuurlijke leider voort uit vak 410. Hij heeft geen specifieke opleiding tot jongerenwerker en zit nog op school.

De jongere doelgroep woont meer dan de oude garde verspreid door heel Nederland. De meesten wonen weliswaar in of rondom Amsterdam, maar toch is het lastig hen te bereiken. Axios bereikt, volgens de veiligheidscoördinator, om die reden ook alleen bepaalde "plukjes" supporters binnen Amsterdam. De veiligheidscoördinator is ervan overtuigd dat Axios de supporters helpt en vindt ook dat Axios in staat gesteld moet worden dit te blijven doen. Tegelijkertijd vraagt hij zich ook af of de aanpak van Axios in sommige gevallen niet te ver gaat. Bij de veiligheidscoördinator van AFC Ajax bestaat de indruk dat de echte hooligans ook in het dagelijks leven erg lastig zijn en dat zij Ajax gebruiken als een uitlaatklep. In principe is het daarom volgens hem niet het probleem van Ajax om op te lossen, maar dient de politie ze aan te pakken. Het stadion kan wel gebruikt worden als vindplaats. Daarnaast zouden de supporters idealiter hulp moeten krijgen vanuit professionele instanties in hun eigen woonplaats.

10.3 Activiteiten

Axios organiseert een groot aantal (preventieve) activiteiten:

- Een supportersbus met twee stewards waarin de harde kern (de 'oude garde') naar uitwedstrijden vervoerd wordt, ook wel de sociaal-preventieve bus genoemd. Axios organiseert (nog) geen busvervoer voor supporters uit vak 410. De reden hiervoor is dat de groep die naar uitwedstrijden gaat hiervoor te klein is en men er nog geen last van ondervindt.
- Axios heeft een aantal zaalvoetbalteams en er wordt twee keer per jaar een voetbaltoernooi georganiseerd.
- Het supportershome is heel belangrijk voor de aanhang van de F-side en vak 410. Het home is tijdens wedstrijddagen geopend, en op andere dagen worden in het home *danceparty's* of darttoernooien georganiseerd. Het publiek kan oplopen tot 1.000 supporters van zowel de oude als de jonge garde. Het bestuur en de beheerders van het supportershome zijn

hierbij aanwezig. De supporterscoördinator van de oude harde kern is regelmatig aanwezig; die van Vak 410 altijd.

- Daarnaast vinden in het home informatieavonden plaats voor de supporters uit vak 410 of de F-side. Een informatieavond wordt ingelast als zich problemen hebben voorgedaan in een van deze vakken. Een Axios medewerker begint dan de discussie en geeft ook het doel van de avond aan. Over het algemeen zijn deze avonden volgens de supporterscoördinator erg succesvol.
- Axios verwijst supporters die problemen hebben door naar professionele hulpverlenende instanties. Het kan bijvoorbeeld gaan om hulp bij werk zoeken.

De straat op

Maar het belangrijkste deel van het werk van Axios betreft van oudsher het opzoeken en contact houden met de supporters. De oudere supporterscoördinator houdt zich hier voornamelijk mee bezig. Hij bezoekt ongeveer eens per week de coffeeshops, scholen en jongerencentra waar supportersgroepen komen. "De straat op gaan" is volgens Axios de basis van het preventief supportersbeleid. Deze *outreaching* manier van werken levert ook veel informatie op. Zo kan de supporterscoördinator door met de supporters te praten bepaalde emoties die in de groep leven relativeren en daarmee bepaalde acties voorkomen. Axios heeft als sterke punt dat de oudere medewerker door zijn jarenlange betrokkenheid bij de club veel supporters persoonlijk kent. Hij heeft het vertrouwen van de harde kern. Hij weet ook waar hij de jongens kan vinden - in welke coffeeshops - en welke (persoonlijke) problemen er spelen. Ajax heeft deze kennis volgens Axios zelf niet in huis.

10.4 Samenwerking

Er zijn twee andere organisaties rondom Ajax die zich bezighouden met preventief supportersbeleid: de Supporters Advies Commissie (SAC) en de AFCA.

1 *Het SAC.*

De Supporters Advies Commissie is een initiatief van Axios, de OFA (Onafhankelijke Fanclub Ajax; inmiddels omgedoopt tot AFCA) en de SVA (Supporters Vereniging Ajax). Deze commissie - die bestaat uit vrijwilligers, waaronder een jurist in opleiding - staat supporters met stadionverboden bij in hun geschil met de KNVB. Het gaat in alle gevallen om zogenaamde 'first time offenders'. Deze kunnen zich vrijwillig aanmelden en worden dan uitgenodigd voor een gesprek. Mocht het SAC van mening zijn dat de supporter oprecht berouw heeft en/of de straf onredelijk is, dan kan strafvermindering volgen. In 95% van de gevallen dient het SAC een verzoek in de club, en de club vervolgens bij de KNVB, voor omzetting van het stadionverbod in een alternatieve straf. Circa 30% van de stadionverboden blijven uiteindelijk gehandhaafd. Alternatieve straffen kunnen bestaan uit het schoonmaken van stoelen in de Arena; in ieder geval is de straf aan voetbal gerelateerd. Als er sprake is van een geweldsdelict waarbij de naam van Ajax geschaad is zal geen alternatieve straf kunnen worden gegeven. Naar schatting 50% van de supporters met stadionverboden meldt zich bij het SAC. Het SAC begeleid daarmee tussen de 50 en 70 supporters per seizoen.

2 De AFCA.

De AFCA kan volgens de coördinator supportersbeleid van Ajax een grote rol spelen in het preventief supportersbeleid. De AFCA werd in het jaar 2000 opgericht met als doel de belangen te behartigen van de harde kern supporters van Ajax. Zij vonden dat hun belangen bij de Supportersvereniging Ajax niet voldoende werden behartigd. De AFCA vertegenwoordigt onder andere supporters van de F-side en vak 410. AFCA verspreidt via haar website onder meer gedragscodes die naar verluid door supporters goed worden opgevolgd.

Communicatie

Een goede samenwerking tussen gemeente, AFC Ajax, de supportersverenigingen, Axios en supportersgroeperingen voorkomt vandalisme tijdens huldigingen. Dit bleek tijdens de voorlaatste huldiging. De gemeente Amsterdam, de BVO, de supportersvereniging, Axios en de AFCA - een club die onder andere supporters van de F-side en Vak 410 vertegenwoordigt - hebben toen vooraf alles goed doorgesproken. De oude garde heeft toen meegeholpen de jonge garde in toom te houden. Bij de laatste huldiging in mei 2006 heeft de gemeente Amsterdam vooraf Axios niet ingeschakeld. Dit heeft volgens de supporterscoördinator van Axios ook te maken met het grote verloop onder beleidsmedewerkers bij de gemeente, waardoor elke keer alles opnieuw uitgelegd moet worden. De huldiging in 2006 liep dan ook uit op relletjes. De coördinator supportersbeleid van AFC Ajax geeft aan bij de volgende huldiging vooraf contact zoeken met de gemeente om herhaling te voorkomen.

10.5 Verplaatsing

In de ArenA vinden bijna geen incidenten meer plaats omdat het stadion goed beveiligd is. De veiligheidscoördinator geeft op wedstrijddagen leiding aan 22 hoofdstewards, 350 stewards en 50 particuliere beveiligers. Daarnaast worden vanuit de controlekamer de beelden die 76 digitale camera's registeren in de gaten gehouden. Er geldt een legitimatieplicht en er wordt intensief samengewerkt met de politie die tijdens wedstrijden naast de veiligheidscoördinator in de controlekamer zit.

Volgens Axios heeft het probleem zich mede hierdoor verplaatst naar andere locaties zoals de omgeving van de metro, de binnenstad, maar ook naar dansevenementen (Dance Valley en Sensation), vechtsportgala's en zelfs naar Lloret de Mar. Op deze locaties worden door de harde kern afspraken gemaakt om de harde kern van andere clubs te ontmoeten. Bij incidenten waarbij supportersgroepen elkaar treffen worden meer harddrugs gebruikt dan voorheen. De supportersbegeleidingsgroep van de politie richt zich hierop. De veiligheidscoördinator van AFC Ajax heeft dagelijks contact met de politie. Informatie over bepaalde supporters of acties die men van plan is komt daardoor ook snel bij de politie terecht waardoor de supportersbegeleidingsgroep van de politie aanwezig kan zijn om incidenten te voorkomen. Dit politieteam (in totaal 7 FTE's) gaat bijvoorbeeld naar *danceparty's* als supportersgroepen elkaar daar willen treffen. Het team reist ook mee naar uitwedstrijden. De aanwezigheid van het politieteam, dat door de supporters ook gezien wordt, voorkomt incidenten.

Ook tijdens wedstrijden van jeugdteams vinden incidenten plaats. Dit heeft ernstige vormen aangenomen. De Ajax amateurs speelden hoofdklasse in de regio Rotterdam maar zijn uit veiligheidsoverwegingen overgeplaatst naar een andere competitie (seizoen 2006/2007).

10.6 Visie

Het ideale project volgens Axios:

- Preventief supportersbeleid zou voor de grotere BVO's verplicht moeten zijn.
- Een goede samenwerking tussen de BVO, de gemeente, beide supportersverenigingen, Axios en de politie kan incidenten voorkomen.
- De financiering zou moeten plaatsvinden door de gemeente en de BVO samen, waarbij de bijdrage van de gemeente gelijk zou moeten zijn aan de bijdrage van Ajax.
- De straat op gaan en het vertrouwen winnen en helpen van risicosupporters wordt gezien als de beste werkwijze.

doelstelling	dé organisatie zijn die op het gebied van preventief supporters beleid voor Ajax het veldwerk verricht in de leefomgeving van de supporters (in en buiten het stadion)
doelgroep	twee subgroepen: de <i>oude garde</i> en <i>vak 410</i>
methode	activiteiten, de straat op, supportershome, informatie-avonden
partners	BVO betaalt en heeft coördinator supportersbeleid aangesteld die met Axios samenwerkt. Geen structureel overleg met politie, directie BVO, gemeente
financiering	150.000 euro per jaar door de club; de gemeente Amsterdam heeft subsidie m.i.v. 2007 gestopt
faalfactoren	als de communicatie tussen de belanghebbende partijen niet goed verloopt. Als het bestuur en de directie niet goed naar de supporters luisteren
succesfactoren	jarenlange betrokkenheid supporterscoördinator
resultaten	kennen en gekend worden
aanbeveling	een goede samenwerking tussen de BVO, de gemeente, supportersverenigingen, de politie en de organisatie die het preventief supportersbeleid uitvoert kan incidenten voorkomen
toekomst	uitdaging m.b.t. nieuwe groep (jonge) probleemsupporters en verplaatsing incidenten naar andere locaties

11 FC Twente (Enschede)

11.1 Organisatiestructuur

Het preventief supporters project dat in samenwerking met welzijnsorganisatie Balans werd uitgevoerd is met ingang van seizoen 2006/2007 opgeheven. De veiligheidscoördinator overlegt nog wel elke zes weken met enkele prominente leden van de supportersverenigingen. FC Twente ondersteunt verder het sociale project 'Scoren in de wijk' en heeft een Kidsclub voor kinderen van 0 tot 12 jaar. Daarnaast zijn twee supportersverenigingen actief en een daaruit voortgekomen supportersvereniging voor jeugd van 12 tot 16 jaar.

11.2 Inhoud

FC Twente heeft de financiering voor het preventief supporters project dat sinds 1993 in samenwerking met welzijnsstichting Balans georganiseerd werd met ingang van seizoen 2006/2007 stopgezet. Het project werd alom gewaardeerd, zowel vanuit de politie als vanuit de lokale overheid. Echter, het bestuur van FC Twente stelde vraagtekens bij de meerwaarde van het werk dat Balans deed. Wat kan hebben meegespeeld is dat zich de laatste tijd een minimaal aantal incidenten in het stadion voordeed. De veiligheidscoördinator zegt dat dit ook te maken heeft met de goede resultaten die de club de laatste tijd behaalde. FC Twente geeft er in ieder geval op dit moment de voorkeur aan zelf afspraken te maken met bepaalde supporters. Bovendien verwacht het bestuur van FC Twente meer van de projecten 'Scoren in de Wijk' en 'Hooligans in Beeld'.

Stichting Balans is volgens de veiligheidscoördinator zeer succesvol geweest in het 'kennen en gekend worden' van de supporters. Deze kennis is volgens de veiligheidscoördinator echter nu ook in voldoende mate aanwezig bij de club. FC Twente, de politie, de stewards, de ticketingmedewerkers, en de verschillende supportersverenigingen van FC Twente werken nauw samen om eventuele incidenten vanuit de harde kern te voorkomen. Er wordt vanuit FC Twente wel minder met de doelgroep opgetrokken: het contact beperkt zich tot wedstrijddagen. Dan worden de harde kern jongeren door camera's en stewards in de gaten gehouden en wordt er actie ondernomen als de groep zich gaat bewegen door het stadion. Het beleid van FC Twente ten aanzien van harde kern supporters richt zich dan ook uitsluitend op repressie en niet op preventie.

11.3 Methode

Stichting Balans werkt met risicojongeren in de regio Enschede. De jongeren (tussen de 13 en 15 jaar) worden benaderd door jongerenwerker en vrijwilligers en indien nodig naar de hulpverlening doorverwezen. Ook worden verschillende activiteiten zoals sport georganiseerd. FC Twente heeft jarenlang samengewerkt met Stichting Balans. Het preventieve supportersproject van Balans wordt met ingang van seizoen 2006/2007 echter niet meer gefinancierd door FC Twente. Balans probeert nog steeds risicojongeren op het goede pad te krijgen door ze te volgen en door allerlei activiteiten

voor ze te organiseren, maar dit alles staat nu los van de club FC Twente. Balans kan zich nu alleen nog op Enschedese jongeren richten, waar voorheen een groter gebied gedekt werd doordat ook groepjes supporters in dorpen bezocht werden.

De voormalige supporterscoördinator van Balans is van mening dat het preventief supportersproject van FC Twente het perfecte project was. Hij wijst erop dat verschillende andere BVO's de werkwijze van Balans als voorbeeld namen. De werkwijze van Balans hield in dat tussen de 6 en de 14 medewerker van Balans (een mix van vrijwilligers en jongerenwerkers) zich tijdens uit- en thuiswedstrijden tussen de risicosupporters mengden in verschillende vakken. De vrijwilligers waren ook zelf vroeger lid van bepaalde supportersgroepen en hadden daarmee het vertrouwen van de supporters. Op deze manier werd informatie ingewonnen over hun plannen en bepaalde 'risico-elementen'. Daar waar het veiligheidsbeleid van FC Twente zich nu bijna exclusief op supporters uit vak P richt, was Balans ook in andere vakken van het stadion aanwezig. De risicosupporters bevinden zich namelijk verspreid door het hele stadion en niet alleen in vak P. Daarnaast was Balans ook buiten het stadion actief, bijvoorbeeld in het uitgaansleven waar zich ook bepaalde excessen voordeden. Door middel van deze 'horzeltechniek' (risicjongeren overal volgen) wordt voorkomen dat jongeren verder afglijden. De voormalige supporterscoördinator van Balans kan vele voorbeelden opnoemen van jongeren die uiteindelijk heel goed terecht zijn gekomen, bijvoorbeeld een goede opleiding hebben voltooid of een baan in het bedrijfsleven hebben bemachtigd.

Balans is nu niet meer betrokken bij stadionverboden en overleg over supportersbeleid. Volgens de supporterscoördinator van Balans lijkt het nu alsof het goed gaat, maar vinden allerlei incidenten plaats buiten het zicht van de club. Deze informatie wordt niet meer gedeeld met FC Twente omdat de samenwerking door FC Twente gestopt is. De trend is ook hier dat het geweld en/of andere excessen zich verplaatst naar *danceparty's*, uitgaansleven etc. De groepen die hiervoor verantwoordelijk zijn doen dit overigens met gebruikmaking van de naam van FC Twente.

In het stadion houden de risicosupporters zich volgens de supporterscoördinator op dit moment gedeisd omdat men met het oog op de Europese competitie geen stadionverbod wil riskeren. Maar de supporterscoördinator is ervan overtuigd dat als de resultaten van de club op een gegeven moment minder goed worden, het geweld en de incidenten onmiddellijk terugkomen. Mocht FC Twente Balans dan weer nodig hebben, dan heeft Balans meer middelen nodig omdat op dit moment een achterstand is opgelopen. Het sanctiebeleid dat nu door de club gevoerd wordt is volgens de supporterscoördinator van Balans slechts symptoombestrijding.

11.4 Activiteiten

FC Twente kent twee supportersverenigingen: de officiële supportersvereniging De Vriendenkring (opgericht in 1965, ca. 2.500 leden) en VAK-P (ca. 1.500 leden). Beide supportersverenigingen hebben hun eigen supportershome. VAK-P is een supportersvereniging die zich in 1991 heeft afgesplitst van De Vriendenkring omdat de jongere supporters zich niet thuis voelden bij De Vriendenkring. De naam van het staanvak werd gekozen als verenigingsnaam.

VAK-P heeft tot doel het organiseren en ondernemen van gezamenlijke activiteiten voor supporters van FC Twente. De leeftijd van de supporters van VAK-P is 18 jaar en ouder; het zwaartepunt ligt rond de 25 jaar. Het gaat om

jonge, fanatieke supporters.

FC Twente heeft met beide supportersverenigingen afspraken gemaakt over wat toelaatbaar is in het stadion. Afgevaardigden van beide supportersverenigingen zijn structureel aanwezig bij de vergaderingen met de veiligheidscoördinator en het bestuur van FC Twente. Zo is er om de zes weken overleg tussen de veiligheidscoördinator en twee prominente leden van VAK-P. Op het moment loopt de communicatie erg goed. De veiligheidscoördinator plaatst daarbij overigens wel de kanttekening dat dit ook komt door de goede resultaten die de club op dit moment behaalt in de eredivisie. Ook het gedrag van supporters in het stadion komt hierbij aan de orde.

Kidsclub, vandalisme project en FC Twente Squad

De Kidsclub is voor kinderen van 0 tot 12 jaar en is onderdeel van FC Twente. De Kidsclub is opgericht in 2002 en heeft op dit moment 1.600 leden. De coördinatrice van de Kidsclub is in dienst van FC Twente en er wordt ongeveer 20 uur per week aan besteed. De activiteiten bestaan onder andere uit een drietal grote feesten (o.a. Sinterklaasfeest) en uit activiteiten op wedstrijddagen. Kinderen uit de Kidsclub mogen dan bijvoorbeeld aan de hand van de spelers het veld op lopen aan het begin van de wedstrijd. Het gaat de coördinatrice te ver om te concluderen dat de Kidsclub voorkomt dat kinderen als ze ouder worden probleemsupporters worden. De Kidsclub is gewoon een soort supportersvereniging voor kinderen. Men denkt dat het Vandalisme Project wel invloed op het gedrag van kinderen kan hebben. Het Vandalisme Project bestaat sinds 2001 en wordt georganiseerd door FC Twente, scholen en de politie. Tijdens dit project krijgt groep 8 een rondleiding in het stadion van FC Twente. Een wijkagent informeert de groep uitgebreid over vandalisme.

De FC Twente Squad werd twee jaar geleden opgericht door een aantal leden van de supportersvereniging De Vriendenkring als onderdeel van supportersvereniging Vriendenkring. Inmiddels is de Twente Squad verzelfstandigd. De Twente Squad richt zich op kinderen van 12 tot 16 jaar en heeft na twee jaar ongeveer 300 leden. De Squad richt zich op het vergroten van de positieve betrokkenheid van de jeugd bij de club. Het bestuur van de Squad bestaat uit (volwassen) leden van De Vriendenkring en kent bijna alle leden persoonlijk. FC Twente Squad organiseert voor haar leden de vlaggenparade, eens per jaar een feestavond en doordeweekse activiteiten zoals *chat* sessie met spelers en ledenmiddagen (eens per maand).

Het is de bedoeling dat kinderen die te oud zijn voor de Kidsclub doorstromen naar de Twente Squad. Ook is het de bedoeling dat jongeren ouder dan 16 jaar doorstromen naar de supportersvereniging VAK-P.

Het bestuur van Twente Squad heeft vooralsnog geen contact met de veiligheidscoördinator of de directie van FC Twente. De leden van de Twente Squad zijn in geen geval probleemsupporters volgens het bestuur. Preventief beleid is dan ook niet gemaakt. Het bestuur heeft toegezegd vanaf seizoen 2007/2008 wel een informatiemiddag voor haar leden te organiseren, waarin de politie en een scheidsrechter komen uitleggen hoe het eraan toe gaat tijdens een wedstrijd.

'Scoren in de wijk'

FC Twente vindt dat de club ook een sociaalmaatschappelijke taak heeft en heeft daarom in 2005 het project 'Scoren in de wijk' opgezet. 'Scoren in de Wijk' is geen sociaal preventief project dat zich op risicosupporters richt, maar een gesubsidieerd sociaal project dat wordt gefinancierd door het Ministerie van VROM, de gemeenten en woningbouwcorporaties. Het project vindt vanaf seizoen 2006-2007 plaats in twee aandachtswijken: Berflo Es in

Hengelo (waar ook de oefenvelden van FC Twente en de voetbalacademie gevestigd zijn) en Tweekelerveld in Enschede. FC Twente verbindt hoofdzakelijk haar naam aan het project. Spelers en technische staf vervullen een ambassadeursfunctie. Het project wil verschillende problemen die in de genoemde wijken spelen aanpakken en biedt:

- ROC begeleidde stages bij FC Twente (horeca, veiligheid) voor jongeren. Hiermee worden circa 100 jongeren per jaar bereikt.
- Gezondheidsprogramma's.
- Voetbalcursussen voor de jeugd (lagere scholen).
- Stimuleren dat mensen taallessen volgen.
- Werkervaringsplaatsen beschikbaar stellen.
- Zorgen dat wijkbewoners aan de slag gaan met hun woonomgeving.
- FC Twente supporters die in deze wijken wonen worden actief benaderd om te helpen.

De Universiteit Twente en het Kennis Instituut Stedelijke Samenleving verzorgen de monitoring van het project. FC Twente stelt twee medewerkers beschikbaar om het project te leiden. Daarnaast zijn de spelers en technische staf ambassadeurs van het project. FC Twente stelt ook haar faciliteiten ter beschikking en gebruikt haar naam en haar netwerk om plannen in acties om te zetten.

11.5 Verplaatsing

De harde kern van FC Twente bestaat uit ongeveer 60 leden van VAK-P in de leeftijd van 18 tot 24 jaar. De veiligheidscoördinator van FC Twente kent de leden van de harde kern allemaal uit het stadion. Er komen weinig incidenten voor tijdens wedstrijden. Dit komt omdat de resultaten van de club goed zijn, en ook omdat de beveiliging de harde kern supporters van gezicht kent. Zowel stewards als camera's houden de groep tijdens wedstrijden in de gaten. Als een groep begint te lopen, wordt meteen ingegrepen door vakken met hekken af te sluiten. Het nieuwe stadion leent zich goed voor deze methodiek. ME-ers houden voor en na de wedstrijd buiten het stadion de supporters uit elkaar. Na afloop van de wedstrijd is het mogelijk de bezoekende supporters binnen tien minuten in bussen afgevoerd te hebben. Dankzij al deze maatregelen worden confrontaties voorkomen. Supporters gaan na thuiswedstrijden rustig naar de supportersshomes.

Omdat confrontaties tussen supporters in en rondom het stadion nauwelijks meer mogelijk is, ontwaart de veiligheidscoördinator van FC Twente een trend dat harde kern supporters deze confrontatie op andere locaties gaan zoeken, zoals bij amateurverenigingen en tijdens wedstrijden van andere clubs. Zo was er aan het begin van het seizoen een vechtpartij in een kantine van een amateurvereniging in Almelo waarbij FC Twente supporters betrokken zouden zijn geweest. In de winterstop van seizoen 2006-2007 vonden rellen plaats in de binnenstad van Utrecht waar de wedstrijd FC Utrecht - Schalke 04 gespeeld werd. Hierbij waren ook circa 30 FC Twente supporters bij betrokken. De veiligheidscoördinator weet van horen zeggen wie deze supporters zijn. Hij gaat het probleem dat incidenten zich verplaatsen naar andere locaties (meer in binnensteden; minder in stadions, want die zijn immers geheel 'dichtgetimmerd') binnenkort voorleggen aan de KNVB.

Balans heeft aangegeven bang te zijn dat de problemen met harde kern supporters de kop weer op zullen steken zodra de resultaten van FC Twente minder goed worden. Op het moment gaat het namelijk erg goed en dat houdt lineair verband met het aantal incidenten. De veiligheidscoördinator deelt deze angst en zal als zich een toename van incidenten voordoet mis-

schien terugvallen op Balans. De veiligheidscoördinator heeft de afgelopen maanden overigens maandelijks informeel telefonisch contact met de jongerenwerker van Balans.

<i>Geen sociaal preventief supportersbeleid</i>	
Doelstelling	alleen veiligheidsbeleid
doelgroep	alle supporters
methode	terugdringen vandalisme
partners	club, politie
activiteit	infrastructuur, camera's en stewards en medewerking aan projecten in de wijken
randvoorwaarden	budget
financiën	onbekend
resultaat	nog niet duidelijk
succesfactor	geen
faalfactoren	geen
toekomst	onduidelijk

12 N.E.C. (Nijmegen)

12.1 Organisatiestructuur

Bij N.E.C. draait al sinds 1999 het project 'Overenthousiast' dat in handen is van de BVO en welzijnsorganisatie Tandem. De projectleider sociaal preventief supportersproject werkt 30 uur per week aan het project en heeft een dienstverband bij Tandem. Verder zijn er 2 projectvrijwilligers voor ieder 8 uur per week.

Vanuit de BVO is vanaf het begin van het project de afdeling veiligheid betrokken bij het project. Bij de gemeente valt het project onder de afdeling openbare orde en veiligheid, maar er is geen relatie tussen het sociaal preventieve supportersbeleid en het jeugdbeleid van de gemeente. In het project wordt verder samengewerkt met de politie en de lokale welzijnsstichting. Er is voor het project 58.000 euro beschikbaar en de financiële afspraken zijn gemaakt tot juli 2006. Na juli 2006 heeft de BVO geen geld meer ter beschikking gesteld en betaalt Tandem alle kosten.

12.2 Inhoud

De belangrijkste doelstelling van het project is het verbeteren van de sfeer waarbinnen agressie en overlast eerder uitzondering dan regel zullen zijn. Uitgewerkt naar meerdere doelstellingen betekent dit:

- Het voorkomen en terugdringen van vandalisme.
- Kennen en gekend worden.
- Het begeleiden van individuele supporters; individuele benadering.
- Het bevorderen van het veiligheidsgevoel c.q. de sociale controle terugbrengen op de tribune.
- Het vergroten van de binding tussen club en supporter.
- Het gebruiken van de aantrekkingskracht van voetbal.
- Jongeren uit hun sociaal isolement halen.

Het project richt zich op lastige supporters, supporters met stadionverboden en jongeren van 13-18 jaar. Voor de laatste categorie is er de juniorclub. Hierbij is de projectleider niet betrokken, want dit wordt uitgevoerd door de BVO.

Lastige supporters worden begeleid bij uitwedstrijden en doorverwezen naar de hulpverlening. Bij supporters met stadionverboden worden voorstellen gedaan aan de commissie stadionverboden, overeenkomsten aangegaan voor alternatief traject en is er een mentortraject.

Het project werkte samen met het jongerenwerk, scholen, bureau jeugdzorg, verslavingszorg en de reclassering.

12.3 Methode

De methode van Overenthousiast is de methode die het jongerenwerk hanteert: een betekenisvolle relatie creëren. Dat houdt in dat je elkaar kent en aanspreekt. De supporterscoördinator kent alle jongeren. "Je maakt ook afspraken met ze en daar houden ze zich aan. We doen iets voor ze, maar stellen voorwaarden: we hebben bijvoorbeeld nu geen last meer van lastige

supporters bij de aan en afvoer van bussen. Dit hebben we afgesproken en dat gaat goed". Ook de doorverwijzing naar andere hulpverlening, scholing, werk etc. is onderdeel van het werk. De supporterscoördinator is ook door-deweeks bereikbaar en aanspreekbaar.

"Je moet er altijd zijn! Iemand moet een aanspreekpunt voor ze zijn. Je moet heel erg betrokken zijn en oprecht aandacht en tijd voor ze hebben. Verder moet je moeten benoemen wat je ziet en ze daarop aanspreken. Ook moet je goed op de hoogte zijn van alle regels van de BVO en ze uit kunnen leggen. Ook over de spelers moet je alles weten, misschien voetbalt iemand slecht omdat zijn relatie uit is. En natuurlijk voetbaltechnisch moet je op de hoogte zijn".

Het laatste jaar werkt de supporterscoördinator met kengetallen per wedstrijd om bij te houden hoeveel jongeren er nu daadwerkelijk bereikt worden.

Ze houdt een logboek bij per wedstrijd en per week: wie heeft ze aangesproken, wie belt ze, wie belt haar, hoeveel jongeren trek je weg bij een incident, hoeveel verwijs je door naar hulpverlening. Door deze aantallen bij te houden krijg je een veel beter beeld van het werk. In dit eerste jaar blijkt al dat ze die contactmomenten onderschat hebben en dat er meer contactmomenten zijn dan men dacht. In de toekomst kan men misschien prestatieafspraken gaan maken.

Overenthousiast richt zich overwegend op de 25+ aanhang want die bepaalt de sfeer bij N.E.C. Er is een gat vanaf 16 jaar en dit gaan ze de komende tijd aanpakken met het geld dat ter beschikking is gesteld door het Oranjefonds.

12.4 Waardering

Het project wordt alom gewaardeerd, want het zorgt niet alleen voor controle en aandacht, maar het maakt alle verschil. De supporters zijn zich heel erg bewust van de aanwezigheid van de projectmedewerkers die zij allen goed kennen. De supporters weten dat de projectmedewerkers hen goed kennen en het gedrag past zich onmiddellijk aan als de projectmedewerkers aanwezig zijn. Ook de stewards zien aan het gedrag van de supporters of de projectmedewerkers bij de ingang staan.

De jongeren zelf waarderen het project ook. De voetbalclub is voor jongeren toch wel een motivatie om iets te doen. Zo mogen jongeren gratis naar binnen als ze de hele week in een bepaald scholingsproject blijven. Deze afspraken zijn samen met de school gemaakt en dit blijkt prima te werken. Het aantal harde kern supporters is afgenomen ten opzichte van twee jaar geleden, net zoals het voetbalvandalisme in en buiten het stadion.

De politie Nijmegen is van mening dat 'Overenthousiast' een goed en nuttig project is, en dat strafbare feiten worden voorkomen door de inzet van de supporterscoördinator.

Politie: "Het project zit aan de voorkant van het probleem. De supporterscoördinator heeft regelmatig contact met de groep en houdt hierdoor ook zicht op de groep. Ze heeft goede ingangen bij hulpverlening en de jongeren en dat levert veel op, voor de club en voor de jongeren.

Bij de club is ook veel waardering voor het project maar dat betekent niet dat de club nog mee wil financieren. De club ziet de jongeren als probleem-supporters die ook buiten de wedstrijden om veel aandacht nodig hebben en problemen hebben op meerdere gebieden: relatie, geld, alcohol, drugs, etc.

12.5 Faalfactoren en valkuilen

Een van de faalfactoren is het overkoepelend beleid van de KNVB. N.E.C heeft zelf 'Lik op Stuk' een snelstraf beleid. Maar de KNVB beslist soms anders en dat kan wel 2 jaar later zijn. Soms zijn deze straffen van de KNVB ook erg zwaar en loop je het risico dat de jongeren zich gaan verzetten.

"Binnen zo'n project als Overenthousiast heb je daar niets aan en verlies je alleen maar terrein. En soms worden jongeren 2 jaar later vrijgesproken, maar dan hebben ze al 2 jaar een stadionverbod".

Ook mist de supporterscoördinator de mogelijkheid om jongeren zelf in een traject te zetten als ze een stadionverbod hebben.

Het tweede faalpunt is de landelijk uitstraling: het sociaal preventieve supportersbeleid heeft geen landelijke uitstraling meer. Er zijn geen contacten meer met elkaar (sociaal preventieve supporterscoördinatoren) en ook niet met het LIS.

Een mogelijke valkuil voor de manier van werken van Overenthousiast kan, volgens de supporterscoördinator, zijn dat je alleen maar met de moeilijke jongeren werkt. Je moet ook met de gewone jongeren werken. Deze groep kan ook af en toe wel wat hulp gebruiken.

"Een sociaal preventief project is misschien geen goede naam. Overenthousiast past niet in een periode van 1 jaar of 2 jaar. Deze manier van werken moet ingebed worden in het gemeentelijk jeugdbeleid en moet gewoon continu doorlopen: het moet sociaal preventief supportersbeleid worden. Maar het is niet genoeg dat de gemeente dit alleen uitvoert. Een BVO moet zich verantwoordelijk blijven voelen".

Het doorverwijzen naar hulpverlening loopt bij N.E.C. ook nog niet helemaal goed. Er is heel veel wantrouwen bij de jongeren in het verleden opgebouwd en dat raken de jongeren niet zomaar kwijt. "Het moet eerst weer een keer heel goed verlopen met 1 jongere dan wil de rest ook wel weer".

Volgens de politie is het hele project opgehangen aan de supporterscoördinator die dit werk al jaren doet en heel betrokken is. Deze betrokkenheid zou een faalfactor kunnen zijn, maar is het niet. Bij N.E.C. kunnen de betrokken partijen er goed mee omgaan dat ze toch ieder uit een eigen hoek komen met eigen belangen.

De financiering van het project is een strijd tussen de gemeente, welzijn en de club. Dit is meteen wel een faalfactor en hierdoor wordt het project bedreigd. Voor de club is het soms moeilijk te zien wat het project oplevert, dat is het nadeel van preventief werk.

Veiligheidscoördinator: "veiligheid is best geld waard. Op het moment dat je grip hebt op de jongeren voorkom je een hoop ellende. Maar je bent bij uitwedstrijden niet op stap met het mannenkoor en dat moeten mensen ook begrijpen. Het blijven probleemjongeren".

12.6 Succesfactoren en eisen

De waardering van alle partijen is natuurlijk een succesfactor. Alle betrokkenen zien dat het werkt. Verder is de communicatie een succes: er wordt de hele dag gecommuniceerd met de jongeren.

Ook is er via het Oranjefonds een subsidie aangetrokken voor 15 uur extra ondersteuning voor 3 jaar. De bedoeling is om met dit geld de jongere groep aan te gaan spreken, de jongere kern.

Eisen aan de supporterscoördinator. "Dit moet iemand zijn die groepsprocessen kan beïnvloeden en inzicht heeft in de wereld van jongeren. Ook moet je mensen kunnen aanspreken op hun gedrag. Je kunt niet zomaar iemand uit de doelgroep plukken. Iemand moet wel minimaal MBO of HBO niveau hebben".

Een andere succesfactor is de recidive. Die is minder dan 10% en dat is heel goed.

Ook het gebruik van kengetallen, waarmee men de contacturen en bereik in beeld brengt, is een goede ontwikkeling binnen het sociaal preventieve beleid.

De veiligheidscoördinator vindt een groot voordeel van het project dat ze zicht hebben op de jongens die problemen kunnen veroorzaken. Als er problemen zijn, worden de jongeren door de politie of de club uitgenodigd voor de commissie stadionverboden en in contact gebracht met de supporterscoördinator: "De club is heilig voor deze jongeren en daarom zijn ze bereid mee te werken en een aantal dingen te doen die ze normaal niet zouden doen".

12.7 Aanbevelingen en meningen

De projectleider geeft aan dat ze vindt dat sociaal preventief supportersbeleid verplicht gesteld moet worden. Ze vindt dat je veel kan bereiken met deze jongeren en die kans moet je niet laten liggen. Bovendien levert de voetbalclub een extra stimulans op waardoor je veel ellende kan voorkomen. Als jongeren hun school afmaken of stage goed doorlopen profiteert iedereen daarvan.

Ook zou ze meer landelijke ondersteuning willen zien voor het beleid.

In de toekomst moet het supportersbeleid zich meer gaan richten op de jongere kern en daar kan N.E.C wel wat hulp bij gebruiken, ook bij de juridische ondersteuning. Daarnaast vindt ze ook dat deze groep er beter van moet worden (van de ondersteuning) en daar hebben ze ook nog niet veel ervaring mee: "hoe komen ze uit de stadionverboden, hoe weten we welke keuzes ze moeten maken, hoe pak je de draad weer op, etc."?

doelstelling	voorkomen en terugdringen vandalisme, kennen en gekend worden, begeleiden individuele supporters, bevorderen veiligheidsgevoel, vergroten binding club en supporter, gebruiken aantrekkingskracht van voetbal, jongeren uit isolement halen
doelgroep	jongeren van 13-18 jaar, jongeren met stadionverboden en lastige supporters
methode	jongerenwerk
partners	BVO, welzijn, politie
activiteit	contact maken, doorverwijzen, begeleiden
randvoorwaarden	goede communicatie, kennis van zaken
financiën	58.000 euro
resultaat	zeer gunstig, geen recidive
succesfactor	gebruik van kengetallen
faalfactor	geen landelijke uitstraling

13 RKC Waalwijk

13.1 Organisatiestructuur

Het supportersproject in Waalwijk is in 2003 gestart en is onderdeel van het jongerenwerk. De financiering was halverwege 2006 afgelopen, maar de gemeente heeft tijdelijk nog een bijdrage geleverd voor de 2e helft van 2006. Het jongerenwerk heeft het eerste deel van 2007 voor haar rekening genomen. De wens is om het preventief supportersbeleid structureel onderdeel te maken van het jongerenwerk. Op deze manier kan de kwaliteit 'in huis' worden gehouden. Alle partijen zijn het er over eens dat het project door moet gaan.

De supporterscoördinatoren zijn beide 15 uur bezig met het supportersproject. De overige uren zijn zij als jongerenwerker actief. De supporterscoördinatoren zijn in dienst van het jongerenwerk Tavenu. De voetbalcoördinator van de politie die jarenlang geïnvesteerd had in het contact met de supporters is sinds een jaar of twee weg. Bij de politie zijn nu nog twee personen die deels voetbal in hun portefeuille hebben.

De gemeente, het jongerenwerk, de politie en de club hebben een convenant sociaal preventief supportersbeleid ondertekend. Hierin is opgenomen dat er maandelijks een veiligheidsoverleg tussen RKC, de supporterscoördinatoren en politie is waarin de wedstrijden worden geëvalueerd en voorbereid. De stadionverbodencommissie bestaat uit RKC, politie en de supporterscoördinator. De supporterscoördinator heeft elke wedstrijd contact met de voetbalcoördinator van de politie. Daarbij wordt informatie uitgewisseld over de sfeer of over aantallen jongeren die zich op bepaalde locaties verzamelen of meereizen naar uitwedstrijden. Persoonsgebonden informatie wordt niet uitgewisseld. De supporterscoördinator is vaak de eerste schakel van supporters naar de buitenwereld. Hij weet wat er in de groep leeft en wie het zijn. Op deze manier kan escalatie vaak voorkomen worden. De volgende stap is jongeren individueel uit het circuit te trekken en contacten te leggen met andere organisaties die jongeren kunnen ondersteunen. De supporterscoördinator en de voormalig voetbalcoördinator van de politie hebben ook een rol gespeeld in het opleiden van stewards wat betreft de omgang met supporters.

13.2 Activiteiten

Hoofdtak van de supporterscoördinator is invloed uit te oefenen op groepen supporters, voor tijdens en na de wedstrijd. Doelgroepen zijn risicosupporters, probleemsupporters en overtreders.

Voordeel van de inbedding in het supporterswerk is dat de groep uitvallers uit het onderwijs die overdag in het jongeren centrum opgevangen worden, veelal ook lastige supporters zijn: "Die groep ken je dan al heel goed". Ieder wedstrijd maakt de supporterscoördinator een verslag van de bijzonderheden.

De club organiseert kidsclubactiviteiten. De supporterscoördinatoren houden zich bezig met beïnvloedbare jongeren die buiten de boot dreigen te vallen,

"de club die niet bij de petjes en shawltjes wil horen", de supportersvereniging. De voorgenomen voorlichtingsactiviteiten in het onderwijs komen nog niet zo van de grond.

Het jongerencentrum annex poppodium is heel toegankelijk, alle jongeren kunnen daar binnen komen. Het is een ontmoetingsruimte, een herkenningpunt. Hier worden ook alle schoolfeesten gehouden. Een deel van de harde kern moet opgezocht worden in het Mop-café bij het stadion. Naar mening van de supporterscoördinator werkt Hooligans in Beeld nog niet echt in Waalwijk. Er wordt te weinig relatie gelegd met ander crimineel gedrag zoals geweld bij stappen.

Voor het opbouwen van vertrouwen moet de politie weer opnieuw investeren in de relatie met de supporters, na het vertrek van de vorige voetbalcoördinator en supportersbegeleider. Verder maakt het bejegeningprofiel van de politie eigenlijk ook onderdeel uit van preventief supportersbeleid.

13.3 Eisen aan het project

Bij het project in Waalwijk is het supportersbeleid ingebed in het jongerenbeleid. Daardoor is er aan de ene kant een nauw contact met de doelgroep. Maar ondanks een goede relatie tussen supporterscoördinator en RKC leidt de sterke jongerenwerk insteek soms tot wrijving omdat moeilijk aan te geven is welk deel van de uren ingezet voor jongerenwerk en welk deel voor sociaal preventief supportersbeleid. Door beter inzicht te geven in de beste tijd en door een directere betrokkenheid van RKC bij de uitvoering zou dit probleem opgelost kunnen worden.

De financiering zou altijd een combi moeten zijn tussen meerdere partijen, in elk geval de club en de gemeente. Kennen en gekend worden is de kern van het project. Terugdringen van supportersoverlast moet het doel zijn. Lastig is dat als dit succesvol lukt, er weer minder aandacht (en dus financiën) komt voor preventief beleid. Tot er weer iets ernstig gebeurd is de aandacht voor preventief beleid groeit. Dat er weinig stadionverboden zijn en weinig lastige supporters wordt door alle geïnterviewden gezien als de verdienste van het project. Maar dit is niet hard te maken. Het enige wat je kan doen is casusgewijs aantonen hoe incidenten zijn voorkomen. Dit betreft echter gevoelige, niet openbaar te maken informatie, omdat dit het voorkomen van incidenten in de toekomst in de weg kan staan. Het blijft dus moeilijk om aan te tonen wat de effectiviteit van het project is. En dat is een belangrijke faalfactor voor continuïteit van het project.

Een andere faalfactor is dat het project heel erg kan hangen op enkele mensen die een goed contact hebben met de doelgroep. Met het wegvallen of vervangen van deze personen, staat het contact met de doelgroep direct op losse schroeven.

Eisen aan de Supporterscoördinator

Belangrijk voor een supporterscoördinator is dat hij of zij vertrouwen wint bij de doelgroep. Daardoor wordt een goede informatiepositie opgebouwd, maar wel een zonder een "verrader" te zijn. Met de grenzen van uitwisselen

van informatie over supportersgedrag moet heel zorgvuldig omgegaan worden. Andere eigenschappen van een supporterscoördinator zijn:

- Intensief contact met jongeren onderhouden (daar in investeren).
- Contacten onderhouden met club en politie.
- Tactisch optreden.
- altijd alert.
- Snel van tong, humor.

13.4 Visie

Wat is belangrijk aan een goed supportersproject? Alle betrokken partijen moeten elkaar in de eerste plaats goed begrijpen. Een goede relatie tussen politie en supporterscoördinatoren is belangrijk. Er moet echter geen sprake zijn van "twee handen op een buik". Ze hebben een andere rol en een andere verantwoordelijkheid.

De supporterscoördinatoren moeten ook buiten het stadion door de week op straat rondlopen. Het stadion is een, in jongerenwerktermen, vindplaats. De uitstraling van een Betaald Voetbalclub als RKC is daarnaast een goede manier om de doelgroep te bereiken en verbindingen te leggen. Via sociale controle heb je vat op die groepen. De supporterscoördinator is een spin in het web. Door allerlei contacten met instanties en een vertrouwensrelatie met de supporters is het mogelijk om credits bij de jongeren op te bouwen om tijdens de wedstrijd in te kunnen grijpen. Het aanvoelen van de spanning rond de wedstrijd heeft ook al eens geleid tot adviezen tot vermindering of ophogen van politie-inzet bij een wedstrijd.

Naar mening van de politie werkt sociaal preventief beleid bij kleine clubs waar je dicht op de doelgroep kan zitten, heel goed. Bij grotere clubs met een landelijke aanhang is het onmogelijk om op deze wijze sociaal preventief beleid te voeren. De vraag is of sociaal preventief beleid om die reden landelijk verplicht kan worden.

Naar mening van de supporterscoördinatoren en RKC zou sociaal preventief beleid wel een verplichting moeten worden, eventueel opgenomen in de voetbalwet of het licentiebeleid. Hij noemt als voorbeeld de Engelse voetbalwet waarin clubs verplicht zouden zijn zorg te dragen voor hun eigen supporters. De reclame en tv gelden van de competitie gaan eerst voor een deel naar preventieve projecten, en daarna pas naar de clubs. Het moet een ingebed systeem bij de clubs worden. Meerdere partijen zouden moeten bijdragen aan de financiering. Bij een landelijke verplichting hoort ook een landelijke financiële bijdrage.

doelstelling	positieve relatie tussen jongeren en voetbal, goede contacten tussen bezoekers onderling en tussen bezoekers en RKC, voorkomen, beheersen en adequaat optreden tegen vandalisme, geweld en intolerantie
methode	zwaartepunt ligt op jongerenwerk
partners	RKC, politie, gemeente, St. jongerencentra Tavenu
activiteit	juniorvak, risicosupporters kennen, begeleiden bij uitwedstrijden, doorverwijzen
financiën	totaal € 45.000,- politie zette 20 uur menskracht in, RKC spelers en faciliteiten. De verdeling was 1/3 voor politie, RKC en gemeente, maar dit staat nu op losse schroeven
succesfactoren	supporterscoördinatoren kennen de jongeren goed, heeft vertrouwensrelatie goede informatiepositie en kan ze aanspreken op hun gedrag
faalfactoren	financiering wankelt weer. succes (voorkomen van escalaties) is niet causaal te verbinden met project.
toekomst	hopen dat het doorgaat, zou landelijk verplicht moeten zijn

14 ADO

14.1 Organisatiestructuur

Bij ADO is het uitvoerend orgaan van het sociaal preventief supportersbeleid ondergebracht in het Bureau Publieksbeleid dat een samenwerkingsverband is van de BVO, gemeente, politie Haagland, St. Welzijn Escamp, justitie (OM), Raad voor de Kinderbescherming en de supportersvereniging. Dit bureau is begin 2002 van start gegaan. De supporterscoördinator krijgt maandelijks strategische ondersteuning van stichting Escamp en wordt in de dagelijkse werkzaamheden voor het bureau gecoacht door Justitie (Kinderbescherming). Per week wordt er 40 uur aan sociaal preventief supportersbeleid besteed door de veiligheidscoördinator, 20 uur door de supporterscoördinator en 20 uur door de kidsclub. Ook de scholen zijn betrokken bij het project. Hoewel de gemeente meewerkt aan het project is het project geen onderdeel van het gemeentelijk jeugdbeleid.

14.2 Inhoud

De bestaande doelstellingen van ADO/Den Haag binnen het sociaal preventief supportersbeleid zijn:

- Het positief beïnvloeden van beeldvorming rond voetbal en supporters van ADO/Den Haag.
- Het versterken van de positieve binding van jongeren met de BVO en vice versa.
- Het vervullen van een maatschappelijke functie door het publiek een plezierige en zinvolle vrijetijdsverlening te geven.
- Het voorkomen en terugdringen van vandalisme, geweld en intolerantie bij met name jeugdige voetbalsupporters.
- 'Kennen en gekend worden'.
- Begeleiden van individuele supporters en indien nodig verwijzen naar jeugdhulpverlening.
- Bevorderen veiligheidsgevoel van alle betrokken mensen.
- Het verminderen van de politie inzet voor, tijdens en na de wedstrijd.
- Het gebruiken van de aantrekkingskracht van voetbal en het aanzien van de club, met als doel het aanbrengen van respect voor waarden en normen en het voorkomen van crimineel gedrag en intolerantie bij jongeren.
- Het bieden van service in de vorm van het begeleiden en ondersteunen van supporters.

Het aantal 'lastige' supporters wordt geschat op ongeveer 500. Iets meer dan een kwart daarvan behoort tot de groep harde kernsupporters, de overige tot de groep meelopers. Ook is er sprake van een grote groep van enkele honderden supporters, die zich plotseling als probleemsupporter kunnen voordoen, als de situatie zich voordoet.

Het sociaal preventieve project richt zich niet enkel op de risicosupporters,

maar ook op de voetballiefhebbers. De doelgroepen zijn nu:

- kinderen van 0-12 jaar
- jeugdigen supporters 13-18 jaar
- moeilijke/lastige supporters
- supporters met stadionverboden

Voor de eerste groep worden diverse activiteiten georganiseerd, zoals kidsclub, kidsvak, de Held, voetbalclinics en stadionrondleidingen. Voor de tweede categorie is er een juniorvak, begeleiding en doorverwijzen naar hulpverleningsinstanties bij problemen. De moeilijke/lastige supporters worden begeleidt bij uitwedstrijden en er worden informatieavonden georganiseerd. Ook is in 2004 de sfeercommissie in het leven geroepen voor deze jongeren, maar dit wordt vanuit de supportersvereniging georganiseerd, evenals voetbaltoernooien en de jeugdsoos. Bij de laatste categorie, de groep met stadionverboden, worden er voorstellen gedaan aan de commissie stadionverboden en overeenkomsten aangegaan voor een alternatief project.

De meeste handelingen en activiteiten zijn een vast onderdeel van het sociaal preventieve werk geworden en worden door alle partners als 'normaal' gezien.

De verschillende partners in het sociaal preventief supportersbeleid zien elkaar iedere week in het veiligheidsoverleg. De meeste hebben een werkplek in het Publieksbureau en hierdoor is het zeer makkelijk om bij elkaar binnen te lopen. De politie heeft helaas haar werkplek hier wegbezuinigd. De supporterscoördinator hoopt dat dit geen negatieve invloed op de rest van de partners zal hebben, want als er in de keten 1 schakel gebroken wordt kan dit het begin zijn van problemen.

14.3 Resultaten

Het bereik van alle doelgroepen is toegenomen in Den Haag en het gaat goed met alle projecten en trajecten. Het voetbalvandalisme in het stadion is gelijk gebleven, maar buiten het stadion neemt het weer iets toe. De politie inzet is afgenomen en de stadionverboden en aanhoudingen zijn gedaald.

Succes en faalfactoren

Als succesfactoren worden genoemd:

- de bestuurlijke inzet
- de lange termijnplanning
- het consistente beleid
- de goede uitwisseling van informatie
- de subsidie
- de individuele hulpverlening
- het bereik van de verschillende doelgroepen
- het kennen en gekend worden

Er zijn geen echte faalfactoren, maar de supporterscoördinator geeft aan dat de politie gestopt is met preventieve inzet en nu voornamelijk sanctiegericht werkt. Dit is jammer voor het preventieve werk: "Zo begin je steeds opnieuw".

Ook heeft het preventieve werk bij ADO last van de directeurswisseling. De vroegere directeur was een groot voorstander van het sociaal preventieve werk en ging erg mee in de ideeën. De interim directeur was er meer één van de harde aanpak en lik op stukbeleid. En nu is er een nieuwe directeur

die helemaal ingewerkt moet worden en met wie weer een vertrouwensband opgebouwd moet worden.

14.4 Visie

Bij ADO is veel tijd geïnvesteerd in de leeftijdsgroep 15-18 jaar. De supporterscoördinator is bezig geweest voor deze groep stageplekken te creëren, want het vinden van stageplekken is voor deze groep een groot probleem. Als je eenmaal een stageplek hebt is de kans groter op een baan. En met een baan nemen meestal de problemen in deze leeftijd af.

De supporterscoördinator is begonnen de sponsors actief te benaderen voor stageplekken. Veel kleine bedrijven zijn sponsors bij ADO en de directeuren zijn vaak aanwezig. Zowel de sponsors als de supporters hebben een binding met ADO en dit is het beginpunt. Binnen het stadion kunnen ze met elkaar in gesprek komen. De dialoog is nu op gang en als de club er iets positiefs in zit kan het van de grond komen.

doelstelling	het positief beïnvloeden van beeldvorming rond voetbal en supporters van ADO/Den Haag, het versterken van de positieve binding van jongeren met de BVO en vice versa, het vervullen van een maatschappelijke functie door het publiek een plezierige en zinvolle vrijetijdsverlening te geven, het voorkomen en terugdringen van vandalisme, geweld en intolerantie bij met name jeugdige voetbalsupporters, 'kennen en gekend worden', begeleiden van individuele supporters en indien nodig verwijzen naar jeugdhulpverlening, bevorderen veiligheidsgevoel van alle betrokken mensen, het verminderen van de politie inzet voor, tijdens en na de wedstrijd, het gebruiken van de aantrekkingskracht van voetbal en het aanzien van de club, met als doel het aanbrengen van respect voor waarden en normen en het voorkomen van crimineel gedrag en intolerantie bij jongeren, het bieden van service in de vorm van het begeleiden en ondersteunen van supporters.
doelgroep	alle jongeren
methode	activiteiten, begeleiding, doorverwijzing etc.
faalfactoren	wisseling directeur, terugtrekken politie uit preventief werk
succesfactoren	kennen en gekend worden
resultaten	minder politie-inzet, minder aanhoudingen
toekomst	activiteiten uitbreiden met stagecontacten

15 MVV

15.1 Organisatiestructuur

Bij MVV is men in seizoen 2002-2003 gestart met het sociaal preventieve supportersproject. Er waren in het begin twee supporterscoördinatoren die beiden op vrijwillige basis werken. Eén vanuit de Hogeschool Zuid (acht uur) en één vanuit de BVO voor acht uur per week.

Op dit moment heeft MVV één supporterscoördinator. Hij werkt op vrijwillige basis en besteedt ongeveer 8 uur per week aan deze werkzaamheden. Er is sprake van een nauwe samenwerking met de politie. De tweede supporterscoördinator zit tegenwoordig in de stadionverbodencommissie.

Met de gemeente wordt niet samengewerkt. Deze samenwerking is ook niet gewenst.

15.2 Inhoud

Bij MVV zijn de doelstellingen van het beleid zijn:

- Het vergroten van de binding tussen club en supporter.
- Kennen en gekend worden.
- Het voorkomen en terugdringen van vandalisme, geweld en intolerantie.
- Het begeleiden van jeugdige supporters en indien nodig het verwijzen van supporters naar jeugdhulpverlening.
- Het bevorderen van het veiligheidsgevoel van alle mensen.

Om deze doelstellingen te bereiken heeft MMV vorig seizoen het zogenaamde driesporenbeleid geïntroduceerd. Dit is gebaseerd op het driesporen beleid van SC Cambuur. Net als bij SC Cambuur staat spoor 1 voor een veilige, klantvriendelijk sfeer, spoor 2 voor de aanpak en preventie van fysiek en verbaal geweld en spoor 3 voor specifieke aandacht voor basisschooljeugd door o.a. samen te werken in project Helden rond de Velden.

Op dit moment wordt het driesporen beleid in een andere vertaling toegepast. Hierbij staan niet drie, maar twee sporen centraal:

- Positieve benadering van lastige supporters: MVV had voorheen te maken met een kleine groep lastige supporters die veel overlast veroorzaakte. Door deze groep op een positieve manier te benaderen is de supportergroep Ultra's ontstaan. Zij zijn uitgegroeid van een groep zeer negatieve supporters naar een groep zeer betrokken supporters die nauwelijks tot geen overlast meer veroorzaakt.
- Het zelf afhandelen van alle overtredingen die niet met geweld te maken hebben: dit gebeurt in samenwerking met de KNVB. Als sanctie worden veelal taakstraffen gegeven. Ook is er een Commissie Stadionverboden in het leven geroepen. In geval er een stadionverbod gegeven wordt, wordt dit op anonieme wijze openbaar gemaakt. Dat dit als goed afschrikmiddel werkt voor andere relschoppers, blijkt uit het feit dat er tegenwoordig aanzienlijk minder stadionverboden gegeven worden.

Doelgroepen

In principe is het beleid gericht op alle vier de doelgroepen, dat wil zeggen kinderen van ± 0-12 jaar, jeugdige supporters ± 13-18 jaar, moeilijke/lastige supporters en supporters met stadionverboden. Echter op dit moment heeft de basisschooljeugd de minste prioriteit. De bedoeling is dat dit wel weer gaat komen. MVV is wat dit betreft in afwachting van een beslissing van de gemeente en het LIS, die hiervoor eerst gelden beschikbaar moeten stellen. Wel is er op dit moment sprake van een actief beleid dat gericht is op de jeugdige supporters. Zo worden bij iedere thuiswedstrijd scholieren uitgenodigd in het stadion en worden er gesprekken gevoerd met de ouders van jeugdige reischoppers. Het betrekken van jeugdige supporters vormt een probleem. Dit heeft vooral te maken met het feit dat MVV een kleine club is en dat alle betrokkenen bij de uitvoer van de sociaal preventief supportersbeleid hun functie op vrijwillige basis vervullen. Hierdoor is er niet altijd voldoende tijd om energie te steken in het bereiken van deze doelgroep, bijvoorbeeld door langs te gaan op scholen om uitleg te geven.

Het grootste deel van het beleid richt zich op de groep moeilijke/lastige supporters en supporters met een stadionverbod. Voor hen worden verschillende activiteiten georganiseerd. Zo is er de Commissie Stadionverboden, die zelf de stadionverboden regelt. Daarnaast is er het Praotkaffee. Dit is een wekelijks gehouden praatcafé waarbij de voorzitter van de club, de trainer en een paar spelers uitgenodigd worden om met de supporters te praten over de veiligheid in en om het stadion. Door het Praotkaffee krijgen de supporters het gevoel dat zij gehoord worden en worden zij op een positieve manier betrokken bij zaken die hen aangaan.

15.3 Resultaat

Alle gesproken betrokkenen zijn zeer positief over het project. De supporterscoördinator geeft aan:

“Het merendeel van de supporters van MVV zijn sfeermakers. Van hen heb je totaal geen last. Er is slechts een klein groepje lastpakken. Zij zorgden er zo’n vier jaar geleden voor dat er bij iedere thuiswedstrijd wel iets gebeurde. Tegenwoordig is dit nog maar bij 1 à 2 % van de wedstrijden het geval en de verwachting is dat dit alleen maar beter wordt.”

Over het algemeen is er een afname van het voetbalvandalisme in en om het stadion en een afname van verbaal geweld op de tribune. Het alcoholgebruik rond en tijdens de wedstrijden is ongeveer hetzelfde gebleven. Onduidelijk is of dit ook voor het harddruggebruik geldt. Opvallend is dat het aantal stadionverboden is afgenomen sinds er een Commissie Stadionverboden in het leven is geroepen.

Succes en faalfactoren

Het beleid is zeer succesvol en echte faalfactoren worden er dan ook niet genoemd. Wel wordt het ontbreken van een structureel aanspreekpunt voor supporters als minpuntje gezien. Het gaat dan om een betaalde functie die de samenwerking met de gemeente en scholen in stand houdt. Er is behoefte aan een persoon die de functie van klankbord op zich neemt en de belangen van zowel de supporters als die van de club vertegenwoordigt, zowel in het stadion als op scholen en in wijken. De komst van een persoon die deze

rol vervult kan overigens ook als aanbeveling worden gezien. Een echte faalfactor is echter wel het gemis aan geld en tijd. Ook verloopt het overleg met MVV vrij stroef.

Als grootste succesfactor wordt het op een positieve manier betrekken van de groep lastige supporters genoemd. Het sleutelwoord hierbij is de communicatie. Zowel de club als de supporters weten hierdoor wat er leeft en zijn meer betrokken bij elkaar. Ongeregelheden als vandalisme en vechtpartijen zijn verminderd en de sfeer is verbeterd. Ook de vermindering van het aantal stadionverboden wordt als succesfactor gezien.

<i>Communicatie en participatie</i>	
aanleiding	ongeregelheden bij thuiswedstrijden veroorzaakt door kleine groep relschoppers
doelstelling	vergroten van de binding tussen club en supporter, kennen en gekend worden, voorkomen en terugdringen van vandalisme, geweld en intolerantie, begeleiden van jeugdige supporters, vergroten van de veiligheid
doelgroep	alle supporters
methode	verbeteren communicatie en participatie o.a. door middel van structureel overleg met supporters en in het leven roepen van een Commissie Stadionverboden
resultaten	aantal stadionverboden is afgenomen sfeer is verbeterd: er zijn beduidend minder ongeregelheden
aanbeveling	er is behoefte aan financiële middelen die de komst van een persoon die als klankbord van de supporters fungeert mogelijk maakt
toekomst	positief: "het wordt alleen maar beter"